

Victoria Wethal Bergh

«Den store stygge ulven»

En analyse av visuell retorikk og journalistisk dekning av ulv i norske nyhetsmedier.

Masteroppgave i Film og medievitenskap

Veileder: Sara Brinch

Mai 2022

Victoria Wethal Bergh

«Den store stygge ulven»

En analyse av visuell retorikk og journalistisk dekning
av ulv i norske nyhetsmedier.

Masteroppgave i Film og medievitenskap
Veileder: Sara Brinch
Mai 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for kunst- og medievitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Forord

Et år har gått siden jeg bestemte meg for tema og problemstilling til min masteravhandling. Denne perioden har bestått av både krevende og motiverende skriveprosesser. Nå er endelig oppgaven i havn og det er flere som fortjener en stor takk. Først og fremst vil jeg takke min veileder, Sara Brinch for all kunnskap, råd og støtte jeg har fått dette året. Uten deg ville jeg aldri kommet i mål. Takk til NTNU og Institutt for kunst og medievitenskap for tilrettelegging av nødvendige lisenser og programmer. En stor takk rettes til Stiftelsen Fritt ord har gitt prosjektet støtte. Jeg håper prosjekter med lignende problemstillinger får støtte i fremsiden, ettersom mediene får en stadig viktigere rolle i samfunnet. Sist, men ikke minst vil jeg takke venner og familie som har vært viktige støttespillere i løpet av denne perioden.

FRITT ORD

Sammendrag

Denne masteroppgaven tar for seg nyhetsmedienes fremstilling av ulv med utgangspunkt i retoriske virkemidler. Undersøkelsen bygger på tidligere medievitenskapelige studier med særlig fokus på mediens nyhetsrammer og dagsordenfunksjon. Oppgaven kan bidra med kunnskap om norske nyhetsmedier på tre områder: 1) fremstilling av ulv, 2) retoriske virkemidler og 3) politisk journalistikk. Datainnsamlingen består av en kvantitativ innholdsanalyse basert på nyhetsmediene: Verdens Gang, Aftenposten, Dagbladet, Nationen, Klassekampen, Østlendingen, NRK og Nordlys. Materialet er hentet fra årene 2016 og 2021. Etterfulgt av en kvalitativt retorisk rammeanalyse med et mindre utvalg nyhetssaker. Målet med avhandlingen har vært å belyse hvordan norske nyhetsmedier rammer inn sine nyhetssaker om ulv og hvor vidt mediene setter dagsorden for ulvedebatten. Imidlertid vil jeg argumentere for at lignende undersøkelser kan gjøres med helt andre problemstillinger.

Abstract

This master's thesis investigates the Norwegian news media's portrayal of wolves and predators. The study is based on previous media research, with a special focus on the newspaper's news framework, agenda function, rhetoric and political journalism. This thesis will contribute to improved knowledge about the following three areas: 1) the way in which wolves are represented in the Norwegian media, 2) rhetorical devices, and 3) political journalism. The research is built on a quantitative content analysis, based on the following news media houses: Verdens Gang, Aftenposten, Dagbladet, Nationen, Klassekampen, Østlendingen, NRK og Nordlys. The content is gathered from 2016 and 2021. A qualitative rhetorical framework analysis with a small selection of news items has also been completed. The aim to underline how Norwegian news media frame their news stories about wolves, and to what extent the media sets the agenda for the wolf debate. I would argue that similar studies can be done with completely different issues.

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	1
1.1	<i>Oppgavens problemstilling og redegjørelse for den</i>	2
1.2	<i>Tidligere relevant litteratur</i>	3
1.3	<i>Valg og begrunnelse av nyhetsmediene</i>	4
1.4	<i>Oppgavens struktur og formål</i>	5
2.	Teoretiske perspektiver	6
2.1	<i>Nyhetsmedienes dagsorden</i>	6
2.2	<i>Retorikk</i>	10
2.3	<i>Pressefoto</i>	12
2.4	<i>Visuell kultur</i>	14
2.5	<i>Rammer</i>	16
3.	Ulvens plass i samfunnet	19
3.1	<i>Kvotejakt, lisensfelling og skadefelling</i>	19
3.2	<i>Tap av beitedyr til rovvilt</i>	19
3.3	<i>Nordmenns holdning til ulv</i>	21
3.5	<i>Medienes «rolle» i ulvedebatten</i>	22
4.	Metode og empiri	24
4.1	<i>Kvantitativ innholdsanalyse av sammensatte tekster</i>	24
4.2	<i>Kvalitativ analyse</i>	24
4.3	<i>Alternativ metode</i>	24
4.4	<i>Mikro, meso eller makronivå</i>	25
4.5	<i>Nyhetsrammer</i>	25
4.6	<i>Bilder som forskningsdata</i>	26
4.7	<i>Troverdighet og argumentasjon</i>	26
5.	Materialet og fremgangsmåte	27
5.1	<i>Utvalget</i>	27
5.2	<i>Innsamling av data</i>	27
5.3	<i>Kodeskjema</i>	28
5.4	<i>Tabell</i>	29
5.5	<i>Ulv som søkeord</i>	29
5.6	<i>Metodisk vurdering og kritikk</i>	29
5.6.1	<i>Validitet og kildekritikk</i>	30
5.6.2	<i>Reliabilitet</i>	30
5.6.3	<i>Generaliserbarheten</i>	30

6.	Kvantitativ analyse	31
6.1	<i>Funn i datamaterialet</i>	31
6.1.2	<i>Tabell 1 - Antall nyhetssaker</i>	31
6.1.3	<i>Tabell 2 - Bilde</i>	32
6.1.4	<i>Tabell 3 - Ramme</i>	33
6.1.5	<i>Funn 2016</i>	34
6.1.6	<i>Funn 2021</i>	35
7.	Retorisk analyse	37
7.1	<i>Ulvens ufortjente rykte</i>	39
7.2	<i>Død ulv på rekke og rad</i>	42
7.3	<i>En negativ gladnyhet</i>	44
7.4	<i>Kartlegging av naturen</i>	47
7.5	<i>Den store stygge ulven</i>	49
7.6	<i>Ulvens ofre</i>	52
7.7	<i>Jegerens største mareritt</i>	54
7.8	<i>Ulvedebatten</i>	57
7.9	<i>Ulvepolitikk til høyesterett</i>	59
7.10	<i>Dyrevernene</i>	61
8.	Oppsummerende refleksjon om bruk av retorikk og virkemidler	65
8.1	<i>Nyhetsmedienes fremstilling av ulv</i>	65
8.2	<i>Visuell retorikk og representasjon</i>	69
8.3	<i>Ulv på dagsorden</i>	70
8.4	<i>Antroposentrisk viten- Myter og feilfremstillinger</i>	73
9.	Avslutning	75
	<i>Litteraturliste</i>	76
	<i>Vedlegg</i>	87

1. Innledning

Fra midten av 1900-tallet begynte nordmenns holdninger til ulv å endre seg betraktelig med naturvern, ny økologisk kunnskap og politisk agenda i spissen (Kvangraven, 2021, s. 43). Ulv har på mange måter blitt et symbol på splittelse mellom by og land og mediene har fått en tydelig rolle. Ulven brukes både i myter og folketro, men også som politisk kamp i norsk presse. Den såkalte ulvedebatten har sine røtter i en rekke stortingsvedtak gjennom årene. I 1986 ga Stortinget samtykke til at Norge sluttet seg til Europarådets konvensjon, som kom i 1979, om vern av ville europeiske planter og dyr og deres leveområder i henhold til Bernkonvensjonen. I 2009 vedtok Stortinget lov nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold i henhold til naturmangfoldloven. Regjeringen skriver følgende:

«Forvaltningen av ulv og andre fredete rovdyr skal gjennomføres innenfor de rettslige rammene Stortinget har fastlagt» (Stortinget, 2017)

Innenfor disse rettslige rammene, det vil si så langt det ikke er i strid med reglene som følger av loven og konvensjonen, skal forvaltningen følge opp bestandsmål, og det sentrale prinsippet, om en tydelig soneforvaltning (Stortinget, 2017). Dette innebærer at rovvilt har prioriterte områder på lik linje som andre beitedyr. Det skal være lav terskel for felling i beiteprioriterte områder og i tillegg skal være høy terskel for uttak i rovviltprioriterte områder. Beitenæringen skal i slike områder tilpasses rovviltet gjennom forebyggende tiltak og omstilling (Stortinget, 2017). I året 2016 vedtok imidlertid regjeringen nye bestandsmål for ulv. Et resultat av dette var blant annet endringer i ulvesonen som i dag utgjør under fem prosent av Norges areal. Ulv som befinner seg utenfor denne sonen, vil bli skutt (Anderssen, 2017). Disse områdene dekker hele Oslo og Østfold samt deler av Hedmark og Akershus. Stortingets vedtak medførte at ulvesonen nå er cirka åtte prosent mindre sammenlignet med den sonen som ble vedtatt i 2004 (Anderssen, 2017). Dette har skapt debatt. Ulvedebatten står i dag sentralt i både politikken, næringsinteressene og mediene. Debatten dreier som om konflikter med beitenæring og jegere, naturvern, natur og miljø, dyrevern og samfunnsendringer samt distriktpolitikk, lovverk og politiske vedtak. Kvangraven (2021) skriver i sin bok *Ulv i det norske kulturlandskapet* følgende:

«media bidrar til å forme og forsterke holdninger til ulv» (Kvangraven, 2021, s. 124).

Mediene skildrer menneskets frykt for ulv og arten som en trussel for samfunnet ved bruk av sterke bilder og oppsiktsvekkende oversikter. Det finnes imidlertid ingen tilfeller av ulveangrep på mennesker i nyere tid. En rapport av Norsk institutt for naturforskning viser at nesten to tredjedeler av den norske befolkningen har en positiv holdning til ulv og rovdyr og kun en femtedel misliker dem (Krange, Skogen, & Helland, 2017). Men ulvedebatten handler om så mye mer enn hvor vidt folket ønsker ulv i Norske skoger eller ikke. Flere miljø og dyrevernorganisasjoner har kritisert mediene for en feilfremstilling av ulv, men også staten for deres vedtak. I januar 2022 gikk WWF Verdens naturfond, NOAH- for dyrs rettigheter og Foreningen Våre Rovdyr til retten mot statens vedtak om lisensfelling og fikk medhold i Oslo Tingrett. NOAHs leder og veterinær Siri Martinsen skrev til Aftenposten at negativ mediedekning av ulv dominerer. Martinsen understreker at nyhetssaker ofte mangler kunnskap, men består av redaksjonelle grep ment for å skape frykt (Martinsen, 2018). Styremedlem i Fritt ord og forfatter av boken *Ulv! Ulv!* Frank Rossavik sier følgende

«ulven er både et konkret problem og symbol på et problem» (Therkildsen, 2022).

Han understreker at dagens rovdyrpolitikk bygger på en lov fra 1845 hvor målet var å utrydde ulven for å sikre industrialisering og landbruksindustri etter mye fattigdom og utvandring til Amerika (Therkildsen, 2022). Videre trekker han frem at det var høyrebølge i politikken som stilte spørsmål rundt landbruksindustrien samtidig som det også var økt fokus på naturvern, arts mangfold og bærekraft (Therkildsen, 2022). Ulven har fått en så stor rolle i norsk politikk og norske medier at den i dag kan symbolisere både frigjøring og undertrykkelse, avhengig av hvor en selv står i debatten.

«Folk bruker ulven til sine egne formål, for å symbolisere det de identifiserer seg med, eller det de står i opposisjon til» (Kvangraven, 2021, 126).

1.1 Oppgavens problemstilling og redegjørelse for den

Hensikten med denne oppgaven er å undersøke nyhetsmedienes fremstilling av ulv i henhold til politisk journalistikk eller nyhetsmedienes agendasetting. Nyhetsmedienes som blir inkludert i undersøkelsen er Verdens Gang, Aftenposten, Dagbladet, Nationen, Klassekampen, Østlendingen, NRK og Nordlys. Det vil bli relevant å redegjøre for at jeg har et ståsted i ulvedebatten som har vært min motivasjon for oppgaven. Over de siste årene har jeg lagt merke til at dyrevern- og naturorganisasjoner jevnlig arrangerer demonstrasjoner og markeringer mot både mediene og regjeringens vedtak om rovdyr, samtidig som det blir publisert nye forskningsrapporter om rødlista dyrearter. Likevel ser det ut til at spesielt to fremstillinger av ulv og rovdyr som dominerer i norske nyhetsmedier, nemlig bilder av død ulv eller død sau. Slike nyhetssaker består også ofte av sterke eller overdrevende overskrifter. Undersøkelsen vil ikke ta for seg mediens virkelighetskonstruksjon eller massemediens makt og påvirkning på deres publikum. Men slike medieteoritiske perspektiver vil bli presentert i teorikapittelet. Hensikten med oppgaven er å undersøke om og eventuelt hvordan nyhetsmediene driver agendasetting. Basert på flere av de sentrale kildene i innledningen vil jeg med denne oppgaven undersøke om mediene dyrker et fiendebilde knyttet til ulv i norsk kultur og samfunnsliv. Som bygger på Kvangraven sitt utsagn:

«media bidrar til å forme og forsterke holdninger til ulv» (Kvangraven, 2021, s. 124).

Formålet vil være å undersøke om nyhetsmediene vinkler sine nyhetssaker med bruk av retorikk. Problemstillingen besvares gjennom en kombinasjon av en kvantitativ innholdsanalyse og en retorisk rammeanalyse og ser følgende ut:

«I hvilken grad bidrar norske nyhetsmediens fremstilling av ulv til det fiendebildet som råder, og hvilke retoriske grep kjennetegner nyhetsmediers fremstilling av ulv og forvaltning av rovdyr? »

I henhold til problemstillingen er målet med denne oppgaven todelt. Først og fremst ønsker jeg å kategorisere ulike kjennetegn ved nyhetssaker om ulv i norske nyhetsmedier. Dette blir gjort ved bruk av innholdsanalyse. Deretter vil jeg gjøre rede for retoriske virkemidler i nyhetsmediene og undersøke hvordan tekst og bilde til sammen utgjør et budskap. Det er viktig å se på hvordan mediene legger frem diverse saker, fordi alle saker kan fremstilles på ulike måter. Både forvaltning av ulv, nyhetsmediens fremstilling av ulv og politisk journalistikk er et stort tema. Det vil derfor bli nødvendig å dele opp i to mer konkrete forskningsspørsmål for å få en ryddig og overordnet struktur i oppgaven. På denne måten vil jeg kunne fokusere dypere på et område av gangen samtidig som jeg kan inkludere flere sider av samme sak. Forskningsspørsmålene vil bli besvart i drøftingskapittelet og ser følgende ut:

«I hvilken grad vektlegger norske nyhetsmedienes retoriske grep som gir en negativ fremstilling av ulv ved bruk av overskrifter, bilder og ord?»
«Fremstilles ulv forskjellig i distrikt vs. riksdekkende nyhetsmedier?»

Problemstillingen og forskningsspørsmålene vil bli besvart gjennom en kombinasjon av den kvantitative innholdsanalysen og den retoriske rammeanalysen. Statistikk og forskning fra SSB, Miljødirektoratet, NINA, Respons Analyse og NTNU Vitenskapsmuseet underbygger oppgavens argumenter. Uavhengig av hvilken side man støtter i ulvedebatten mener jeg det er viktig å undersøke hvor vidt norske nyhetsmediene representerer eller favorittseierer feilfremstillinger eller noen konkrete sider av en sak.

1.2 Tidligere relevant litteratur

Det er spesielt tre tidligere masteroppgaver som har vært interessante og relevante for min oppgave. Anja Jasinski Wright (2005) med sin masteroppgave *Visuell retorikk i politisk journalistikk. En analyse av tre nyhetsmedienes visuelle fremstilling av norske toppolitikere* skildrer visuelle pressefotofremstillinger av politikere med utgangspunkt nyhetsmediene: Aftenpostens, Dagbladets og Verdens Gangs. Hensikten med hennes oppgave er å avdekke retoriske appeller ved bruk av kvalitativ analyse. Kjersti Thorbjørnsrud (2001) med sin hovedoppgave *Vilje til makt Praksis og prinsipper i politisk journalistikk. Illustrert ved Jaglandsaken* tar for seg politisk journalistikk. Thorbjørnsrud belyser hvordan politiske journalister begrunner og legitimerer sin virksomhet, makt og agendasetting. Thorbjørnsrud (2001) trekker også frem at politisk journalistikk ofte får merkelappen «profesjonell» og stiller spørsmålet:

«Hvis det er slik at mediene er blitt aktører i politikken – hva innebærer det?» (Torbjørnsrud, 2001, s. 4)

Bettina Kavli (2006) skriver om mediedekningen i sin masteroppgave «*Medierammer Avinors avgjørelse om nedleggelse av Oslo kontrollsentral/ Røyken – En rammeanalyse av syv avisers dekning av saken*». Sentrum for studien er hvordan medierammen preger de trykte nyhetsmediene med utgangspunkt i sjanger, format og vridning. Alle disse tre masteroppgavene tar utgangspunkt i agendasettingsperspektivet og drøfter hvordan mediene sette dagsorden. Ettersom oppgaven tar for seg tema ulv har det også vært relevant å inkludere studier av dyr. Paul Waldau med sin bok *Animal Studies: An Introduction* argumenterer overbevisende for at Animal Studies er et voksende tverrfaglig felt som inkluderer studier fra offentlig politikk, sosiologi, religion, filosofi og mange andre området. Boken søker å forstå hvordan mennesker studerer og tenker om dyr og hvordan disse oppfatningene har endret seg over tid, på tvers av forskjellige måter å tenke på. Waldau gir innsikt i skjæringspunktet mellom menneskelige og ikke-menneskelige forhold og inkluderer alle som bryr seg om rollen de ikke-menneskelige dyrene spiller i vårt samfunn. Bokens største styrke ligger i bevisstgjøringen av at vi mennesker plasserer oss selv som sentrum av verden. Etologi er læren om dyreatferd og gir oss et innblikk i og en forståelse av dyrs oppførsel under ulike omstendigheter. Denne boken vil bli spesielt relevant for min forståelse av hvordan man studerer og forsker på dyr, men også hvordan mennesker forholder seg til andre arter. Dette blir spesielt relevant ettersom flere politiske partier og norsk presse ytrer at vi ikke kan leve med ulv i Norge. Endre Harvold Kvangraven med sin bok *Ulv i det norske kulturlandskapet* skildrer hvordan ulven har blitt elsket, hatet, fryktet og beundret gjennom tidene. Boken gir et tydelig bilde av hvordan ulven har fått et ufortjent dårlig rykte. Kvangraven trekker frem at i tolkningen av fortellinger om ulv kan det være utfordrende å skille mellom virkelige og fiktive eller symbolske ulver, og som kan ha skadelige konsekvenser (Kvangraven, 2021, s. 17).

1.3 Valg og begrunnelse av nyhetsmediene

Jeg har i mitt utvalg av nyhetsmedier inkludert både lokale distriktsaviser og riksdekkende nyhetsmedier. En riksavis er en landsdekkende avis som dekker nyheter både redaksjonelt på nett og i papirutgave. Regionalaviser dekker gjerne et fylke eller en landsdel og et lokalavisene dekker gjerne en by eller en kommune (Orgeret, 2021). Tabloidbegrepet har tradisjonelt blitt brukt for å beskrive innholdet i avisen, nemlig stoff i lettfattelig, konsentrert form med bru av store bilder og sensasjonsoverskrifter (Orgeret, 2020). Fra 1970-årene og fremover gikk stadig flere norske abonnementsaviser over til tabloidformat. Aftenposten, Dagbladet, Nettavisen, VG og NRK Nyheter regnes som de største nyhetsformidlerne vi har i Norge. Mens de mest kjente riksavisene er VG, Dagbladet, Aftenposten, Vårt Land, Klassekampen, Nationen (Norske-aviser.com, u.å.) Av disse har jeg valgt å ta med, VG, Dagbladet, NRK, Aftenposten, Klassekampen, Nationen samt Østlendingen og Nordlys i min datainnsamling:

- NRK regnes som den nest største nyhetsplattformen i Norge hvor Thor Gjermund Eriksen har vært kringkastings sjef siden 2018. Jeg har valgt å ha med NRK.no ettersom det kan bli interessant å undersøke om dette er en nyhetsformidler som representerer ulvesaker nøytralt eller om det finnes preg av vinklinger.
- Verdens Gang (fra nå av VG) er en norsk riksdekkende tabloidavis som utkommer både på papir og i elektronisk form. VG regnes som Norges største digitale avis regnet i lesertall, med Gard Steiro som direktør og ansvarlig redaktør. Med en antagelse om at VG bærer preg av mange retorisk sterke bilder og overskrifter, anså jeg det som både nødvendig å inkludere denne avisen. Jeg mener det er spesielt interessant å belyse avisens retoriske virkemidler og visuelle representasjon ettersom avisen har passert begge konkurrentene sine gjennom tidene: nemlig Dagbladet og Aftenposten.
- Dagbladet er en norsk dagsavis som utgis på bokmål, grunnlagt i 1869. Dagbladet har sterke tradisjoner innen feature og gravejournalistikk, derfor var jeg spesielt interessert i å undersøke hvordan avisens fremstilling av ulv. Dagbladet er Norges tredje største digitale avis. Alexandra Beverfjord har vært sjefredaktør siden 2018.
- Aftenposten er Norges femte største digitale avis samt en dagsavis med riksdekkende distribusjon basert i Oslo. Trine Eilertsen har vært sjefredaktør og administrerende direktør siden 2019.
- Klassekampen er også riksdekkende og definerer seg som venstresidas dagsavis med ansvarlig redaktør er Mari Skurdal. Klassekampen regnes som Norges syttende største digitale avis. Ettersom dette er en politisk avis, blir det interessant å se hvor vidt dette preges deres innhold. Østlendingen og Nordlys er lokalaviser.
- Nationen har som formål å ivareta bygdefolkets og distriktenes økonomiske, sosiale og kulturelle interesser. Prioriterte stoffområder er distriktpolitikk, landbruk, matproduksjon og matsikkerhet, næringsliv og EU. Avisen var tidligere knyttet til Senterpartiet, men er i dag uavhengig av politiske partier. Irene Halvorsen har vært sjefredaktør er siden 2016.
- Nordlys er en uavhengig avis som bygger sine idealer på grunnlegger Alfred Eriksens idé om å være «en ærlig talsmann for smaafolks sak», med sjefredaktør Helge Nitteberg.
- Østlendingen er lokalavisen for Østerdalen, Solør, Glåmdalen, Trysil og Engerdal. Avisen var opprinnelig Arbeiderdemokratenes partiavis, men ble gradvis overtatt av Bondepartiet på 1920-tallet som følge av økonomiske problemer. Ansvarlig redaktør og daglig leder er Truls Sylvarnes. Avisene er relevante for denne undersøkelsen fordi de viser til et stort skille både geografisk (riksdekkende, region eller distriktsaviser) samtidig som de også har ulike fokuspunkt (politikk, økonomi og næringsinteresser).
(Mediebedriftene, 2020)

1.4 Oppgavens struktur og formål

For å systematisere oppgaven vil jeg i denne delen gi en kort beskrivelse av hva de forskjellige kapitlene vil inneholde. Først og fremst vil jeg begrunne valg av problemstilling. Følgelig presenteres tidligere relevant medievitenskapelig forskning. Medienes plass i samfunnet og spesielt nyhetsmedienes makt og agendasetting blir gjort rede for etterfulgt av Internettets betydning for pressen. Videre vises det til journalistiske grep og nyhetsmedienes dagsordenfunksjon. I lys av ikonografiske, semiologiske og retoriske perspektiver redegjør jeg for ulike måter å oppfatte budskap og troverdighet på i henhold til mediene. Siste del av teorikapittelet vil belyse Animal studies og mediens rolle i ulvedebatten fra et antroposentrisk perspektiv. Følgelig har jeg viet et kapittel til statistikk og forskning hentet fra Rovdata, Miljødirektoratet, NINA og NTNU. Stortingets vedtak blir også presentert gjennom en grundigere forklaring på ulike relevante begreper. Metodekapittelet gir en grundig forklaring på valg av metode, utvalg av datamaterialet, metodisk vurdering og funn.

Den retoriske analysen baserer seg på et kvalitativt utvalg av den kvantitative innholdsanalysen. Avslutningsvis blir det gjort en drøfting med overordnet konkluderende perspektiver med utgangspunkt i tidligere forskning, teorier og funn i datamaterialet. Det blir nødvendig å nevne at grunnlaget for denne masteroppgaven var nettopp at jeg hadde lagt merke til en skeiv representasjon av virkeligheten. Nemlig at ulv ikke er hovedårsaken til beitedyrtap. Jeg presenterer forskning og rapporter som både viser til nordmenns holdninger til ulv, mediens fremstilling av rovdyr, men også statistikk på beitedyrtap til rovvilt. Ulvedebatten i mediene har blitt kritisert for konspirasjonsteorier, falsk informasjon, usakligheter og bruk av clickbaits. Det vil derfor bli interessant å undersøke om nyhetssaker om ulv i stor grad er vinklet enten negativt eller positivt- som støtter under politiske holdninger. Når jeg bruker begrepet nøytralt referer jeg til objektive nyhetssaker uten preg av politisk vridding. En viktig bemerkelse er at ingenting være fullstendig nøytralt ettersom vi tar utgangspunkt i et antroposentrisk perspektiv. Dette handler om at mennesket setter seg selv som målestokk for alt. Vi kan skille mellom en *antroposentrisk* begrunnelse og en *økosentrisk* begrunnelse. I ulvedebatten vil en antroposentrisk betegnelse sette et sterkt fokus ulven som en trussel for mennesket. Mens i en økosentrisk begrunnelse har ulven har en egenverdi med en naturlig plass i økosystemet.

2. Teoretiske perspektiver

Oppgavens tema og problemstilling behøver et teoretisk rammeverk. I dette kapitlet vil jeg derfor presentere relevante teorier og tidligere forskning hentet fra medievitenskap og kommunikasjonsstudier.

2.1 Nyhetsmedienes dagsorden

Kommunikasjonsmodeller og teorier har utviklet seg betraktelig gjennom årene og skapt et bredt spekteret av emner som dekkes i kommunikasjonsstudier. Aristoteles regnes som en av de første tenkere som forsøkte å definere «kommunikasjon» med sine tre komponenter innen retorikk nemlig taleren, talen og lytteren (El Ouiridi, 2014, et. al, s.108). Harold Dwight Lasswell (1948) sin kommunikasjonsmodells regnes imidlertid som den mest innflytelsesrike. Modellen bygger på spørsmålene *hvem, sier hva, i hvilke, kanal, til hvem og med hvilken effekt* (Lasswell, 1948). Kommunikasjonsforskere er enige om at selv med fremveksten av nye kommunikasjonsteknologier vil Lasswells vitenskap om kommunikasjon foresatt være relevant i analyser av nye teknologier (El Ouiridi, 2014, et. al, s.108). Lasswells modell i sammenheng med sosiale medier eller medieteknologier generelt gjør det enklere å skille mellom ulike aktører. Med utgangspunkt i avisens mottakere, kan Lasswells modell blant annet brukes til å skille mellom aldersgrupper, demografiske og politiske variabler eller økonomiske interesser.

Avis som massemedium kan kjennetegnes gjennom tre nivå (Schwebs & Østbye, 2017, s. 32-33). Det første er at leseren kan velge mellom flere aviser. Det andre er at når leseren har valgt avis, kan vedkommende velge mellom ulike tema i avisa, ettersom den inneholder mange ulike nyheter og saker. Det tredje handler om at leseren kan velge ut hva de selv mener er mest interessant og lese etter dette etter eget behov. En avis inneholder ulike typer tekster og innhold. Det er derfor viktig å ta i betraktning at det ikke kun er journalistiske tekster eller faglig nyhetsartikler som publiseres i avisene. En nyhet referer til dagsaktuelle hendelser gjennom ulike medier og ulike sjangere. Nyheter kan inneholde alt fra bilde og tekst til film eller lyd avhengig av hvilket medium som tas i bruk. Det finnes en stor variasjon i nyhetsmediene når det gjelder sjanger og innhold som i stor grad handler om finansiering. Det finnes både lokale, regionale eller riksdekkende aviser. Ulike måter å fremstille nyheter på kan være: melodramatikk, tabloidisering eller infotainment. Det er viktig å være bevisst på mediens makt og posisjon i samfunnet ettersom de gjennom representasjon av nyheter er med på å forme vår virkelighetskonstruksjon. Aalberg og Elvestad (2005) beskriver dette følgende:

«Media har ei viktig demokratisk oppgave på både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. Dei skal fungere som kanaler for opplysningsarbeid og som forum for politisk debatt, men dei er også tillagde viktige sosiale funksjoner» (Aalberg & Elvestad, 2005, s. 11).

Nyheter fungerer i stor grad som daglig rapportering av verdenshendelser som baserer seg på dokumenterbare fakta. Den amerikanske journalisten Walter Lippman står sentralt innen forskning på media og nyheter. Han undersøkte hvordan nyhetsformidling i massemedia spiller en viktig rolle når det kommer til å skape konsensus i samfunnet (Schwebs & Østbye 2017, s. 127). Walter Lippman og Paul Lazerfeld med sin undersøkelse av politisk innflytelse i fjernsyn har lagt føringer som fremdeles gjelder for hvordan nyheter formes og presenteres. Lippmann stiller to krav til nyheter. Det første er at nyhetene de må vekke følelser hos leseren og det andre at nyhetene må gi leseren en sjanse til identifikasjon og personlig tilknytning til saken. (Schwebs & Østbye, 2017 s. 89). Nyheter og informasjonsformidlingen media tilbyr skal legge til rette for at samfunnsborgere får

den kunnskap som er nødvendig for å delta i samfunnet. Dette handler i stor grad om ytringsfrihet. I dag må norske nyhetsmedier forholde seg til vær varsom plakaten som omfatter nyhetsmedienes samfunnsrolle, redaksjonell og journalistisk uavhengighet og integritet, forholdet til kilder samt publikumsregler. Ideene om objektivitet og faktisitet har vært grunnleggende normer i nyhetsjournalistikken (Thorbjørnsrud, 2001, s. 50). En helt sentral norm er å skille mellom fakta og kommentar, hva som er dokumenterbart nyhetsstoff, og hva som er journalistens personlige vurderinger. Prinsipper som skal sikre faktisitet og pålitelighet i nyhetsproduksjonen formuleres med utgangspunkt i Vær Varsom-plakaten:

1.1. Ytringsfrihet, informasjonsfrihet og trykkefrihet er grunnelementer i et demokrati. En fri, uavhengig presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn.

1.2. Pressen ivaretar viktige oppgaver som informasjon, debatt og samfunnskritikk. Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk.

1.3. Pressen skal verne om ytringsfriheten, trykkefriheten og offentlighetsprinsippet. Den kan ikke gi etter for press fra noen som vil hindre åpen debatt, fri informasjonsformidling og fri adgang til kildene. Avtaler om eksklusiv formidling av arrangementer skal ikke være til hinder for fri nyhetsformidling.

1.4. Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er pressens plikt å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle.

1.5. Det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

(Norsk presseforbund, 2021)

Det finnes ulike måter å forstå journalistens betydning for nyhetene som skapes og formidles til leserne. Torbjørnrud (2001) argumenterer for at utfra et slik nyhetsideal blir journalisten et medium og avisen en kanal som sender informasjon ut til publikum. (Torbjørnrud, 2001, s. 57). Mens medieforskerne Raaum (1999, s. 11) og Patterson (1994) stiller spørsmålet: hva gir journalister i dag, en mer aktiv rolle enn før? Pettersons hypotese om journalistisk ideologi bygger på pressens rolle om å undersøke politikens skjulte motiver, intriger og maktspill (Pettersons, 1994, s. 126). Formålet med denne «avsløringen» bygger på å fremme sannhet og demokrati i samfunnet. Pettersons

Medienes innflytelse forsterkes ved at politikere er overbevist om at mediene har makt fordi aktørene av den grunn vil tilpasse sitt budskap til en medievennlig form. Michael Schudson (1995) argumenterer i sin bok *The power of news* for at medienes evne til å sette dagsorden ikke nødvendigvis skjer direkte gjennom publikum, men snarere et samspill mellom medier og politikere (1995, s. 113-123).

O'Shaughnessy og Stadler (2008) mener imidlertid at media baserer seg på tre hovedkategorier: representasjon, tolkning og evaluering (O'Shaughnessy & Stadler, 2008 s.33). Mediene gir en representasjon av alt fra viktige nyheter til kjendisgladder. Derfor er det viktig å være bevisst og kritisk til hvilke typer medier man velger når man oppsøker eller blir presentert for nyheter.

I produksjonen av nyheter blir saken først og fremst tolket av medieaktørene. Media deler informasjon med ulike forklaringer og måter å forstå verden på utfra et eget både politisk og økonomisk ståsted (O'Shaughnessy & Stadler, 2008 s.33). Årsaker til dette kan blant annet være kommersialisering og konkurranse i markedet. Mediene velger videre

konsekvent å inkludere noen nyhetssaker mens de ekskluderer andre. Dette utvalget kalles for rammeverk eller framing (O'Shaughnessy & Stadler, 2008 s.33). Mediene eies av ulike aktører og er med dette i stor grad kontrollert. De som eier, kontrollerer og skaper innholdet i media er ulike former for medieprodusenter. For å forstå konseptet kommunikasjon benytter vi oss i stor grad av modeller som beskriver og forklarer ulike kommunikasjonsprosesser. At mediene utøver makt ved å formidle et bestemt virkelighetsbilde er en konkludert hypotese gjennom en rekke tidligere teorier og forskning. Mediene har blitt kategorisert som den viktigste lenken mellom det som skjer i verden (Svenungsen, 2019, s. 228). Det er tydelig at media har makt og kontroll over nyhetsformidling og informasjonssirkulasjon og på denne måten kan mediene forme verdier og påvirke holdninger på tvers av ønsker eller behov (Svenungsen, 2019, s. 228).

Massemedia er også helt sentrale når det gjelder å bygge opp eller bryte ned tillit. Tidligere medieteoritiske perspektiver konstaterer at mediemakt utøves på to måter: ved *informasjonskontroll* som handler om at media styrer hva folk får vite noe om, og gjennom *holdningspåvirkning* som baserer seg på at media har vinklinet stoffet som blir presentert (Mathiesen, 2002, s. 179). Slike perspektiver tar utgangspunkt i dagsordenfunksjonen. Bernard Cohens (1963) kom med påstanden om at media ikke kunne fortelle folk hva publikum skulle mene, men heller hva publikum skulle mene noe om, på 60-tallet. De amerikanske forskerne Maxwell McCombs og Donald Shaw (1991) videreutviklet denne teorien på begynnelsen av på 70-tallet og valgte å kalle den dagsordenfunksjonen. Aalberg og Elvestad (2005) definerer dagsordenfunksjonen som et begrep som blir benyttet når det er snakk om *hvem* som skal få slippe til med *hva* i offentligheten (Aalberg & Elvestad, 2005, s.91). McCombs og Shaw understreker at mens massemediene kan ha liten innflytelse på retning eller intensitet av holdninger, er det antatt at media setter dagsordenen for hver politisk kampanje, og påvirker fremtredende holdninger til politiske spørsmål (McCombs & Shaw, 1991, s. 177). Det meste av deres forskning indikerer imidlertid at media sjelden endrer holdninger og atferd, og at overtalelse derfor er et urealistisk mål for en mediekampanje. Media, politiske partier og deres velgere baserer seg på avhengig trekantforhold (McCombs & Shaw, 1991, s. 178). Hvor medienes vektlegging av ulike saker står sentralt ettersom det kan virke førende på velgerne. McCombs og Shaw konkluderte med at mens media ikke forteller folk hva de skal mene, kan de fortelle hva folk skal mene noe om (McCombs & Shaw, 1991, s. 176). Det vil si at media bestemmer hvilke saker og hvilke organisasjoner som skal settes på den offentlige dagsorden for diskusjon. Dette kan ses på som en hierarkisk prioritering der prioriteringen i media stemmer overens med prioriteringen til publikum. Man kan si at dagsordenfunksjonen tar utgangspunkt i at de sakene som media legger vekt på blir vurderte som viktigere enn saker som får liten omtale. Sigurd Allern (2006) begrunner mediering som en dans mellom kildene og journalistene som utspiller seg i et avhengighetsforhold til hverandre (Allern, 2006, s. 159). Mediering handler om at mediene har blitt mer integrert som endrer politikken betraktelig (Knudsen, 2006). Mathiesen (2002) understreker at mediene har makt til å velge hva som blir en nyhet (Mathiesen, 2002, s. 137). Her blir ulike nyhetskriterier og medierammer vurdert ut fra hvor viktig saken er. Det er en rekke krav som må fylles for at en nyhetssak vurderes som interessant. Objektivitet, nøytralitet og faktisitet er tre nøkkelord som har vært sentralt for nyhetsbegrepet. Allern (2001 a) betegner journalistikk som en sosial konstruksjon av nyheter og virkelighetsbilder, og beskriver medierammer som:

«Gjentatte mønstre av tolkning og presentasjon, synliggjøring og neglisjering som brukes for å vurdere store informasjonsmengder og presentere det i et journalistisk format for publikum» (Allern 2001a, s. 68)

Allern skriver også om at den «klassiske» nyheten handler i stor grad om en dramatisk og uventet hendelse mens nyhetsstoffet i mediene er nøye planlagt og organisert (Allern, 2001a, s.53). Videre argumenterer han at det er journalistenes fortolkninger som gjør ulike hendelser til nyheter. Det er helt tydelig at populariteten rundt sakene avgjør hvor stor plass de får i nyhetsmediene. Det finnes en rekke nyhetskriterier, men de mest sentrale handler om at hendelsen må være relevant for publikum.

«Vesentlighet regnes ofte som viktigste nyhetskriteriet og kan knyttes direkte til mediens demokratiske samfunnsoppdrag der det forventes at mediene skal informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold» (Orgeret, 2022).

Allern (2001b, s.55) understreker at journalister i dag forholder seg til lignende nyhetskriterier, nemlig VISAK som går ut på:

Vesentlighet (hvor relevant og viktig er saken for leseren)

Identifikasjon (geografisk eller kulturell nærhet)

Sensasjon (hvor overraskende er saken)

Aktualitet (nærhet i tid)

Konflikt (er det uenighet og strid).

Johan Galtung og Mari Ruges artikkel om nyhetskriterier fra 1965 har blitt utgangspunktet for senere tekning og argumentasjon rundt hva som gjør en nyhet til en nyhet (Galtung og Ruge, 1965, s. 64–65). Sentrale spørsmålet i deres forskning: «Hvordan blir hendelser til *nyheter*?». De var spesifikt opptatt av hvordan utenlandske hendelser ble eller ikke ble utenlandsnyheter i norsk presse. For å utforske dette spørsmål, presenterte de en rekke faktorer som syntes å være spesielt viktig i utvalget av nyheter. Galtung og Ruges presenterte åtte «kriterier» som var vesentlige i prioriteringer av utenriksnyheter som ser følgende ut:

Frekvens: mediene legger til rette for hendelser som samsvarer med deres egen nyhetsrytme

Terskel: hendelsen må ha en bestemt styrke eller omfang.

Utvetydighet: hendelsen må være entydig samt enkel å tolke.

Meningsfullhet: hendelsen må oppleves som relevant innenfor det kulturområdet mediet opererer.

Samsvar: nyheter handler ofte om velkjente typer av hendelser.

Overraskelse: det er de velkjente hendelsene som samtidig kommer uventet som blir fanget opp av mediene.

Kontinuitet: er hendelsen først blitt til en nyhetsbegivenhet, er sjansen stor for at den vil fortsette å prege overskriftene en stund.

Komposisjon: nyhetsredaksjonene vil ta hensyn til balansen i nyhetssendingene (for eksempel mellom innenriks- og utenriksnyheter), det vil si at om en sak blir en nyhet også vil være avhengig av det samlede nyhetstilbudet. (Orgeret, 2022)

2.2 Retorikk

Motiv og budskap har alltid stått i sentrum innen ulike kommunikasjonsformer. I semiotikk og studiet av billedkommunikasjon har konseptualiseringen av visuell retorikk og argumentasjon vært dominert av to sammenkoblede tilnæringer (Schwebs & Østbye 2017, s. 184). Erwin Panofsky kom med sin teori om ikonografi på 1920-1930-tallet ([1932] 1980, s. 12). Metoden skulle forenkle det å kategorisere malerens visuelle motiver, noe han begrunnet med at et hvert bilde sier noe om den tiden de befinner seg i. Panofsky satte fokus på bildets innhold og ga en systematisk oversikt over bildenes forskjellige betydninger, deres relasjoner og de analyseformene som kan bringe frem disse betydningene ([1932] 1980, s. 12)

I nyhetssaker brukes ofte pressefoto for å illustrere eller dokumentere sakens innhold, men bilder kan også brukes som bevis eller sannhetskriterier, for å øke sakens troverdighet. Innen bildeteoretiske perspektiver kan man se på bilder som en naturlig avbildning eller et språklig uttrykk som må avkodes. Med et slikt utgangspunkt kan man undersøke relasjonen mellom tekst og bilde. En slik tilnærming kalles lingvistisk semiotikk. Semiotikk er kommet fra gresk og betyr tegn. Semiotikken er en studie av sosialt betingede tegnsystemer og meningen med disse, med den sveitsiske lingvisten Ferdinand de Saussure som grunnlegger (Schwebs & Østbye, 2017 s. 174). Studiet handler om hvordan vi ser på noe og hvordan det skaper mening. Den franske litteraturforskeren Roland Barthes (1986) videreutviklet Saussure sin og grunnla bildesemiotikk på 1960-tallet. Studier av visuell retorikk og argumentasjon har derfor sitt opphav hos Roland Barthes, og hans artikkel «Bildets retorikk» har vært dominerende siden den ble utgitt i 1964. Barthes representerer en strukturalistisk semiotisk tradisjon som har gitt nye og relevante tilnæringer til visuell retorikk. Han argumenterer for at bilder har en unik måte å representere virkeligheten på og at dette gjør bildene transparente (Barthes, 1986, 42-57). Barthes mente at en bildeanalyse skal avdekke bildets retorikk og hvordan bildet kommuniserer, hvor formålet var å skape større bevissthet rundt hvilke normer, ideer og verdier popkulturen presenterer oss for. Retorikk er et begrep med ulike definisjoner og oppfatninger, men handler om kunsten å tale overbevisende. I den greske antikken var *retorikk* vitenskapen om å ytre seg veltalende mens i moderne tid ser vi på retorikk som kommunikasjonsvitenskap (Schwebs & Østbye 2017, s.167). Ordet retorikk stammer fra gresk og betyr talekunsten (Språkrådet, 2013). Selv om Aristoteles først og fremst arbeidet med muntlige retoriske fremstillinger vil hans tre appellformer etos, logos og patos stå sentralt i denne oppgaven. Etos handler om talerens karakter, troverdighet, kompetanse og velvilje, som er avgjørende for hvordan taleren etablerer sin karakter gjennom selve talen (Andersen, 1995-1996, s.34). Aristoteles begrunner logos som talerens overtalende evne. Denne evnen betraktes som den primære og eneste uavhengig retoriske appellformen. De to andre appellformene er som sekundære og alltid avhengig av logosappellen (Wright, 2005, s. 32). Som gjør logosappellen pelen til den viktigste. Logos handler om talerens evne til å overbevise. Dette kan skje ved å appellere til fornuften. Den siste appellformen, patos appellerer til følelsene våre og som skal gjøre det mulig å skille mellom proff eller amatør «taler». Gode teoretiske taler inneholder blant annet argumenter og fakta. Vi ser tydelig bruk av retorikk i dagens presse, medier, og politiske debatter. Politikere legger spesielt stor vekt på etos for å bygge karakter og appellere til velgerne. Pressen vil deretter brukes dette til å lage nyhetssaker som selger. Kjeldsen (2004) presenterer en persuasio-forståelse av retorikkbegrepet (Kjeldsen 2004, s. 16). Han begrunner dette med at dette ikke utelukker retorikk som intensjonell, persuasiv påvirkning i forbindelse med uenighet, men at den velger og inkluderer ytringer som ikke er intensjonelle og persuasive, men som likevel påvirker mennesker (Kjeldsen

2004, s. 16). Det ligger en bred forståelse av retorikkbegrepet til grunn for denne oppgaven.

I henhold til problemstillingen tar jeg utgangspunkt i at det retoriske og visuelle i nyhetsmediene kan påvirke og appellere til mennesker. I artikkelen *Bildets retorikk* skiller Barthes mellom to modeller, denotasjon og konnotasjon (Barthes, 1964, 42-57). Denotasjons-nivået bygger på den bokstavelige betydning, som kalles antropologisk viten. Her søker man å identifisere gjenstander som kun krever generell viten. Mens konnotasjons-nivået handler om den kulturelle mer betydningen. Dette kaller Barthes for perseptuelle mening som inkluderer ulike nivåer: konvensjonelt, kulturelt og arbitrært nivå. Som handler om at vi tolker tegn på bakgrunn av de konvensjonene og kodene som gjelder i et bestemt sosialt miljø (Nupen, Tørdal & Baker, 2017). *Denotasjoner* baserer seg på den grunnbetydningen et tegn har *mens konnotasjoner* handler om assosiasjoner som medlemmer i en sosial gruppe i fellesskap knyttet til tegnet (Nupen, Tørdal & Baker, 2017). Disse assosiasjonene kan være felles hos en bestemt sosial eller kulturell gruppe samtidig som tegn kan ha private assosiasjoner for enkeltindivider. *Bildets retorikk* er en artikkel som har utvidet en mer generell bildesemiotikk «læren om tegnenes liv i samfunnet», som en del av humanvitenskapen (Barthes, 1964, 42-57). Artikkelen skal gi en forståelse av visuell retorikk gjennom grafer og figurer samt tolke bilder som tekster som leses og dekode på samme måte som ord. Barthes mente at vi tolker et bilde på bakgrunn av vår kulturelle bakgrunn eller kunnskap, bildets virkemidler og konteksten bildet inngår i (Barthes, 1964, 42-57). Disse tilnærmingene gir mulighet til å forstå bilder som en form for språk og bidrar til en forståelse for hvordan bilder kan brukes til argumentasjon. Følgelig argumenterer Barthes for at bilder og språk må forstås som en materiell estetisk hendelse som han begrunner med «læren om tegnenes liv i samfunnet».

Gjennom Barthes tredelt meddelelse: lingvistisk meddelelse, ukodet ikonisk og kodet ikonisk får man en dypere forståelse av visuell retorikk. Barthes bildesemiotologi var svært opptatt av å avsløre koder og underliggende budskap med sine begreper kodet ikonisk meddelelse og ukodet ikonisk meddelelse (Barthes 1954, s.44). Han argumenterer for at vi møter det ukodet ikoniske meningsnivået i ren tilstand, men alltid gjennom det kulturelt kodet nivået (Barthes, 1964, s. 51). Hvilket betyr at en rent ukodet meningsnivå vil være umulig.

I det lingvistiske nivået undersøker man tegn og språk. Under ukodet ikonisk meddelelse undersøkes det denotative nivået. Det denotative nivået baserer seg på bildets grunnbetydning og krever ikke annet enn antropologisk viten. Mens kode ikonisk meddelelse handler om det konnotative nivået som baserer seg på kulturell merbetydning og perseptuelle mening (Nupen, Tørdal & Baker, 2017). Disse tilnærmingene gir mulighet til å forstå bilder som en form for språk og bidrar til en forståelse for hvordan bilder kan brukes til argumentasjon. Estetikk er spesielt relevant, da artikkelen argumenterer for at bilder og språk må forstås som en materiell estetisk hendelse. Retorikken berører fortsatt våre måter å tale, skrive og tenke på. Teknologi har gjort det spesielt viktig å undersøke retorikkens betydning i nyheter og politisk journalistikk. Det er derfor spesielt viktig å undersøke retorikkens betydning og formål innen ulike saker som politikk, økonomi, krig og konflikter.

2.3 Pressefoto

For mange mennesker er fotografi et medium som formidler sannhet og bevarer historier (Barthes, 1981 i Share, 2015, s. 98). Forankringen er en funksjon som skal setter grenser for hvordan budskapet oppfattes og styrer betydningsdannelsen (Barthes, 1986, 42-57). Hensikten med dette er å forhindre lesning i en uønsket retning og er hyppig i i pressfotografiet og reklamebilder. Bilder har eksempelvis fungert som bevis i rettsaker, avdekket mysterier og kan også fungere som et bevis på at mennesker har levd innenfor et bestemt tidsrom innenfor et geografisk område (Sturken og Cartwright, 2009, s. 17) I avismediet er pressefoto den viktigste bildetyper fordi det raskt kan brukes som dokumentasjon for en hendelse, til et spesifikt tidspunkt (Schwebs og Østbye 2017, s. 187). Nyhetsbilder eller pressefoto er også viktig fordi bilder vekker følelser og følelser legger til rette for engasjement. Nordström (1989, s. 45) defineres nyhetsbilder som bilder som formidles av aviser og TV hvor formålet er å gi informasjon om aktuelle hendelser (Nordström, 1989, s. 45). Sivertsen (1995) skriver i sin bok *Norsk pressefoto. En kort historikk* om utviklingen og bruken av bilder i norsk presse (Sivertsen 1995, s. 11). Som Sivertsen argumenterer er ikke lenger bildets viktigste funksjon å dokumentere, men å illustrere (Sivertsen 1995, s.30). Kjeldsen (2018) skriver i sin artikkel *Visual rhetorical argumentation* at bilder bærer et semiotisk innhold som medfører konvensjonell kognitiv meningsskaping (Kjeldsen, 2018, s. 74). Bilder kan altså fungere både retorisk, semiologisk og estetisk, som indikerer at budskap alltid må dekodes. Bilder er spesielt viktig ettersom vi i dag lever i en verden som gjennomgår store sosiale og politiske endringer. Bilder spiller i denne sammenheng en stor rolle for vår meningsdannelse og virkelighetskonstruksjon. Bilder kan være tegn og semiotisk teori forklarer den kommunikative funksjonen bilder har i forholdet mellom bilde og tekst. Visuelle elementer som bilder er derfor semiotisk forstått.

«I stedefor å se bilder som et speil av virkeligheten, blir de sett på som informasjon og meldinger i symbolsk form, som fungerer som symbolske systemer» (Kjeldsen, 2018, s. 73).

Wells (2015) skriver i sin bok *Photography, A critical introduction* at fotografier ofte blir brukt som bevis (Wells, 2015, s. 11). Bilder har blitt en stor kilde til informasjon, noe som har vært betydelig for hvordan vi ser for oss forstår og forestiller oss det nittende århundre (Wells, 2015, s. 64). Sturken og Cartwright skildrer hvordan bilder fungerer i en større kulturell kontekst og understreker at vi i dag befinner oss i en tid i historien hvor det visuelle betyr mer enn noensinne. Sturken og Cartwright mener vi kan se på bilder som juridiske bevis og forskning, som i stor grad handler om hvordan visuelle bilder former våre liv (Sturken & Cartwright, 2017, s.11). Videre understreker de at verden er fylt med visuelle bilder som er sentralt for hvordan vi representerer, uttrykker oss og kommuniserer med andre rundt oss. Vi bruker synet hver dag for på å gi verden mening (Sturken & Cartwright, 2017 s.9). På denne måten blir det å se på noe en sosial praksis enten vi vil det eller ikke. Vi engasjerer oss ved å kommunisere, påvirke andre eller selv bli påvirket. Et enkelt bilde kan tjene flere formål, oppstå i en rekke ulike settinger og ha ulik betydning for forskjellige mennesker (Sturken & Cartwright, 2017, s.9) Nyhetsbilder eller pressefoto er viktig fordi bilder vekker følelser og følelser legger til rette for engasjement. Nyhetsbilder er bilder som formidles av aviser og TV hvor formålet er å gi informasjon om aktuelle hendelser. Når aviser påvirker publikum skjer dette gjennom medieinnholdet, i form av skrift og bilder. I situasjoner med krig, katastrofer og konflikt har mediene og spesielt foto og journalistikk en stor demokratisk makt til å dele nyheter med landets innbyggere (Wells, 2015, s. 237). Likevel har mediene og spesielt bilder blitt kritisert for å overdramatisere og manipulere sannheten. Grunner til dette kan være alt fra propaganda til clickbaits

grunnet økt konkurranse i markedet. Munger (2020 s. 379) definerer Clickbait som en ny stil designet for å lokke forbrukere med strategisk tilbakeholdelse av informasjon. Clickbait spiller på følelser og nysgjerrighet. Nyhetsmedier bruker ofte sjokkerende overskrifter for å trekke inn så mange klikk som mulig, og dermed øke annonseinntektene. Clickbait handler i stor grad om effektiv og billig arbeidskraft hvor formålet er og rasket mulig samle informasjon med korte oppsiktsvekkende sammendrag (Munger, 2020 s. 383).

Tradisjonelt har media blir omtalt som den fjerde statsmakt (Schwebs & Østbye 2017, s. 274) og pressen går under kategorien media. Begge står sentralt når det kommer til å skape ideologisk hegemoni. Hegemoniteori er en tradisjon der media blir sett på som formidlere av tankene til de herskende. Utgangspunktet for forskeren vil være å kartlegge hvilke tanker som er rådende i media, og hvem sine tanker dette er (Aalberg & Elvestad, 2005, s.67). Som Jamtøy (2011) hevder i sin tekst *Bilde av politikk* har bildene og det visuelle aspektet i journalistikken blitt en undervurdert kilde til politisk informasjon (Jamtøy, 2011).

Et stort gjennombrudd i norske medier var da alle aviser ble digitale på 1900-tallet i lys av Internett. Den første avisen som ble digital i Norge var Brønnøysunds Avis 6. mars 1995, etterfulgt av Dagbladet som ble digital to dager etter (Høie, 2018). I løpet av 1996 hadde de aller fleste avisene i Norge egne nettsider. Innovasjon og ny teknologi erstattet den tradisjonelle måten å representere nyheter på. Med lyd, bilde og video ble det mulig å gjøre innholdet mer interessant og tilgjengelig samtidig som man kunne nå ut til større målgrupper. Nå kunne de tradisjonelle medieorganisasjonene både produsere mer innhold og tjene mer penger (Høie, 2018). Svenungsen (2019, s. 225) begrunner at Internett er samfunnets viktigste infrastruktur for global handel og kommunikasjon med sine prinsipper om åpenhet, frihet, robusthet og sikkerhet (Svenungsen, 2019, s.225). Rasmussen (2007) argumenterer for at selv om Internett er et rom for åpen samtale, åpen innovasjon, danner det også en barrierer i form av offentlige reguleringer, og offentlige byråkratier og kommersielle nesten-monopoler (Rasmussen, 2007). Munger (2020) argumenterer for at nyhetsmediebransjen har endret seg i takt med interfereringen av internett og sosiale medier i det moderne liv (Munger, 2020 s. 376). Internett og spesielt pressen er flettet inn i en verden av økonomi og politikk med voksende makt. Sosiale medier legger også til rette for kommunikasjon med mennesker i hele verden, men også borgerjournalistikk som handler om at alle kan dele informasjon, bilder og videoer til enhver tid. Enten det er ved å sende det inn til mediehus eller om man kun velger å dele det på private kontoer. Spredningen av nye medier, spesielt sosiale medier har gitt oss nye måter å se verden på. I dag har man tilgang til informasjon fra store deler av verden bare ved å være koblet til Internett på en smarttelefon.

2.4 Visuell kultur

Sturken & Cartwright (2009) mener vi befinner oss i en tid i historien hvor det visuelle betyr mer enn noensinne. Begrunnelsen for dette er at vi benytter oss av det visuelle for representasjon, informasjon, politikk, underholdning, kommunikasjon samt konfliktløsning (Sturken & Cartwright, 2009, s. 1). Mennesker forhandler verden gjennom visuell kultur og mener med dette at samfunnet i dag er dominert av det visuelle og kommunikasjon gjennom teknologi. Dette medfører en global sirkulasjon av ideer, informasjon og politikk. Ideer og informasjon sirkulerer globalt i visuell form mens bilder spiller en stor rolle i det politiske (Sturken & Cartwright, 2009, s. 3). Begrepet visuell kultur omfatter en rekke medieformer. Dette kan være alt fra avansert kunst, filmer, fjernsyn, reklame og visuelt datamaterialet i form av forskning, juss eller medisin. Imidlertid forsøker vi alltid å rangere forskjellige områdene innen visuell kultur hvor vi setter de inn i kategoriene kvalitet og betydning.

Forskere innen visuell kultur har også undersøkt hvordan bilder blir sett og sett på. Sturken og Cartwright understreker blant annet at viktigheten med bilder ikke kun baserer seg på bilde i seg selv, men hvordan det blir sett og oppfattet i ulike settinger. Denne inspirasjonen har Sturken og Cartwright hentet fra John Bergers begrep «*Ways of seeing*» (Rose, 2016, s. 18). Berger understreker følgende:

«We never look just at one thing, we are always looking at the relation between things and ourselves» (Berger 1972, s.9 sitert i Rose, 2016, s.18).

Denne påstanden er spesielt relevant når man skal undersøke nyhetsartikler. Både når det gjelder retorikk og semiotikk, men også for å undersøke hvordan bilde og tekst til sammen utgjør mening.

Visuell kulturfeltet som ble utvidet av digitale teknikker og plattformer. Forskningsfeltet er spesielt viktig når det gjelder å stille spørsmål rundt hvordan bilders sirkulerer i samfunnet og hvilken effekt dette medfører (Rose, 2016, s. 21). Slike spørsmålene gjør seg spesielt relevant når man skal undersøke store mengder bilder på ulike sosiale plattformer, som for eksempel nyheter. Sturken og Cartwright understreker at bilder ikke kun baserer seg på bilde i seg selv, men hvordan det blir sett og oppfattet i ulike settinger. Maktforholdene i offentligheten blir endret som følge av digitale medier (Hansen, 2012). Det har skjedd en demokratisering av informasjonen som gjør at massemedier er sentralisert og krever store investeringer, mens internett gjør det mulig for millioner av individer å produsere informasjon (Hansen, 2012). Vi benytter oss av det visuelle for representasjon, informasjon, politikk, underholdning, kommunikasjon samt konfliktløsning (Sturken & Cartwright, 2009, s. 1).

Et annet viktig element Sturken og Cartwright beskriver begrepet representasjon som noe som referer til hvordan vi konstruerer mening om verden gjennom bilder og språk. Et språk har et sett av regler for å skape og uttrykke mening. Det samme gjelder representasjon i malerier, tegninger, bilder, fotografi, TV og digital media. Kameraet er et aktivt verktøy i representasjonen som fungerer som dokumentasjon på forskjellige forhold. Dette inkluderer alt fra levemåte, arbeid, sosialitet, kreativitet, alternative representasjoner av selv eller noens kjønn, seksualitet, klasse, alder eller etnisitet. Formålet med representasjon kan være alt fra et politisk budskap eller krav til endring, stimulering, glede, sorg, objektivering med mer (Wells, 2015, s. 125). Sturken og Cartwright argumenterer at selv om alle disse formene for representasjon ikke er språk kan de på mange områder tolkes og analyseres på samme måte som språk, gjennom lingvistisk og semiotiske metoder (Sturken & Cartwright, 2009, s.11). Barthes viser blant annet til en metode med

sin lingvistiske bildeanalyse. Fyfe og Law (1988) mener at en skildring aldri bare er en illustrasjon, men stedet for konstruksjon og skildring av sosiale forskjeller (Fyfe & Law, 1988). Representasjon er spesielt relevant i nyhets saker om ulv nettopp fordi det er ikke en direkte dokumentasjon eller dekning av virkeligheten, snarere en representasjon av tidligere hendelser. Når nyheter blir representert blir det gjengitt en hendelse eller nyhet som har vært gjennom mange ledd. Det vil si journalistens tolkninger og vinklinger. W.J.T Mitchell kom med utsagnet:

«Who or what represent what to whom with what, and where and why?» (Mitchell 1994, s. 420 sitert i Rose, 2016, s.20).

(Mitchell 1994, s. 420 sitert i Rose, 2016, s.20). Dette utsagnet er spesielt relevant for hvordan vi leser og forstår nyheter, nettopp fordi saken har både et underliggende budskap, antatt målgruppe og ønsket formål om å selge best mulig. Dette utsagnet kan ses i sammenheng med VISAK kriteriene hvor mediene tar utgangspunkt i en rekke forutsette faktorer i sin nyhetsformidling. Mitchell har i sitt utsagn tatt utgangspunkt i Lasswells kommunikasjonsmodell, som er spesielt relevant når man undersøker nyhetsmedier. Hovedårsaken til dette er nettopp at nyhetsmedier alltid vil forsøke å være aktuelle og interessante nyheter.

Generelt kan teorier om visuell kommunikasjon deles inn i to tradisjoner: en semiotisk tradisjon som ser på bilder som et kodifisert språk som ofte fungerer gjennom visuelle troper og figurer, og en fenomenologisk påvirket tradisjon som ser på bilder som en hendelse – en slags mediert bevis (Kjeldsen, 2018, s. 75). I henhold til visuell argumentasjon kan man se på bilder som en måte å uttrykke premisser og konklusjoner på (Kjeldsen, 2018, s. 76). Uttrykksformen, materialiteten og estetikken i bildeformatet anses som de største faktorene som skiller bilder fra andre former for kommunikasjon (Kjeldsen, 2018, s. 77). Bilder kan imidlertid brukes til å utføre argumentasjon (Kjeldsen, 2018, s. 80). Bilder kan ses på som et kodifisert språkssystem innen visuell argumentasjon. Et av mange årsaker til dette er nettopp at bilder legger til rette for metaforisk tenkning. Når argumenter trekkes ut fra bildets sammenheng eller kontekst, som for eksempel når nyhetsmedier velger å ha misvisende bilder og overskrifter i en abonnements-sak, vil ikke budskapet komme frem og den visuelle argumentasjonen er åpen for tolkning. Dette kan imidlertid medføre mistillit til mediene samt skape debatt i samfunnet.

2.5 Rammer

Ramme- og medialiseringsteori står sentralt i studier av politisk kommunikasjon. Begrepet rammer, rammearbeid, eller rammeanalyse brukes forskjellig innen en rekke ulike disipliner. På den ene siden finner man definisjoner av rammer som har tydelige sosiologiske røtter (Knusen, 2016, s.8). Etmann og Goffman følger slike tilnærminger til begrepet, hvor de ser på rammer som *fremhevelsesrammer*. Sosiologen Erving Goffman studerte sosial interaksjon i et samfunn hvor gammeldagse skikker utfordres av moderniserte holdninger innen politikken, arbeidslivet og hverdagen (Persson, 2019, s.7). Goffman (1974) brukte begrepet rammer for å beskrive hvordan mennesker anvender kunnskap om samfunnet og situasjoner man møter for å fortolke mening. Goffman hadde ikke mediene spesifikt i tankene når han brukte begrepet rammer, men hans ideer har senere blitt tatt i bruk innen tekning om medienes rolle og politisk kommunikasjon.

Rammer referer til ulike måter å skape mening på. Vi kategoriserer ulike hendelser eller vektlegger ulike aspekter samt hvordan vi skal forholde oss til det. Det baserer seg på at noen rammer blir fremhevet mens andre blir utelukket. På den andre siden, spesielt innen psykologien, kan man se på rammer som ekvivalente rammer (Knudsen, 2016, s.9). Dette innebærer at man setter saker opp mot hverandre. Her står presentasjonens effekt på folks tolkning i sentrum. Fenomenet rammer har blitt brukt innen ulike disipliner. Nyhetsrammer er en av de mest brukte teoriene innen forskning på nyheter, medieeffekter og politisk kommunikasjon og er mye brukt under politisk valg. Vliegthart og van Zoonen (2011) argumenterer for at studiet av rammer kan spores tilbake til Entmans (1993) *Framing - toward Clarification of a Fractured Paradigm*. Entman definerer at ved å ramme inn noe velger en å prioritere en type informasjon fremfor en annen (Entman, 1993, s. 51).

Medialiseringsteori kan på den ene siden bidra med å øke vår forståelse av medienes betydning og konsekvensene av dette (Strömbäck & Esser, 2014). På den andre siden har rammer bidratt til å øke vår kunnskap og forståelse av journalistiske fremstillinger – altså hvilken makt og hvilke konsekvenser valg av vinkling har for ulike aktører i samfunnet (Entman, 1993, s. 51). Både rammer og medialisering utfyller hverandre fordi begge søker å forklare medienes innflytelse i samfunnet. Man kan se på denne kombinasjonen som en medievitenskapelig resurs- både i norsk og internasjonal sammenheng (Knudsen, 2016).

Begrepet medialisering kan forstås som en iboende prosess i all menneskelig kommunikasjon og tar utgangspunkt i media som et mellomledd i kommunikasjonsprosessen (Lundby, 2021). I denne sammenheng blir medialisering brukt i forbindelse med grunnleggende sosiale og kulturelle prosesser i samfunnet, med særlig fokus på hvordan avisene rammer inn sine nyhetssaker samt konveksene dette kan ha for publikum. Avisene blir på denne måten en arena eller plattform for sirkulasjon av informasjon og nyheter, som gir oss tilgang på informasjon som vi ikke selv ville erfart eller observert. Rammer og medialiseringsteori står helt sentralt i studier av politisk kommunikasjon og nyheter (Knudsen, 2016, 21). Medialiseringsteori har blant annet bidratt til å øke vår forståelse av medienes betydning og tilstedeværelse i et moderne samfunn, mens rammer har bidratt til en økt forståelse av den journalistiske makten mediene har i samfunnet. Knudsen skildrer forholdet mellom rammer og medialisering der han argumenterer for deres viktige posisjon innen medievitenskap i sin artikkel (Knudsen, 2016, s.5). Han skriver at medialisering kan illustrere hvordan politikere må tilpasse seg medienes rutiner og formater for å kommunisere sine budskap til velgerne (Knudsen,

2016, 11). Videre argumenterer han at mediene har blitt mer integrert og derfor har betingelsene for medieringen av politikk endrer seg betraktelig.

Joseph N. Cappella og Kathleen Hall Jamieson (1997) mener at enhver variasjon i tekstens oppbygning vil kunne betegnes som «framing» (Cappella & Jamieson 1997, s. 39–40). De ser altså på innramming som spesifikke retoriske virkemidler og konstruksjoner presentert med pålitelighet. Mens Allern (2001a) først og fremst opptatt av hvordan tolkningsrammer ofte er et resultat av kontakt og forhandlinger med kilder (2001a, s. 69). Medierammene er gjentatte mønstre av tolkning og presentasjon, synliggjøring og neglisjering som brukes for å vurdere store informasjonsmengder og presentere det i et journalistisk format for publikum (Allern 2001a, s. 68). Man kan si at rammen gjør det enklere å forstå hva kontroversene i tematikken er og handler om. Som Ørsten (2004) skriver referer «framing» til mediernes mulighet for å innramme historier og aktører i de bestemte meningshorisontene (Ørsten, 2004, s. 38). Det alle disse definisjonene av rammebegrepet har til felles er at de viser bredden av hvordan medierammer brukes innen fagmiljøet. Bak rammene ligger det ofte retoriske grep som bidrar til å skape mening for den som leser teksten (Kavli, 2006, s. 23). Jenny Kitzinger (2007) skriver at «framing» handler om hvordan vi tolker hverdagslige møter med omverdenen. Følgelig kan et bilde ramme inn en scene samtidig som en avis kan ramme inn en historie (Kitzinger, 2007, s. 135). Når journalister skriver en nyhetssak rammer de inn et narrativ ved å selektivt velge fakta og opplysninger som underbygger argumenter. Som Kitzinger (2007) skriver velger journalister hvem de skal intervju og hvilke spørsmål de skal stille (Kitzinger, 2007 s. 135). På denne måten velger mediene «hovedrollene» i nyhetssaken samtidig og skaper debatt. Innen mediestudier brukes rammeanalyse som oftest når forskere undersøker og problematiserer innramminger av ulike slag. Rammer er en måte å organisere virkeligheten på. Relevante spørsmål er ofte:

- Hvordan kunne saken bli presentert eller vinklet annerledes?
- Hvordan påvirker innrammingen innholdet og budskapet?
- Hvordan påvirker innrammingen av innholdet publikum?
- Hvordan er virkeligheten representert?
- Hvem står ansvarlig for formidlingen?

(Kitzinger, 2007 s. 134).

Når journalister og fotojournalister presenterer en ny sak kan de velge hvordan de ønsker å vinkle saken. Dette kalles for nyhetsrammer eller tolkningsrammer som i stor grad er knyttet til publikums reaksjoner på innholdet (Jamtøy, 2011). Når man undersøker tolkningsrammer kan man få bredere kunnskap og innsikt i hva journalistene legger vekt på og hvilke retoriske grep som gjøres (Jamtøy, 2011). Kjørup (1993) skriver at nyhetsmediene har en spesiell plass i et demokratisk samfunn som ideelt sett skal fungere som en fjerde statsmakt. Gjennom at den enkelte nyhetsredaksjon forholder seg til visse *normer* for hvordan nyheter skal produseres og presenteres, fremstår den som *representant* for de, ideelt sett, kritiske og uavhengige mediene (Kjørup, 1993). Som Kjørup (1993) understreker er det slike normer er nedfelt som *konvensjoner* i nyhetsgenren (Kjørup, 1993). Det gjensidige forholdet nyhetsgenren skaper mellom nyhetsmediene og publikums forventninger er blitt kalt for mediernes samfunnsmessige *kontrakt* (Kjørup 1993).

Forskeren Ghanems (1997, i Aalberg & Elvestad, 2005, s.92) presenterte teorien om *tolkningsrammer*, også kjent som framing. Her kan man skille mellom *episodiske* og *tematiske* rammer. Iyengar (1991) skiller episodiske nyhetsrammer fra tematiske nyhetsrammer: Episodiske rammer tar opp større temaer med utgangspunkt i en konkret sak eller en hendelse. Tematiske rammer derimot, dreier seg gjerne om en bakgrunnshistorie og presenterer det generelle eller abstrakte i publikums interesser. Anders Todal Jenssen og Toril Aalberg (2004) forklarer Iyengars begrepet følgende:

«Med en episodisk tolkningsramme fremheves det unike aspektet av en hendelse, med en tematisk ramme settes enkelthendelser inn i en større sammenheng, gjerne som et eksempel på en mer generell tendens eller et allment fenomen (...) En episodisk ramme fører gjerne til at ansvar individualiseres, mens en tematisk ramme politiserer en sak.» (Jenssen og Aalberg 2004, s. 330–331).

Mye av forskingen rundt disse tolkningsrammene har skilt mellom tematiske og episodiske rammer. Tematiske rammer handler om det allmenne og abstrakte aspekt ved saken og gjerne inviterer til en generell og sammenhengende forståelse. Mens episodiske rammene legger vekt på enkelthendelser og egenskaper knyttet til bestemte personer og spesifikke saker. Jenssen og Aalberg tolker det altså som intensjoner bak de to rammetyperne. Tematiske rammer kan blant annet oppføre til politisk vurdering av en sak (eksempler på dette kan være at ulv truer landbruksindustrien, Senterpartiet legger frem forslag til fellingstillatelse). Episodiske rammer gir derimot enkeltpersoner ansvar i en mer konkret sak (Bonden mistet sau til ulv, ønsker erstatning og forståelse). Det er tre elementer som i stor grad definerer hvordan man tolker en nyhetsartikkel: overskrift, bildebruk og ingress. Med utgangspunkt i disse tre elementene har jeg forsøkt å danne et rammeverktøy for å undersøke visuelle og retoriske virkemidler i norske aviser. Relevante virkemidler her er derfor språk, metaforer og symbolikk. Disse elementene står også sentralt for hvordan mediene setter dagsorden. Jeg vil i denne oppgaven vise til konkrete eksempler på nyhetssaker om ulv. Her argumenterer jeg for retoriske virkemidler og visuell representasjon med utgangspunkt iblant annet politisk kommunikasjon og agendasetting. Relevante spørsmål for en slik analyse vil være:

Hva sier artikkelen og hvordan tolkes det utfra kun overskrift og bilde?

Hva slags inntrykk gir dette?

Hvilke nyhetskriterier er tatt i bruk? Hvor er fokuspunktet i artikkelen?

3. Ulvens plass i samfunnet

I dette kapitlet blir det gjort rede for relevante begrep, forskning og tidligere undersøkelser gjort på ulv. Hensikten med å representere slik informasjon er nettopp for å undersøke hvordan mediene bidrar til å forme opinionens forståelse av og mening om ulv og norske rovdyr. Først og fremst redegjør jeg for de mest sentrale begrepene innen rovdyrpolitikken. Videre presenteres Miljødirektoratets statistikk på tap av beitedyr til rovvilt og Stortingsvedtak om forvaltning av ulv. NINAs rapport og Respons Analyse sin spørreundersøkelse om nordmenns holdninger til ulv understreker at flertallet i Norge er positive til ulv. Verdens største forskningsprosjekt på ulv, publisert av NTNU Vitenskapsmuseet benyttes for å kunne slå ned på feilfremstillinger om den norske ulvens genetikk. Jeg har også valgt å inkludere NOAHs webinar om ulv i media, hvor NOAHs leder Siri Martinsen inviterte leder i politisk avdeling av Dagbladet, Mats Rønning, Aslak Eriksrud som er politisk kommentator i TV2 og Tom Haakenstad som er redaktør i NRK Innlandet. Det er to årsaken til at jeg valgte å inkludere webinaeret. Den første er at tematikken gjenspeiler oppgavens problemstilling og det andre er at NOAH ga i dette tilfellet nyhetsmediene en mulighet til å begrunne og forsvare sine journalistiske grep benyttet i fremstillingen av ulv i norske nyhetsmedier. Kildene jeg har valgt å hente informasjon fra gjenspeiler kategoriene valgt for en senere datainnsamling: *landbruk, forskning, politikk, natur og miljø, dyrevern og jakt*. For å sikre at de påstandene og den statistikken jeg har inkludert stemmer, har jeg blant annet fakta sjekket informasjonen på faktisk.no.

3.1 Kvotejakt, lisensfelling og skadefelling

Norske rovdyr reguleres via jakt, kvotejakt, lisensfelling og skadefelling. Men hva betyr egentlig disse begrepene? Kvotejakt betyr vanlig jakt og er den mest vanlige typen. Av de fire store rovdyrene vi har i Norge (bjørn, ulv, gaupe og jerv) er det kun gaupe som kan jaktes på via ordinær kvote. Det er stortinget som bestemmer hvor stor kvoten skal være hver jakt sesong (Iversen, 2020). For de tre andre store rovdyrene vi har er det strengere vern. Bjørn, ulv og jerv kan kun felles via lisensfelling som innebærer at jeger må være Jegerregistret. Forskjellen på kvotejakt og lisensfelling er at lisensfelling er ment som skadeforebyggende mens kvotejakt er vanlig jakt (Iversen, 2020). Skadefelling innebærer å drepe et dyr som anses som akutt fare for å skade eller drepe landbruksdyr. I Norge har vi i dag totalt 84 ulver (Rovdata, u.å.). SSB skriver at det i jaktåret 2016-2017 ble rapportert 18 drepte ulv, som er det største tallet på nesten 100 år (Anderssen, 2017). I lisensfellingsperioden 2017-2018 ble det gitt tillatelse til å skyte 50 ulver i Norge, hvor 27 ble felt. Året etter ble 26 ulver skutt i lisensfelling. Rovviltnemnda vedtok 22. juni 2015 under sak 12/2015 kvote for lisensfelling av ulv i region 2 i 2015/2016. Etter fellinger i oktober ble ny vurdering gjort i møte 9. november 2015.

3.2 Tap av beitedyr til rovvilt

Miljødirektoratet viser til statistikk fra året 2020 som understreker at kun 9.7 % av de registrerte rovdyrangrep på sau i Norge, var forårsaket av ulv (Miljødirektoratet, 2021). Dette utgjør totalt 1409 sau og lam. Jerven stod bak hele 41,9 prosent av rovdyrsangrepene i 2020 hvor det ble utbetalt erstatning for totalt 6146. Gaupa har blitt registrert som årsaken til 23 prosent av tapene med 3416 sau og lam. Kongeørn tok livet av 1307 sau og lam mens bjørn sto bak 1054 tap. Dette utgjør en totalt utbetalt erstatning av tap på sau og lam for 14.593 som er en nedgang fra 17.565 dyr i 2019. I 2020 er det utbetalt kr 37,7 millioner kroner til erstatning for tap av sau og lam til rovvilt. I 2019 ble det utbetalt 44,6 millioner kroner i erstatning. Miljødirektoratet skriver at de siste årene har tallene både for dokumenterte og erstattede tap av beitedyr til fredet rovvilt gått ned

(Miljødirektoratet, 2021). I enkelte områder samt enkelte år har det vært skadene vært større. Kunnskapen og forskning på Miljødirektoratets side er hentet fra Rovdata, Statens naturoppsyns (SNO) dokumentasjonsarbeid og statsforvalterenes erstatningsoppgjør:

«Jerv og gaupe er rovviltartene som forårsaker størst tap av sau på beite. I 2020 ble 65 prosent av sau og lam som ble tapt til rovvilt erstattet til jerv og gaupe. For tamreinnæringen er det kongeørna som har gjort mest skade på tamrein de seinere år» (Miljødirektoratet, 2021).

Politiker Ola Elvestuen (V) kom blant annet med følgende påstand til NRK 15.09.2021:

«Det er to millioner sau på beite i Norge. Tap til rovvilt de siste åtte årene har gått ned med mer enn 50 prosent.»

Miljødirektoratet hevder imidlertid at det har vært en liten økning av rovvilttap:

«Liten økning i tapte sau til rovvilt i 2021- Tap av sau til rovvilt ligger fortsatt på rundt halvparten av nivåene for 10 år siden. Tap til jerv økte mest i 2021, tap til ulv lavest siden 2008.» (Miljødirektoratet, 2021)

Faktisk.no fakta sjekket denne påstanden. Konklusjonen ble følgende:

«I 2013 var det like over 31 000 sauer som måtte erstattes på grunn av rovviltangrep. I fjor var tallet omtrent 14 s700. Årsaken til nedgangen er sammensatt, men kommer blant annet av at sauehold avvikles i de mest rovdryrbelastede områdene. I tillegg har næringen iverksatt forebyggende tiltak som å gjerde inn beiter» (Lindin & Akerbæk, 2021).

Som nevnt i metodekapittelet valgte jeg å ta utgangspunkt i året 2016 fordi det var en oppblomstring av ulvedebatten i dette tidsrommet. Følgelig har jeg valgt å bruke året 2021 fordi dette er et valgår, så det kan bli interessant å se om dette har en innvirkning på nyhetsmedienes fremstilling av ulv. Mediene får i lys av valgkamper, regjeringsskifte eller politiske vedtak flere nyheter å dekke. I disse periodene driver partiene med forhandlinger. Samtidig forsøker mediehusene å oppdatere alt politikeren kommer frem til eller er uenige om. Høyre satt på Stortinget i perioden 2016 til regjeringsskifte i 2021. Dette er et parti som har i sitt program at de ønsker «økt norsk grøntproduksjon» og vil kreve at kommuner og fylker skal følge bærekraftmålene (Hoyre, 2022). Partiet ønsker å føre en politikk som demper konfliktnivået og argumenterer for at rovdryr må forvaltes på en forsvarlig måte i henhold til beitedyr.

«Høyre vil at all forvaltning av rovdryr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap» (Hoyre, 2022).

I henhold til regjeringsskifte i 2021 var mange spente på hvordan Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV skulle få til et samarbeid. Et av mange relevante temaer under disse forhandlingene var nettopp rovdryrpolitikken hvor spesielt SP og SV er svært uenige.

Nasjonen belyser punktene som splitter Ap, Sp og SV følgende:

«Senterpartiet vil ha færre rovdryr i norsk natur, mens SV vil sikre levedyktige bestander av de fire store rovdryrene i Norge – ulv, jerv, bjørn og gaupe – og at disse har sammenhengende leveområder» (Nasjonen, 15.09.2021).

Forhandlingene i forkant av Hurdalsplattformen er et godt eksempel på en sak som fikk mye mediedekning. Senterpartiet er et parti som ønsker å redusere rovdryr og samtidig øke antall beitedyr (Senterpartiet, 22.06.2021). Dette står i kontrast til SV som er et klimavennlig parti som ønsker å sikre artsmangfold og verne de store rovdryrene (Sosialistisk venstreparti, u.å.). Imellom finner vi Arbeiderpartiet som ønsker både beitedyr og rovdryr (Arbeiderpartiet, u.å.). Partiet mener imidlertid at ulv som truer beitenæringen skal tas ut. Hurdalsplattformen er kort sagt de forhandlingene som fant sted Hurdalssjøen Hotell 29. september 2021 mellom statsminister Jonas Gahr Støre fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti (Regjeringen, 2021-2025). Utenfor hotellet stod pressen klar for å oppdatere og rapportere eventuelle endringer eller

enigheter under forhandlingene som viste jeg å ha en dramatisk slutt hvor SV trakk seg fra regjerings-sondering. Det finnes en rekke eksempler på nyhetssaker med politisk kommunikasjon i henhold til ulvesaken. Jeg har inkludert noen sitater fra norske politikere i dette kapittelet. Lars Haltbrekken (SV) som er leder av naturvernforbundet reagerte kraftig på statens bruk av helikopter og snøscooter under lisenselling og er klar på SVs utgangspunkt i rovdyrpolitikken. Han sier følgende til VG:

«Vi ønsker fra SVs side bærekraftige stammer av de store rovdynene» (Ertesvå, 2021).

Dagens landbruksminister og SP politiker Sandra Borch uttalte seg i samme sak:

«I beiteprioriterte områder skal det ikke være rovdyr, da bør beslutningen om å skyte eller flytte dem være enkel. Og i ventetiden tar bjørnen enda flere sauer. Jeg ser jo også på familien min at disse sauedrapene tar på dem (...). Jeg skjønner jo at det blir oppslag av alt vi sier nå, så jeg holder meg til sauesanking fremover.»

3.3 Nordmenns holdning til ulv

Norske forskere har ikke helt sammenliknbare data på holdninger til rovdyr her i landet. Men samfunnsforskere ved Norsk institutt for naturforskning (NINA) har i flere omganger spurt et utvalg av befolkningen hva de synes om at det finnes ulv i Norge. Konklusjonen er at holdningene har holdt seg relativt stabile over tid. Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) viser at flertallet nordmenn er positive til ulv i Norge i 2018. I en undersøkelse med totalt 2200 personer har 57% liker eller liker godt at det finnes ulv i Norge, mot 24% som misliker eller misliker sterkt. Ca. Hver femte informant var nøytral til tema. Et stort flertall var helt eller delvis enige i at ulven er sosial (67 prosent), intelligent (80 prosent), vakker (69 prosent) og at den bare hører til i villmarka (74 prosent). I februar 2020 utførte også Respons Analyse, på vegne av NOAH, en spørreundersøkelse om nordmenns holdninger til ulv. Konklusjonen var at 45 nordmenn ønsket et sterkere vern av ulven og kun 17% ønsket et lavere vern (Junge & Vels, 2020). NOAH argumenterte for at disse tallene bekreftet deres tidligere opinionsundersøkelse fra 2019. Faktisk.no har også konkludert med følgende utsagn i 2021:

«De siste årene er det blitt mer ulv, bjørn, jerv og gaupe i Norge og Sverige. Samtidig er ikke folk blitt mindre positive til rovdynene. Det er vanligere å like dem enn å mislike dem.» (Akerbæk & Lindin, 2021)

NINA skriver at det ikke er vanlig å danne meninger om ulv basert på dirkede erfaringer med rovdynet. Videre argumentertes det for at sannsynligheten for å mislike ulv er størst blant eldre, relativt lavt utdannede menn som bor i rurale områder. Dette er oftest de som er positive til jakt, har lav tillit til miljøinstitusjonene.

«For personer som faller inn under de nevnte karakteristikkene, betyr det lite om de har sett ulv i naturen der de bor eller om de bor i «ulvesonen» (NINA, 2018).

I 2021 bidro 34 forskere og institusjoner i Europa og Asia til verdens største forskningsprosjekt på ulv. Rapporten er publisert av NTNU Vitenskapsmuseet og er en naturhistorisk rapport fra 2021«Genetisk opphav til den norske-svenske ulvestammen (Canis lupus lupus)». Prosjektet var uavhengig og upartisk i debatten.

«Stortinget ba i 2016 om en ny uavhengig utredning av den genetiske opprinnelsen til ulvestammen i Norge. Med bakgrunn i dette ba Klima- og miljødepartementet (KLD) Miljødirektoratet om å undersøke den skandinaviske (det vil si norske og svenske) ulvebestandens opprinnelse, både genetisk og geografisk, samt å undersøke spørsmål knyttet til hybridisering mellom ulver og hunder» (Stenøien, et. al. 2021, s.).

Konklusjonen i denne rapporten ser følgende ut:

«I denne studien konkluderer vi, med stor sikkerhet, at den moderne norsk-svenske ulvebestanden er genetisk mest lik den finske ulvebestanden, og at den nåværende bestanden er genetisk distinkt fra den som ble utryddet en gang før 1970. Vi finner det imidlertid sannsynlig at dyr som representerer siste gjenlevende rest av denne nå utryddede bestanden fortsatt er å finne i visse finske og svenske dyrehager. Vi kan også konkludere med stor sikkerhet at det ikke er mer, og mest sannsynlig mindre, slektskap med hund i genomene til moderne norsk-svenske ulver sammenlignet med de fleste andre ulver i verden (...» (Hans K. Stenøien et al, 2021)

3.5 Medienes «rolle» i ulvedebatten

Det finnes begrenset forskning på media og ulvedebatten, men det eksisterer. Jeg viste innledningsvis til boken *Ulv i det norske kulturlandskapet* skrevet av Kvangraven som handler om samfunnets overordne syn på og demonisering av ulv. Et annet viktig bidrag har kommet fra organisasjonen NOAH som i 2020 leverte søksmål til Oslo tingrett. NOAHs krav baserte seg på Klima- og miljødepartementets vedtak om lisensfelling av ulvene i Letjenna-reviret kjennes ugyldig (Junge & Vels, 2020). I lys av rettsaken arrangerte NOAH et webinar om ulv hvor advokat Carl Philip Fleischer fra Arntzen de Besche Advokatfirma legger frem følgende:

«Hva sier Stortingets vilje i lovs form? Jo i paragraf 5 sier naturmangfoldloven at vi skal forvalte ulv slik at vi har en levedyktig bestand i sitt naturlige utbredelsesområde.» (Junge & Vels, 2020)

Organisasjonen har arrangert flere ulvemarkeringer hvor tusenvis stilte opp utenfor Stortinget. Av de som deltok var det en rekke kjente politikere, forfattere, naturfotografer, organisasjoner med mer. Imidlertid krisiterer NOAHs leder Siri Martinsen mediene for lite mediedekning av demonstrasjoner og engasjement for vern av ulv og rovdyr. Videre hevder hun at mediene i tiden etter NOAHs markering delte flere nyhetsakers om sinte stortingspolitikere og jegere med den samme vinklingen, nemlig at ulven er en belastning (Martinsen, 2020). Ifølge organisasjonen ble det samme år stadig publisert nyhetsaker med bilder av døde og blodig sau, tatt av ulv. Imidlertid argumenterer NOAH for at ingen nyhetsoppslag inkluderte deres anmeldelser på de syke sauene som ble etterlat på beite, hvor ulven ikke hadde gjort skade (Junge & Vels, 2020).

Til NOAHs webinar var daværende klima og miljøminister Sveinung Rotevatn invitert sammen med tre innbyggere fra ulvesonen. Det ble holdt et foredrag om rovviltnevdene og ulverettsaken. Leder i politisk avdeling av Dagbladet, Mats Rønning, Aslak Eriksrud som er politisk kommentator i TV2 og Tom Haakenstad som er redaktør i NRK Innlandet var også til stede. Det ble holdt en politisk debatt med stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken (SV), Ola Elvestuen (V) og Arne Haabeth (MDG). Martinsen spurte politikeren om de mente at mediene påvirker rovdyrpolitikken hvor alle svarte ja og på en negativ måte for rovdirene (Martinsen, 2020). Følgelig ble journalistene spurt om å vurdere sin rolle i den norske rovdyrdebatten. Aslak Eriksrud fra TV2 svarte følgende:

«Vi i media er veldig konfliktorientert. Sånn er det med ulvedebatten også. Når vi ser de hjerteskjærende bildene av lam og sau, og det er blod og det er fæle bilder, så er det mye lettere å lage sak om det, enn å lage saker der man har funnet måter å passe på sauene sin. Så der har nok media en del å lære, og kanskje ha et større fokus på den siden av denne typen konflikter.»

NOAH spurte Tom Haakenstad i NRK hvorfor ikke flere av de fra bygdesamfunnet som faktisk ønsker ulv blir intervjuet. Dette ble begrunnet med at de som velger å gå ut i mediene og snakke om at de ønsker ulv og andre rovdyr ofte får mang hatmeldinger og negativ respons på blant annet sosiale medier. Videre argumenterer Haakenstad at det er en svakhet i NRKs dekning at de ikke er i stand til å løfte frem disse stemmene.

Aslak Eriksrud argumenter for at de forstår NOAH sin frustrasjon om at ulvedemonstrasjonene deres ikke blir dekket i media. Videre understreker han at tar «de sterke følelsene» på alvor i en slik dekning.

«Det er en svakhet i dekningen vår at vi ikke klarer å løfte fram de stemmene som dere vet finnes i de områdene hvor konflikten er størst. Og det synes jeg er leit at vi ikke klarer. Sånn sett blir debatten litt skjev». (Junge & Vels, 2020)

Rønning sier det er ekstra sårt for Dagbladet som ofte tar utgangspunkt i Oslo å uttale seg om tema.

«Så, ja, vi har helt sikkert vært med på å hause opp konflikten, men det er ikke fordi vi ønsker å gjøre det. Jeg skulle ønske at vi kunne ha litt mindre rovdyr her i Innlandet – ikke antall rovdyr, men antall rovdyrsaker. (...) «Det er balanse mellom to hensyn – hensynet til lokalbefolkningen som skal kunne sende unga sine trygt på skolen, som de selv sier, og ha sau i utmark og opprettholde kulturlandskap lokalt og drive næring i distriktene, og på den andre siden målene vi har forpliktet oss til i internasjonale konvensjoner».

Tom Haakenstad fra NRK innlandet mente nyhetssaker om ulv blir overdrevet (Junge & Vels, 2020). Han kritiserte videre både AP, Høyre og Frp for dobbelkommunikasjon om rovdyr, og påpekte at mediene burde ta mer fatt i dette. Leder for politisk avdeling i Dagbladet Mats Rønning bekreftet til NOAHs Webinar får blodige bilder av sauer mye mediedekning:

«Det er ikke lett å stå frem i det bygdesamfunnet (...) Facebookposten din vil ikke nødvendigvis se så veldig pen ut etterpå» .

4. Metode og empiri

Veien til valg av metode har vært lang. Jeg har testet ut ulike strategier og tenk ut hvordan jeg på best mulig måte kan besvare både problemstillingen og forskningsspørsmålene. Etter en lang vurdering kom jeg frem til at den beste metodiske tilnærmingen var todelt. Jeg har med dette valgt å gjøre en kvantitativ innholdsanalyse og en kvalitativ retorisk rammeanalyse. Rammebegrepet er mye brukt innen kvantitativ metode hvor det i dette tilfellet dreiet seg om politisk journalistikk og retoriske virkemidler. Innholdsanalysen består av en kodebok med ulike kategorier som tas stilling til i innsamlingen av datamaterialet og fordelen med å gjøre en retorisk rammeanalyse er nettopp at rammer kan brukes kategorisk. Mitt fokus i denne undersøkelsen har vært å se på hvordan et utvalg nyhetsmedier setter konkrete rammer for fremstillingen av ulv.

4.1 Kvantitativ innholdsanalyse av sammensatte tekster

Innholdsanalyse er en systematisk metode som brukes for å undersøke og analysere visuelle bilder som originalt var produsert for tekstlig eller muntlig innhold (Østbye, et.al, 2002, s. 81). Med systematisk menes det at analyse materialet skal bearbeides i henhold til en rekke regler. Dette går blant annet under Barthes denotative nivå (tvetydige bilder). Innholdsanalysen er en viktig visuell metode som gjør det mulig å undersøke store mengder datamaterialet. Metoden er også gunstig for å kunne vise til en tydelig metodisk fremgangsmåte med store mengder tall samt kategoriserte koder og systemer (Østbye, et.al, 2002, s. 82). Jeg utførte en tematisk klassifisering av nyhetsmediene. Hvert steg i denne innholdsanalysen avhenger av formulering, forskningsspørsmål, selektivt bildevalg, kodesystemer, behandling av resultater samt analyse.

4.2 Kvalitativ analyse

Analysekapitelet tar utgangspunkt i en kvalitativ tilnærming med en kvantitativ datainnsamling. Som jeg presentere overfor, vil jeg ta med funnene fra innholdsanalysen inn i den retoriske analysen. Hensikten er at den kvalitative analysen skal gå dypere inn på forskningsmålene. Kvalitativ metode bygger på en friere tolkning av innholdet, for eksempel en vurdering av trekk, tendenser og budskap som ligger mellom linjene (Allern 200a, s. 76). En kvalitativ tilnærming tilrettelegger for en mer utforskende, ustrukturert og åpen tolkning sammenlignet med en kvantitativ tilnærming. Det finnes ulike måter å analysere kvalitativ data, men formålet vil alltid være å besvare problemstillingen. Kjeldsen (2002) for en analyse av selve materialet:

«I mange former for analyser av visuelle (retoriske) uttrykk er det vanlig at analytikeren først gjennomfører en ikke-vurderende beskrivelse av det ytringen viser, for så på dette grunnlag å gjennomføre en mer vurderende analyse av det ytringen betyr eller uttrykker» (Kjeldsen 2002, s. 313-314)

4.3 Alternativ metode

Ved å bruke både kvantitativ og kvalitativ metode kan jeg kombinere tabeller og vise til en grundig analyse. I utvalget har jeg forsøkt å inkludere kategorier som belyser alle «parter» i ulvedebatten. Hensikten med å kombinere disse to er nettopp å minimere potensielle svakheter som vil oppstå når man bare velger en av de to overstående (Østbye, Knapskog, Helland & Larsen 2013, s.122). Risikoen med en kvalitativ innholdsanalyse er imidlertid forhåndsdefinerte variabler (kategorier), som kan medføre at man ikke fokuserer på å bli informert (Østbye, Knapskog, Helland & Larsen 2013, s.102). På en annen side gjør kvantitativ innholdsanalyse det mulig å vise til overordnet statistikk.

4.4 Mikro, meso eller makronivå

Det finnes tre ulike nivåtilnærminger for å studere eller undersøke noe. Vi skiller mellom mikro, meso og makro nivå. På mikronivå undersøker man små deler av et system og forsøker å forstå hvordan systemet fungerer. Her kan du som forsker ha makt over sosiale relasjoner til familie og venner, mens på makronivå har økonomiske, politiske og ideologiske strukturere makt over deg. Makronivå er det nivå hvor man ser på helheten i et system eller samspillet innad i systemer. Meso betyr noe som er imellom. I denne sammenheng er meso nivået noe som er mellom individet og samfunnet. Studier av ulike organisasjoner gjøres på mesonivå. Denne studien er på mesonivå ettersom målet er å undersøke hvordan de ulike nyhetsmediene fungerer i samspill mellom individ og samfunn. Følgelig tar jeg utgangspunkt i et konfliktperspektiv ettersom studien kan være med på å belyse maktforholdene i samfunnet, med utgangspunkt i mediene som den fjerde statsmakt (Johanssen, Tufte & Christoffersen, 2010s. 118).

4.5 Nyhetsrammer

En klassisk nyhetsramme er «konflikten». En konfliktramme handler om en uenighet mellom to eller flere parter. I dette tilfellet beskriver denne rammen hvordan mediene befinner seg i en debatt om folks holdninger til ulv i Norge. En konflikt er avhengig av to eller flere motparter. Konflikten i dekningen av ulv handler om forholdet mellom bønder og byfolk, politikk, næringsinteresser og naturvern. Disse rammene har jeg tatt utgangspunkt i for den kvantitative innholdsanalysen og avgrenset til følgende kategorier:

Politikk

Jakt

Forskning

Landbruk

Dyrevern

Natur og miljø

Jeg vil belyse de ulike konfliktrammene for å synliggjøre karakteristiske trekk ved nyhetsdekningen av ulv. Dette gjøres med utgangspunkt i Karen Johnson-Cartee (2005), sin liste over «framing mechanisms, or focal points for identifying frames», fra *News narratives and news framing* (2005, s.173)

Overskrifter og 'sparkere', dvs. små overskrifter før overskriften (Headlines and kickers)

Mellomtiter (Subheads)

Bilder (Photographs)

Bildetekster (Photo captions)

Ingresser (Leads)

Utvalg av kilder eller forbindelser (Selection of sources or affiliations)

Utvalg av sitater (Selection of quotes)

Uthevede sitater (Pull quotes)

Vignetter (Logos)

Statistikk, kart og grafer (Statistics, charts, and graphs)

Artikkelens konkluderende uttalelser eller avsnitt (Concluding statements or paragraphs)

Med utgangspunkt i dette skjemaet har jeg systematisk undersøkt et utvalg av nyhetssakene fra innholdsanalysen, på et grundigere nivå. Hensikten med dette rammeverket er å kunne sammenfatte det mest interessante i funnene fra den retoriske rammeanalysen (se *Kapittel 7*). Johnson-Cartee (2005, s. 173) understreker at disse punktene vil være svært nyttige i en sammenligning av ulike nyhetsinstitusjoners nyhetsdekninger.

4.6 Bilder som forskningsdata

Fotodokumentasjon handler i stor grad om at forsker velger ut en rekke bilder som dokumenterer eller analyserer et bestemt visuelt fenomen (Rose, 2016, s.308). I denne studien har jeg som forsker gjort en avgrensing ved å velge noen konkrete bilder fra de ulike nyhetsmediene jeg har tatt med i den kvantitative datainnsamlingen. Fotodokumentasjon er spesielt viktig i denne studien ettersom den undersøker bruk av retoriske virkemidler med bilder og tekst i norske nyhetsmedier. Jon Rieger (1996) understreker at nøkkelen til suksessfull fotodokumentasjon inkluderer konseptualisering mellom forskningsspørsmålet og bildet (Rieger, 1996, sitert i Rose, s. 311). Fotodokumentasjon kan blant annet brukes for å understreke endringer av en nyhetssak over tid, slik vi ser iblant annet ulvedebatten. I dette tilfellet vil fotodokumentasjon kunne belyse hvor vidt norske nyhetsmediene har eller ikke har ulike måter å presentere sine saker på. Relevante elementer her vil være om bildene er påvirket eller har en vinkling rettet mot et spesifikt tema (jakt, politikk og landbruk). Bildeutvalget i nyhetsmediene vil i stor grad snakke for seg selv ettersom de visuelle elementene er det som får størst mediedekning. Ved at nyhetsmediene velger et skjevt utvalg av enten positivt eller negativt vinklet bilder (ofte rettet mot et tema) har vi allerede her konstatert at mediene er selektive og ikke nøytrale.

4.7 Troverdighet og argumentasjon

Troverdighet eller patos er et viktig element ved nyhetsformidling. Jeg har som forsker i denne undersøkelsen gjort en vurdering hvor jeg undersøker og begrunner troverdighet. Forholdet mellom troverdighet og journalistisk vinkling handler i stor grad om nyhetsmedienes bruk av eksterne kilder (forskning, fakta og statistikk) satt opp mot nyhetskriterier og hvordan nyhetsmediene ene setter dagsorden. I analysekapittelet begrunner jeg dette i henhold til hvordan mediene skaper eller ikke skaper troverdighet med utgangspunkt i retoriske virkemidler. Argumentasjon eller logos blir relevant for å belyse hvordan leser kan bli påvirket av eller overbevist om at innholdet er troverdig og relevant.

5. Materialet og fremgangsmåte

Dette kapittelet inneholder begrunnelse og vurdering av datamaterialet og fremgangsmåte. Både datainnsamlings- og analysearbeidet tar utgangspunkt norske nyhetsmedier. Det vil si informasjon som er hentet fra Internett. Mange av artiklene jeg har brukt er abonnementsaker som krever tilgang. Funnene fra den kvantitative innholdsanalysen ga meg en oversikt over hvilke nyhetssaker som dominerer i nyhetsmediene. Datamaterialet i denne studien baserer seg på nyhetssaker som har blitt kodet, kategorisert og vurdert.

5.1 Utvalget

I studien vil jeg systematisk undersøke hvordan de ulike aktørene bruker visuelle elementer i sine nyhetsartikler. Det er derfor åpenbart at jeg var nødt til å ekskludere en rekke artikler i utvalgsprosessen. I utvalget har jeg tatt utgangspunkt i fem kategorier (*nyhetsmedier, overskrift, bilde, ramme og ord*) som ofte er gjentakende i representasjon av ulv i norske nyhetsmedienes. Det vil si de nyhetssakene med tilsvarende visuelle og retoriske virkemidler i portretteringen av ulv og ulvedebatten. Jeg har verken tatt med debatt og leserinnlegg eller kronikker og andre ytringer i denne studien. Dette er sjangere som verken skrives eller produseres av mediehuset. Slike innlegg er produsert eksterne aktører publisert i nyhetsmediene for å skape engasjement og debatt. Avgrensning i utvalget av datamaterialet har vært utfordrerne av ulike årsaker. Først og fremst er tema ulv og norske rovdyr et meget komplisert området, som inkluderer en rekke ulike aktører (næringsinteresser, politikk og folket). For det andre er det et ønske at oppgaven har høy reliabilitet og generalisering som krever både en grundig gjennomføring av datainnsamling, men også riktig bruk av kilder og informasjon for å kunne underbygge argumenter. For det tredje har jeg et ståsted i debatten som kan ha både positiv og negativ effekt. Jeg har i høyeste grad forsøkt å gjøre innsamling av data og vurdering av funn på en nøytral måte. Det vil si at jeg ikke har valgt ut selektive saker i innholdsanalysen. Det er imidlertid viktig å understreke at nyhetssakene som blir presentert i den retoriske analysen er mer påvirket av selektivitet. Her har jeg forsøkt å representere et utvalg nyhetssaker som inkluderer alle kategoriene fra innholdsanalysen (Politikk, jakt, forskning, landbruk, dyrevern og natur og miljø).

5.2 Innsamling av data

Intensjonen bak den kvantitative innholdsanalysen var å systematisere og analysere en større mengde nyhetssaker. Hensikt med dette var nettopp å synliggjøre mønstre og rammer i nyhetsmedienes fremstilling av ulv. Ved å gjøre datainnsamlingen på denne måten kan jeg som forsker belage på konkrete tallbaserte konklusjoner. Studien er todelt. I del 1 viser jeg til et systematisk og kategorisert kodeskjema for å illustrere den tydelige dominerende vinklingen av saken (bilder, søkeord og overskrifter). I del 2 gjør jeg en rammeanalyse av et lite utvalgt fra datainnsamling. Hensikten med dette er å gi en grundigere analyse med utgangspunkt i medieteoretiske tilnærminger. Jeg benyttet meg av medieovervåknings og analyseprogrammet Retriever for innsamling av data. Programmet er en søkemonitor med et enormt mediearkiv for norske nyhetsmedier, både analogt og digitalt. Hovedmaterialet i studien går over en tidsperiode fra januar-desember 2016 og januar-desember 2021. Studien tar utgangspunkt i å undersøke er: Dagbladet, VG, Nationen, NRK, Aftenposten, Nordlys, Klassekampen og Østlendingen. Det er to årsaker til at jeg valgte årene 2016 og 2021 som grunnlaget for datainnsamlingen. Det første er at det i 2016 ble satt et nytt bestandsmål og ny sone for ulv under Solberg regjeringen den 22.06.2016. Konsekvensene dette medførte var mer fokus på samt stor

mediedekning av rovdyrpolitikk. Nyhetssakene om ulv og norske rovdyr hadde betraktelig mindre mediedekning før dette året. Jeg kan imidlertid ikke begrunne denne påstanden med tallbaserte funn, ettersom jeg ikke har inkludert tiden før 2016 i min datainnsamling. Følgelig vil jeg understøtte at det ble gjort lisensfelling på ulv før året 2016. Det som imidlertid skapte debatt var regjerings vedtak om lisensfelling inne i ulvesonen, et område som er prioritert for å verne ulven. Følgelig valgte jeg året 2021 fordi det var et valgår, som endte med et politisk skifte. Jeg var interessert i å undersøke om det hadde blitt en endring i nyhetsdekningen om ulv på disse 6 årene samt hvordan mediene forholder seg til politikk, lovendringer, rapporter med mer.

Studien bygger på allerede eksisterende nyhetssaker. Medieinnholdet er prosessprodusert fordi det eksisterer uavhengig om det forskes på eller ikke (Østbye et. al, 1997, s. 42). Det kan oppstå flere utfordringer ved å bruke nyhetssaker på som datamaterialet. Den første og kanskje største utfordringen er tilgang til materialet. Når man skal undersøke så store mengder data på nett er det en forutsetning at man har tilgang til nyhetsmedienes abonnement. Jeg valgte en tidsperiode som strekker seg tilbake til 2016. Den andre utfordringen er at nyhetssaker på nett også kan være slettet, inneholde utradert informasjon eller URL-lenker som ikke lenger fungerer. Jeg tror derfor at denne oppgaven ville vært svært utfordrende uten et analyseverktøy som Retriever. Programmet effektiviserer også arbeidet ved at man kan systematisere materialet utafra søkeord. Retriever gjorde det mulig få en oversikt over hvor mange nyhetssaker hvert nyhetsmedium hadde under søkeordet «ulv».

Jeg har valgt både riksdekkende, by og lokale nyhetsmedier for å inkludere alle sidene av saken. Det er spesielt tre faktorer som blir relevant her:

1. Nyhetsmedienes geografiske tilhørighet (by vs. bygd)
2. Nyhetsmedienes ulike journalistiske presentasjonsform (tabloid eller abonnement)
3. Nyhetsmedienes sjanger og fortellermåte (visuelle og retoriske virkemidler)

Jeg har også valgt å inkludere rapporter fra både NINA hvor jeg var interessert i å undersøke hvordan nyhetsmediene forholder seg til denne typen informasjon. NINA rapporten «Nordmenns holdninger til ulv – 2018» vil understreke ulike holdninger til norske rovdyr, med utgangspunkt i mediene, bygdefolk og byfolket. Denne helheten er satt sammen for å belyse hvordan norske medier vinkler ulv i norske medier, etterfulgt med hvordan mediene bruker naturmangfoldloven og forskning. Hvordan påvirker dette nyhetsinnholdet? Og fremstiller mediene antagelser om ulv?

5.3 Kodeskjema

I denne undersøkelsen bruker jeg et kodeskjema for å systematisk redegjøre for hvordan mediene bruker ord, overskrifter og bilder når det gjelder fremstillingen av ulv. Ved å benytte meg av et kodeskjema vil jeg få god oversikt over datamaterialet ved bruk av kategorier. Dette utvalget vil jeg bruke til å undersøke eventuelle tendenser i mediene med utgangspunkt i overskrift, bilder, bildetekst og søkeord. Kildene jeg har valgt for å undersøke tema bidrar også til å karakterisere norsk presse nettopp fordi jeg har valgt både lokale og nasjonale nyhetsmedier. Ved bruk av ulike kataforier har jeg fått systematikk i datamaterialet som har gjort det mulig å undersøke rammene og kategoriene fra både 2016 og 2021 på en ryddig måte.

Kodesystemet inkluderer fem kategorier. Disse ser følgende ut:

- Kategori 1: Nyhetsmedium med overskrift (*Ulveherjinger i Rendalen*)
- Kategori 2: Sjanger (*nyhetsartikkel*)
- Kategori 3: Ramme (*Politikk, jakt, forskning, landbruk, dyrevern og natur og miljø*)
- Kategori 4: Ord (*drapsulv, lisensfelling og rovdyrdebatt*)
- Kategori 5: Bilder (*blod, døde dyr eller glefsende ulv*)

5.4 Tabell

I vedlegget ligger det totalt 16 tabeller som utgjør hele datainnsamlingen. I disse tabellene finner man alle nyhetssakene som har blitt med i utvalget. Utvalgskriteriene baserer seg på kodeskjemaet over hvor jeg lagt ved alle kategoriene, altså navn på nyhetsmedium med overskrift, sjanger, ramme, ord og bilder. Jeg har navngitt alle nyhetssakene med samme dato og oversikt som de har på Internett. Det skal derfor være enkelt å finne sakene om det er ønskelig. Med utgangspunkt i de vedlagte tabellene (*vedlegg 1*) har jeg følgelig valgt å lage nye tabeller som kun viser en oversikt over hver enkelt kategori for hvert enkelt nyhetsmedium. Hensikten med dette er rett og slett å tydeliggjøre funnene samt. Disse tabellene presenteres i kapittel 6.

5.5 Ulv som søkeord

I *Funn 3* har jeg telt opp hvor mange nyhetssaker som kommer opp i programmet Retriever når man bruker søkeordet «ulv». Disse funnene er dessverre ikke helt representative ettersom dette søkeordet inkluderer en hel rekke nyhetssaker som ikke omhandler ulv, som for eksempel saker om handler om «en ensom ulv», «en ulv i fåreklær» med mer. Jeg har imidlertid valgt å telle disse som «saker om ulv» under *Funn 2- Antall nyhetssaker* ettersom jeg mener disse tallene i stor grad snakker for seg selv ettersom de bygger opp under hypotesen om at nyhetsmediene bruker negative retoriske og visuelle virkemidler i sin fremstilling av ulv.

5.6 Metodisk vurdering og kritikk

Som forsker er det viktig å både gjøre gode metodiske vurderinger og begrunnelser. Dette inkluderer redegjørelse undersøkelsens styrker og svakheter samt validitet, reliabilitet og generalisering. En svakhet i oppgaven er feilvurdering av innsamlingen av datamaterialet. Årsaken til det er ikke er samlet inn like mange nyhetssaker i datainnsamlingen fra alle nyhetsmediene er rett og slett fordi i mange av nyhetsmediene finnes det ikke nok saker om ulv. For å avgrense datainnsamlingen satte jeg en grense på 20 antall saker per nyhetsmedium i datainnsamlingen i retriever. Det var imidlertid ikke alle nyhetsmediene som hadde såpass mange «relevante» nyhetssaker ettersom søkeordet ulv, som jeg viser til i forrige avsnitt ikke ga et ønsket utfall. Jeg valgte altså å ikke inkludere nyhetssaker som handlet om mennesker som omtales som «ensom ulv» eller «ulv i fåreklær» da dette ikke er relevant eller representativt i min oppgave. Dette gjelder spesielt nyhetsmediene: Aftenposten, Klassekampen og Nordlys.

5.6.1 Validitet og kildekritikk

Validitet handler om sammenhengen mellom teoretisk problemstilling og problemstillingen i undersøkelsen å gjøre (Hellevik, 1991, s.159). Vurdering av validitet går ut på at jeg som forsker måler riktig tema i problemstillingen. Dette betyr at jeg er nødt til å følge de kriteriene og kategoriene jeg har satt for metoden og datainnsamlingen. Bruk av flere datakilder eller metoder vil øke validiteten i en undersøkelse. Denne oppgaven undersøker norske nyhetsmediers retorikk og vinkling om tema ulv. Det er derfor viktig å undersøke om kildene jeg har valgt oppfattes som troverdige eller ikke, samt at jeg gjør kritiske vurderinger eller konklusjoner. Kodesystemene gir først og fremst et overordnet blikk på de ulike nyhetsmedienes mediedekning av ulv samt deres bruk av retoriske virkemidler. Ved å inkludere et stort spekter av nyhetsmedier med ulike politisk ståsted og næringsinteresser kan jeg forsøke å besvare oppgavens problemstilling fra et kildekritisk perspektiv. Med dette mener jeg at funnene i metoden i stor grad taler for seg selv ved at jeg har gjort en grundig kvantitativ innholdsanalyse. Det er imidlertid fortsatt jeg som har satt opp dette kodesystemet ut fra anleggelsene jeg hadde om at mediene ofte fremstiller ulv på en negativ måte. Nyhetssakene jeg presenterer i analysedelen bekrefter dette.

5.6.2 Reliabilitet

Reliabilitet handler om at gjentatte målinger med samme måleinstrument skal gi samme svar. Dette handler dermed om hvor pålitelig undersøkelsen og dataen er. Når man ser etter reliabilitet i en undersøkelse spør man om observasjon, måling og gjennomarbeidet er utført nøyaktig, slik at andre forskere ville kommet til samme resultat (Schwebs & Østbye, 2017, s.173).. Jeg har telt over de forskjellige kategoriene i tabellene en rekke ganger for å forsikre meg om at de svarene jeg har kommet frem til er korrekte. Jeg blir dog nødt til å belyse at dersom andre forsøker å gjøre det samme kan dette resultere i andre svar. Årsaken til dette er rett og slett fordi, slik jeg har skrevet tidligere, tilgangen til materialet. Det er en forutsetning av man har et analyseprogram. Følgelig må en ekskluderer alle nyhetssaker som ikke handler om dyret ulv, ettersom det finnes en rekke saker hvor ordet blir brukt symbolsk. Jeg har også gjort et utvalg på maks 20 saker per nyhetsmedium. Det vil si at jeg har forsøkt å samle inn 20 nyhetssaker fra hver av de 8 nyhetsmediene. Årsaken til at jeg har satt dette tallet er nettopp fordi noen nyhetsmedier har svært mange nyhetssaker om ulv mens andre har svært lite. Hypotesen var at dette utvalget ville gi et overordnet representativt tall for en mulig generalisering og konklusjon.

5.6.3 Generaliserbarheten

Kvantitativ innholdsanalyse har sin styrke i reliabilitet og mulig generalisering (Schwebs & Østbye, 2017, s. 173). Generaliserbarheten dreier seg om dataene som er innsamlet er representative for undersøkelsen (Schwebs & Østbye, 2017, s. 173). Det vil si at en undersøkelse med høy reliabilitet vil gi tilnærmet identisk resultat hver gang. I innholdsanalysen har jeg bare inkludert nyhetssaker og ekskludert debattinnlegg og lignende saker, med formål om å kunne representere nyhetsmedienes fremstilling av ulv i en svært polariserende debatt. Jeg har gjort et strategisk utvalg i min undersøkelse, det vil si at jeg representerer ulike saker som er relevant min problemstilling. En generalisering skal ha høy grad av objektivitet som i denne undersøkelsen ikke har vært mulig. Jeg forsøker heller å sammenligne medievirkeligheten med virkeligheten. Forskningsrapporter antyder at nordmenn er positive til ulv er dert interessant å undersøke hvor vidt dette gjenspeiles i mediene eller ikke. Ved bruk av både empiri og datainnsamlingen med hensikt om å øke triveligheten i undersøkelsen.

6. Kvantitativ analyse

Dette kapittelet er viet til funnene fra innholdsanalysen. Hensikten med å dele opp kapitelen på denne måten er et ønske om gi en systematisk og ryddig oversikt over store mengder datamaterialet.

6.1 Funn i datamaterialet

I denne delen vil jeg beskrive resultatene på en nøytral måte etterfulgt med å oppsummere hovedfunnene som vil brukt i en senere analyse. Jeg har forsøkt å samle inn data som vil gi et overordnet blick på mediernes fremstilling av ulv ved å inkludere et bredt spekter av både lokale og regionale nyhetsmedier. På de neste sidene vil jeg presentere mine funn fra datainnsamlingen *Funn 2016* og *Funn 2021*. Disse tabellene viser en oversikt over kategoriene: Nyhetsmedier, sjanger, ramme, ord og bilder. I sidene som følger har jeg satt disse funnene inn tabeller for hver enkelt kategori, med et ønske om å presentere en bedre oversikt over resultatene.

6.1.2 Tabell 1 - Antall nyhetssaker

Nyhetsmedier 2016	Antall nyhetssaker	Nyhetsmedier 2021	Antall nyhetssaker
VG	77	VG	45
Aftenposten	93	Aftenposten	58
Dagbladet	57	Dagbladet	33
Nationen	387	Nationen	152
Klassekampen	102	Klassekampen	66
Østlendingen	449	Østlendingen	148
NRK	101	NRK	47
Nordlys	37	Nordlys	14
Totalt	1303	Totalt	563

Tabell 1 viser at Nationen og Østlendingen har flest nyhetssaker om ulv i 2016 mens Nordlys og Dagbladet har minst. VG hadde 77 nyhetssaker om ulv i 2016 satt opp mot 45 i 2021. Aftenposten hadde hele 93 nyhetssaker i 2016 med en stor nedgang i 2021, hvor det kun var 58 nyhetssaker. Dagbladet viser også til en nedgang i nyhetssaker fra 57 i 2016 til 33 i 2021. Følgelig hadde Nationen også en stor nedgang fra 449 nyhetssaker i 2016 til 152 i 2021. Klassekampen hadde i 2016 102 nyhetssaker om ulv mens i 2021 hadde avisen 66. Østlendingen viser også til stor nedgang i nyhetsdekning av ulv med 449 nyhetssaker i 2016 og 148 i 2021. NRK hadde 101 nyhetssaker om ulv i 2016 mot 47 i 2021. Til slutt ser vi at Nordlys også hadde en stor nedgang med 37 nyhetssaker i 2016 til 14 i 2021.

6.1.3 Tabell 2 - Bilde

Bilde 2016	Antall	Bilde 2021	Antall
Død ulv	22	Død ulv	33
Død eller skadet sau	5	Skadet eller død sau	3
Ulv i natur	40	Ulv i natur	23
Politikere	6	Politikere	8
Bonde	9	Jeger	11
Jeger	7	Skadet hund	1
Skadet jakthund/jakthund	3	Elg/kadaver	1
Elg/vilt	2	Illustrasjon	2
Illustrasjon	2	Forsker	1
Forsker	1	Ulike dyrearter	1
Ulike dyrearter	2	Forskning/spor av ulv/ulvelabb	3
Forskning/spor av ulv/ulvelabb	2	Diagram	1
Diagram	0	Bygdefolk	3
Bygdefolk	0	Demonstrasjon	0
Kunstner	1	Dyrevern	1
Demonstrasjon	1	Ingen bilde	5
Dyrevern	1		
Ingen bilde	23		
Totalt	126		103

Tabell 2 viser at det i 2016 var 22 bilder av *død ulv* som utgjør 17.46% av totalt 126 bilder. Av *død sau* er det 5 bilder med 3.97%. *Ulv i natur* utgjør et flertall med 40 bilder og 31.75%. Videre ser vi at det er 7 bilder av *politiker* (6.80%) og 8 bilder av *bonde* (7.77%). *Jeger* utgjør det samme som *politiker* med 6 bilder og 4.76%. *Skadet jakthund/jakthund* utgjør totalt 3 bilder og 2.38% og *elg/vilt* med 2 bilder utgjør kun 1.59%. *Illustrasjon* med sine to bilder utgjør også 1.59%. og det samme gjelder kategorien *forsker*. Under kategorien *ulike dyrearter* er det totalt 2 bilder som igjen utfør 1.59%. *Forskning/spor av ulv* med sine 3 bilder utgjør 2.38% av alle bildene mens det ikke finnes noen bilder under kategoriene *diagram* og *bygdefolk*. Til slutt ser vi at både *kunstner*, *demonstrasjon* og *dyrevern* har ett bilde, som utgjør 0.79% av de totalt 127 bildene.

Tabell 2 viser oppsummerende et tydelig flertall av bilder i kategorien *Ulv i natur* med hele 31.75%. Tabell 2 viser at det er totalt 33 bilder av *død ulv* som utgjør 32.04% av de totalt 103 bildene. Kategorien *Skadet, eller død sau* utgjør kun 3 bilder og 2.91%. Videre ser vi at *ulv i natur* har 23 bilder og utgjør 22.33%. *Politikere* har totalt 8 bilder som vil si 7.77% mens *Jeger* har totalt 11 bilder og 10.68%. Både *Skadet hund/jakthund* og *Elg/kadaver* har kun et bilde og utgjør 0.97% hver. *Illustrasjon* med sine 2 bilder utgjør følgelig 1.94% mens både *Forsker* og *Ulike dyrearter* har ett bilde og 0.97% hver. Kategorien *Forskning* har 3 bilder som gir 2.91%. Det er ett bilde av *Diagram* som blir 0.97%. *Bygdefolk* utgjør 2.91% med sine 3 bilder mens det ikke finnes noen bilder av *Demonstrasjon*. Videre har *Dyrevern* et bilde og 0.97%. Til slutt ser vi at det er totalt 5 bilder under kategorien *Ingen bilde* som utgjør 4.85% av totalt 103 bilder. Tabell 2 viser oppsummerende et tydelig flertall av bilder i kategorien *Død ulv* med hele 32.04%. Og minst bilder under kategorien *Demonstrasjon* med null bilder og prosent.

6.1.4 Tabell 3 - Ramme

Ramme 2016	Antall	Ramme 2021	Antall
Jakt	37	Jakt	35
Landbruk	17	Landbruk	17
Politikk	24	Politikk	9
Forskning	12	Forskning	11
Natur og miljø	31	Natur og miljø	21
Dyrevern	5	Dyrevern	7
Totalt	126	Totalt	103

Tabell 3 viser var det totalt 37 nyhetssaker under kategori *jakt* og 31 under kategori *Natur og miljø* i 2016. Dette står i kontrast til Tabell 3 som viser en stor nedgang i nyhetssaker om *Natur og miljø* med totalt 21 nyhetssaker og ytterligere 35 nyhetssaker om *jakt* i 2021.

Videre ser vi at nyhetssakene har blitt betraktelig mindre politiske fra år med en nedgang fra 24 nyhetssaker om ulv i 2016 til 9 nyhetssaker i 2021. Videre ser vi i Tabell 3 at 17 nyhetssaker faller under kategorien *landbruk* 2016 mot 17 nyhetssaker under samme kategori i 2021. Fra alle kategoriene innen Tabell 3 ligger landbruk dermed som fjerde største i 2016 og tredje største kategori i 2021 av totalt 7 kategorier. Det vil si at nyhetssaker om omhandler landbruk og næringsinteresser utgjør 13.49 % med 17 av 126 nyhetssaker i 2016 og 17% med 17 nyhetssaker av 100 nyhetssaker i 2021. Følgelig var det 37 nyhetssaker som handlet om jakt i 2016. Dette utgjør 29.37 %. Mens i 2021 var handlet 35% av nyhetssakene om jakt. I nyhetssaker i kategorien *jakt* er det stort sett alltid brukt bilder av død ulv eller jeger/jegerhund.

Det er imidlertid stor forskjell under kategorien politikk fra 2016 til 2021. I 2016 var det totalt 24 nyhetssaker om ulv av totalt 126. Dette utgjør 19.95%. Satt opp mot en stor nedgang med 9 nyhetssaker om ulv i 2021 av totalt 100, som utgjør 9%. Kategori forskning viser nesten like svar med 12 nyhetssaker i 2016 og 11 nyhetssaker i 2021. På denne måten utgjør kategorien *forskning* 9.5% av alle nyhetssakene i 2016 mens kategorien utgjør 11% i 2021. Det har altså vært en prosent økning for nyhetssaker som omhandler eller faller under kategorien *forskning*.

6.1.5 Funn 2016

Nyhetsmedier 2016	Ramme	Ord	Bilde
VG (14)	Jakt 7 Forskning 1 Landbruk 1 Natur og miljø 5	Fellingstillatelse Lisensjakt Bestandsmål Forvaltning Rovdyr	Død ulv 1 Skadet hund 1 Jeger 1 Forsker 1 Ulv i natur 4 Ulike dyrearter 1 Ingen bilde 5
Aftenposten (18)	Politikk 2 Jakt 7 Forskning 1 Dyrevern 3 Natur og miljø 4	Rovdata Lisensfelling/jakt Bernkonvensjonen Klima og miljødepartementet	Død ulv 4 Demonstrasjon 1 Illustrasjon 1 Jeger 1 Ulv i natur 5 Ingen bilde 6
Dagbladet (17)	Natur og miljø 7 Politikk 3 Jakt 3 Forskning 3 Landbruk 1	Rovdata Ulvesonen Bestandsmål Skandinavisk ulv Lisensfelling	Død ulv 1 Ulv i natur 6 Ingen bilde 7 Skadet hund 1 Skadet elgkalv 1 Ulike rovdyr 1
Nasjonen (16)	Politikk 7 Jakt 7 Landbruk 2	Rovdyrpolitikk Klima- og miljødepartementet Utmarksbeite Jakt Ulveangrep	Død ulv 2 Ulv i natur 4 Jeger 3 Bonde 4 Politiker 2 Jakthund 1
Klassekampen (15)	Natur og miljø 5 Jakt 3 Landbruk 3 Politikk 4	Regjeringen Fellingstillatelse Klima- og miljødepartementet, Rovdyrforvaltningen	Ulv i natur 10 Illustrasjon 1 Død ulv 1 Ingen bilde 2 Død sau 1
Østlendingen (17)	Landbruk 6 Natur og miljø 4 Politikk 3 Jakt 3	Forskning Rovdata Stortinget Bestandsmål Lisensjakt Ulveangrep Fellingstillatelse	Død ulv 2 Døde/skadet sau 3 Bonde 4 Politikere 2 Kunstner 1 Jegere 2 Ulv i natur 3
NRK (20)	Jakt 10 Politikk 4 Dyrevern 2 Forskning 2 Landbruk 2	Klima- og miljødepartementet Rovdyrpolitikken Rovviltnemndene Lisensjakt Stortinget Ulvesonen	Død ulv 9 Politiker 2 Ulv i natur 5 Dyrevern 1 Kadaver vilt 1 Bonde 1
Nordlys (11)	Natur og miljø 6 Politikk 1 Landbruk 3 Forskning 1	SNO Rovviltnemder Stortinget Ulvetilhengere	Ulv i natur 3 Ingen bilde 2 Død/skadet sau 1 Død ulv 2 Forskning 2

6.1.6 Funn 2021

Nyhetsmedier 2021	Ramme	Ord	Bilde
VG (12)	Politikk 2 Jakt 6 Forskning 1 Landbruk 1 Dyrevern 1 Natur og miljø 1	Lisensfelling Jakt Senterungdommen Beitenæring/dyr Ulvesone Rovdyrpolitikk	Død ulv 7 Jeger 2 Ulv i natur 2 Sau 1
Aftenposten (5)	Politikk 4 Jakt 1	Lisensfelling Regjeringen Senterpartiet Jakt	Død ulv 2 Politikere 2 Ingen bilde 1
Dagbladet (8)	Politikk 1 Jakt 3 Landbruk 2 Natur og miljø 2	Senterungdommen Ulvesone Klima- og miljødepartementet Regjeringen Ulvesone Lisensjakt/fellingstillatelse	Død ulv 1 Jeger 2 Politikere 1 Ulv i natur 1 Ingen bilde 3
Nasjonen (20)	Politikk 4 Jakt 4 Forskning 10 Landbruk 1 Natur og miljø 1	Klima og miljødepartementet Jakt Ulvesonen Rovdyr Lisensjakt Forvaltning	Død ulv 9 Politikere 1 Ulv i natur 7 Forskning 2 Diagram 1
Klassekampen (9)	Politikk 1 Jakt 2 Landbruk 2 Dyrevern 3 Natur og miljø 1	Ulvesona, Regjeringen Stortinget Lagmannsretten Rovdyr Husdyr	Død ulv 2 Illustrasjon ulv 2 Ulv i natur 4 Bygdefolk 1
Østlendingen (20)	Politikk 4 Jakt 11 Landbruk 1 Dyrevern 1 Natur og miljø 3	Lisensfelling Jakt Senterpartiet Rovviltneemnda Ulvesone Jegere	Død ulv 4 Død sau 1 Død elg 1 Ulv i natur 4 Jegere 7 Bygdefolk 2 Dyrevern 1
NRK (20)	Politikk 3 Jakt 7 Forskning 6 Landbruk 1 Dyrevern 2 Natur og miljø 1	Klima- og miljødepartementet Rovdyrpolitikken Rovviltneemndene Lisensjakt Stortinget Ulvesone	Død ulv 8 Ulvelabb 1 Død sau 1 Forsker 1 Politikere 3 Ulv i natur 4 Skadet hund 1
Nordlys (6)	Politikk 2 Jakt 1 Landbruk 1 Natur og miljø 2	Senterpartiet Beite Jakt Stortinget Skadefelling Rovdyr	Politikere 1 Ulv i natur 1 Kadaver 2 Bjørn 1

Tallene fra *Funn 2016* og *Funn 2021* viser at alle nyhetsmediene har forskjellige fokusområdene når det gjelder de ulike kategoriene *ramme, ord* og *bilde*. Funnene viser at NRK hadde 10 nyhetssaker om jakt i 2016, etterfulgt med 4 under kategorien jakt. Videre hadde NRK 1 nyhetssak om forskning, 2 om landbruk og 2 om dyrevern. VG hadde samme år 7 nyhetssaker om jakt, 1 om forskning, 1 om landbruk og 5 om natur og miljø. Aftenposten hadde imidlertid 2 nyhetssaker om politikk, 7 om jakt, 1 om forskning, 3 om dyrevern og 4 om natur og miljø. Følgelig ser vi at Dagbladet hadde 7 nyhetssaker om natur og miljø, 3 om politikk, 3 om jakt, 3 om forskning og 1 om landbruk. Nationen viser at i 2016 hadde nyhetsmedier 7 nyhetssaker under kategorien politikk, 7 nyhetssaker om jakt, og 2 om landbruk. Klassekampen hadde 5 nyhetssaker om natur og miljø, 3 om jakt, 3 om landbruk og 4 om politikk. Østlendingen hadde 6 nyhetssaker under kategorien landbruk, 4 under natur og miljø, 3 nyhetssaker om politikk og 3 om jakt. Nordlys hadde 2 nyhetssaker under kategorien politikk, 1 om jakt, 1 om landbruk og 2 natur og miljø. Tallene fra 2021 *Funn 2021* viser at VG hadde 2 nyhetssaker om politikk, 6 om jakt, 1 om forskning, 1 om landbruk, 1 om dyrevern og 1 om natur og miljø. Aftenposten hadde imidlertid kun 4 nyhetssaker om politikk satt opp mot en nyhetssak om jakt. Dagbladet hadde 1 nyhetssak om politikk, 3 om jakt, 2 om landbruk og 2 om natur og miljø. Nationen hadde i 2021 4 nyhetssaker om politikk, 4 om jakt, 10 om forskning, 1 om landbruk og 1 om natur og miljø. Klassekampen hadde en nyhetssak om politikk, 2 om jakt, 2 om landbruk, 3 om dyrevern og 1 om natur og miljø. Mens Østlendingen hadde 4 om politikk, 11 om jakt, 1 om landbruk, 1 om dyrevern og 3 om natur og miljø. Følgelig ser vi at NRK viser til 3 nyhetssaker om politikk, 7 om jakt, 6 om forskning, 1 om landbruk, 2 om dyrevern, 1 om natur og miljø. Til slutt har vi Nordlys som viser til 2 nyhetssaker om politikk, 1 om jakt, 1 om landbruk og 2 om natur og miljø.

Relativt til utvalget ser det ut til at funnene fra år 2016 og 2021 ga like svar. Det er mange mulige forklaringer på disse funnene. Først og fremst er det nødvendig å understreke at alle nyhetsmediene har geografiske og politiske interesser. For det andre vil det være relevant å belyse nyhetsmedienes kapasitet og økonomi. NRK, VG, Aftenposten og Dagbladet er riksdekkende nyhetsmediene som innebærer at de skal ha høy grad av politisk uavhengighet. Østlendingen og Nationen er imidlertid distriktenes næringsavis med fokus på «næringsliv, landbruk og politikk». Klassekampen er en «radikal, riksdekkende dagsavis med maktkritisk blikk» mens Nordlys er Nord-Norges mest leste nyhetsmedium med fokus på «lokale nyheter, sport, kultur, næringsliv, hilsener, dødsannonser med mer.» Totalt ligger Østlendingen og Nationen på topp med flest nyhetssaker om ulv. Aftenposten, Klassekampen, NRK og VG hadde relativt like tall og ligger jevnt på midten mens Nordlys og Dagbladet hadde minst nyhetsdekning om ulv og ligger dermed på sisteplass.

Funn 2016 og *Funn 2016* viser også at det er ordene *ulvesone, rovdyr/rovdyrdebatt, lisensfelling, bestandsmål, jakt, beite/beitedyr Stortinget, Regjeringen* som er mest brukt i nyhetssaker om ulv i nyhetsmediene. Disse ordene er svært representative i henhold til rammene: *natur og miljø, politikk, jakt, forskning, dyrevern og landbruk.*

7. Retorisk analyse

I en analyse er det viktig å beskrive elementene i et bilde på en nøytral måte. For å kunne analysere og tolke et bilde er det viktig å forstå sammenhengen mellom bildeuttrykk og budskap. I denne sammenheng inkluderer dette visuelle uttrykk ettersom nyhetssakene består av en kombinasjon mellom bilder og tekst. Bildeanalyse er et systematisk forsøk på å avdekke den meningen eller det budskapet som bildet formidler, i sammenhengen det står i. Mens semiotikk handler om hvordan et tegn får betydning. Kontekstuell utgjør bilde og tekst til sammen et budskap i nyhetssakene. Å analysere betyr å dele opp i biter eller elementer (Johanssen, Tufte & Christoffersen, 2010s. 164). Å tolke betyr å sette inn i større ramme eller sammenheng (Johanssen, Tufte & Christoffersen, 2010s. 164). Målet med en analyse er avdekke budskap eller mening samt finne et mønster i datamaterialet. Dette er en metode som benyttes i kvalitative studier for å sikte på helhetlig forståelse, teoretisk generalisering eller utvikling av hypoteser og teorier (Grønmo, 2021).

Den vanligste metoden for analyse av bilder er å undersøke denotasjon, altså det som blir sagt og konnotasjon, altså koden som kan tolkes ulikt (Schwebs & Østbye 2017, s. 187). Bilder består av enkeltlementer som er satt sammen og komponert på en bestemt måte. Visuelle virkemidler som farger, kontraster og symboler er også med å styre måten vi oppfatter bildet på. Representasjon er et uttrykk som står for noe annet. En bildeanalyse er et systematisk forsøk på å avdekke mening eller budskap. Dette inkluderer å stille spørsmål til bildet og egen opplevelse eller tolkning av det. Barthes med sin lingvistiske bildeanalyse ønsket å gjøre det enklere å forstå de kodene og konvensjonene, samt det ideologiske budskapet som ligger forankret i teksten (Barthes, 1964). Der han mente at en analyse skal kunne avdekke bildets retorikk og budskap. Han skiller mellom antropologisk viten (hvor en ikke trenger en dyp forståelse eller kunnskap for å forstå budskapet) og et arbitrært nivå (bestemt av tilfeldigheter, innfall eller impuls, og ikke av nødvendighet, grunn eller prinsipp). Teksten kan enten forankre eller avløse bildets uttrykk. Forankring fungerer som en metatekst (uttrykket skal forstås) som opptrer hyppig i reklame og pressefotografer. En oppfatning som går i en bestemt retning. Man retter elementer mot bildet. Den forankrende tekst leder mottakers oppmerksomhet i fra avsenders side, på forhånd, som gjør det ideologiske budskap mer mottakelig. Forankring på den bokstavelige meddelelsens nivå (denotasjon).

Når et bilde skal analyseres skal det *avkodes*. Bildet har som oftest en *hensikt*. Avsenderen kan ønske å informere oss om noe, påvirke oss i en bestemt retning, eller gi oss en bestemt opplevelse. Når vi tolker bildet, forsøker vi å formulere budskapet ut fra den hensikten vi mener bildet har. Budskapet i et kunstbilde oppstår i et samspill mellom bildet og tilskueren. Redaksjonelle bilder, eller bilder som brukes i reklame, er plassert inn i en sammenheng (kontekst) som avgrenser tolkningsmulighetene. Her har avsenderen et ønske om at bildet skal forstås på en bestemt måte. Men hva med nyhetsbilder?

Årsaken til at jeg har valgt å gjøre både en innholdsanalyse og en grundigere analyse av retoriske virkemidler er nettopp for å kunne vise til en kartlegging av norske nyhetsmedier med et systematisk utgangspunkt. Innholdsanalysen gir konkrete funn som underbygger argumentasjon i en analyse. Følgelig vil en analyse vise til konkrete eksempler på et grundigere nivå. Til sammen vil disse fremgangsmåtene forhåpentligvis skape troverdighet i oppgaven samt gjøre teksten mer interessant og lesbar. Når data er analysert kan forsker følgelig trekke konklusjoner rettet mot undersøkelsens problemstilling (Johanssen, Tufte & Christoffersen, 2010s. 164). Å gjøre en retorisk analyse av en nyhetssak går ut på å avdekke hvordan en tekst og bilde virke overbevisende, om en sak.

For å kunne gjøre en retorisk analyse med utgangspunkt i forskningsspørsmålet «I hvilken grad vektlegger norske nyhetsmediers retoriske grep som gir en negativ fremstilling av ulv ved bruk av overskrifter, bilder og ord?» blir det først og fremst nødvendig og undersøke konkrete nyhetssaker med utgangspunkt i nettopp bilder og overskrifter. Med utgangspunkt i kategori *Bilde* fra datainnsamlingen (se *Funn 2016* og *Funn 2021*) vil jeg i neste kapittel gjøre en grundigere analyse av et kvalitativt utvalg nyhetssaker (se *Vedlegg 1*). Det er totalt 11 nyhetsartikler i analysekapittelet. Dette utvalget tar utgangspunkt i de samme rammene som innholdsanalysen: *jakt, politikk, landbruk, forskning, natur og miljø, og dyrevern*. Hensikten med å gjøre en grundigere retorisk analyse er nettopp for å kartlegge nyhetsmedienes fremstilling av ulv på et grundigere nivå.

Jeg har satt opp dette kapittelet slik funnene fra nyhetsartikkelen kommer først. Følgelig en grundigere analyse i henhold til Barthes retorikk. Funnene blir presentert gjennom Johnson-Cartee (2005) liste over «framing mechanism. Disse kriterierene tar utgangspunkt i følgende kriterier: nyhetsmedier, kategori, overskrift, mellomtitler, bilder, bildetekster, ingresser, utvalg av kilder, utvalg av sitater, uthevede sitater, vignetter, statistikk, kart og grafer og artikkelens konkluderende uttalelser. Rammearbeid gjør det mulig å «spore» ulike egenskaper til et kommuniserende budskap (Knudsen, 2016, s. 10). Dette undersøkes i et samspill mellom journalistenes avgrensninger (rammearbeid) satt opp mot hvilke rammer som ligger til grunn for budskapet (selve nyheten). Til slutt kan man se på hvilke effekter disse rammene har på publikum eller andre aktører (noe denne oppgaven ikke tar for seg).

7.1 Ulvens ufortjente rykte

DYRETRAGEDIE: 24 søyer og lam ble drept av ulv eller måtte avlives etter angrepet på et inngjerdet beite i grensekommunen Marker. Her er Statens naturoppsyn på befaring. Foto: Statens naturoppsyn

Bonde mistet 24 sauer: Felling av ulvene besluttet fredag

Nyhetsmediet	VG 07.10.2021
Kategori	Landbruk
Overskrift	Bonde mistet 24 sauer: Felling av ulvene besluttet fredag
Mellomtitler	Det er jo brutalt Gjerdet litt for høyt Ikke instinkter til å flykte Rovdyrtrykket for sterkt Lever veldig tett på ulv
Bilder	SNO på befaring: mange døde sau
Bildetekster	DYRETRAGEDIE: 24 søyer og lam ble drept av ulv eller måtte avlives etter angrepet på et inngjerdet beite i grensekommunen Marker. Her er Statens naturoppsyn på befaring. Foto: Statens naturoppsyn
Ingresser	Døde og blodige saueskrotter ligger på gårdsplassen i Marker: – Det er jo brutalt, sier ordføreren i grensekommunen om ulveangrepet.
Utvalg kilder av	Rovdata.no (statistikk ulv) Statsforvalteren.no (Forebyggende tiltak mot rovviltskade) Saken ble først omtalt i Smaalenene.no
Utvalg sitater av	Innenfor ulvesonen i Hedmark og Østfold ble det i årene 2015–2021 dokumentert 191 skader på sau forårsaket av ulv. Omtrent dobbelt så mange ble erstattet som tapt til ulv.
Uthevede sitater	– Men sauen har hverken har instinkter eller fysikk til å flykte, slik et vilt byttedyr har. Da kan ulven fortsette å drepe eller skade, mens den er i angrepsmodus, sier Glemminge.
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Kart med tekst: ulvesonen i Hedmark og Østfold ble det i årene 2015–2021 dokumentert 191 skader på sau forårsaket av ulv. Omtrent dobbelt så mange ble erstattet som tapt til ulv.
Artikkelens konkluderende uttalelser	– Vi vet hvor vi bor. Vi lever veldig tett på ulv. Det er en kalkulert risiko å ha dyr. Mange tenker på ulv også når de går på tur og ferdes i naturen.

Denne nyhetssaken ble publisert på VG 07.10.2021. Saken er skrevet av Sven Arne Buggeland og bildet er tatt av Statens Naturoppsyn/SNO. På bilde ser vi SNO som undersøker mange døde og blodige «saueskrotter». Bilde gir sterke inntrykk av en rekke ulike årsaker. Først og fremst representerer bilde en dramatisk hendelse som endte med at alle sauene døde. Hvis man leser nyheter ofte og spesielt nyheter som handler om landbruk, rovdyr eller jakt vil slike bilder være svært avslørende. Man trenger ikke lese hverken overskrift eller bildetekst for å forstå at dyrene har vært utsatt for et rovdyrangrep. Slike retoriske grep har nyhetslesere i stor grad kjennskap til og har blitt vant med. I overskriften og ingress står det:

«Bonde mistet 24-sauer: Felling av ulvene besluttet fredag- Døde og blodige saueskrotter ligger på gårdsplassen i Marker: – Det er jo brutalt, sier ordføreren i grensekommunen om ulveangrepet.»

Som presentert i kapittel 3 *Ulvenes plass i samfunnet* står ulven faktisk kun står for 9.7 % av de registrerte rovdyrangrepen på sau i Norge (Miljødirektoratet, 2021). Det er derfor interessant at når man blir introdusert til slike bilder antar man at ulven har skylden. Nå har søkeordet i min datainnsamling vært *ulv* og ikke sau, så av den grunn vil det bli vanskelig å argumentere for eller imot bruk av død sau tatt av rovdyr vs. død sau død av sykdom eller skade på beite i norske nyhetsmedier. Men statistikken på tap av beitedyr er et godt motargument for en feilfremstilling av ulv. Videre i teksten finner vi følgende utsagn:

«Statens naturforvaltning mener det er nærliggende å tro at en ulv fra Rømskogreviret tirsdag tok seg innenfor rovviltgjerdet til sauebonden i Marker.»

I nyhetssaken står det at SNO tror sauene har blitt utsatt for et ulveangrep. Det finnes imidlertid ingen «bevis» og det kunne like gjerne vært andre rovdyr som jerv eller bjørn. Det har vært en nedgang i erstatning grunnet rovviltangrep (Akerbæk & Lindin, 2021). Miljødirektoratet understreker at det i 2020 var det laveste nivået erstatning av skader fra ulv siden 2008 og understøtter følgende:

«Jerv og gaupe er rovviltartene som forårsaker størst tap av sau på beite. I 2020 ble 65 prosent av sau og lam som ble tapt til rovvilt erstattet til jerv og gaupe. For tamreinnæringen er det kongeørna som har gjort mest skade på tamrein de seinere år», (Miljødirektoratet, 2021).

Denne nyhetssaken tar utgangspunkt i en typisk episodiske rammer ettersom det vektlegge en enkelthendelse hos en bonde. Følgelig brukes ord som «brutalt ulveangrep», «sau, landbruk og beitenæring», «ulv, ulvesone og rovdyr». Et klart retorisk virkemiddel brukt i denne saken er nettopp skrekkbilder av ulvens groteske angrep. Det er aldri hyggelig å se dyr lide eller dø. Av den grunn vil nok folk flest vil sympatisere med de drepte sauene og bonden i dette bildet. Denne nyhetssaken viser til logos og har sin troverdighet i at den benytter seg av eksterne kilder som Rovdata.no (statistikk om ulv) og Statsforvalteren.no (Forebyggende tiltak mot rovviltskade). Overskrift og bilde er forankret ved at både teksten og bilde er beskrivende til det som faktisk skjedde. Budskapet ville kommet tydelig frem med kun tekst eller kun bilde. Imidlertid kan dette knyttes opp mot samfunnet og medianenes rolle i ulvedebatten ved at man som oftest automatisk tenker at det er en ulv som har drept sau på beite. Nyhetssaken skildrer rovviltnemndens beslutning om å felle fire revir og inntil 32 ulver med kommentar fra viltneleder Stein Tronsmoen:

«Vi kan ikke ha så mye ulv som river sund beitenæringen vår. Vi må komme oss ned på bestandsmålet på 4–6 revir i Norge»

Jeg vil si at denne nyhetssaken har en tydelig bruk av retoriske virkemidler i bilde og overskrift. Samspillet mellom overskrift, bilde og bildetekst er spesielt viktig. Det kommer tydelig frem at nyhetssaken baserer seg på antagelser. Følgelig er det tydelig bruk av patos for å appellere til leserens følelser. Det kommer tydelig frem at formålet med denne saken spiller på patos ettersom budskapet er at bonden ønsker medfølelse og sympati. I lys av folkeeventyr og historiefortelling understrekes nok en gang at «den store stygge ulven» har skylden. Ulven er en trussel for samfunnet og må fjernes. Det står i overskriften at basert på denne hendelsen vil ulven felles. Saken har imidlertid sin troverdighet i at det har blitt observert ulv på viltnevdkamera samt at forskere hevder at sauene kan ha vært utsatt for et ulveangrep. I bildet ser vi også at sauene ligger på grus og ikke beitegress. Dette kan indikere at sauene har blitt samlet og flyttet på, som tilsier at de har blitt fraktet bort fra det stedet de ble drept. Jeg fant eksempler på nyhetssaker med overskrifter som «Sauedrapene må etterforskes» (Framtid, 2014) og «Beitedyr døde trolig av blyforgiftning» (Fædrelandsvennen, 2020) som ikke kun baserer seg på antagelser om dødsårsak, men brukes ord som «etterforskning» og «trolig». Det kommer tydelig frem at hensikten med nyhetssaken er å skape medfølelse for de som bor i ulvesonen og må leve med denne risikoen. På dette området treffer nyhetssaken godt på VISAK-kriteriet samfunnsrolle. Men svakt på integritet og troverdighet.

Nyhetsmediene spiller en viktig rolle i både demokratiet og samfunnet. En av årsakene til dette er nettopp at de setter dagsorden. Når pressen representerer nyhetssaker som denne avgrensner de, eller rammer inn en side av debatten. Hvis det blir en skeiv fordeling av nyhetssaker, gir nyhetsmediene ikke en representasjon av virkeligheten, men snarere en foretrukket fremstilling. I denne nyhetssaken ser vi at VG har valgt å bruke tre eksterne kilder. Dette øker både nyhets troverdighet og kredibilitet. Imidlertid illustrer dette bilde død og «dyretragedie». Det er tydelig at nyhetssaker under kategorien *Landbruk* i stor grad bruker «skrekkbilder» for å understreke sine poeng. I denne nyhetssaken ser vi bilde av mange blodige, døde sau som har blitt drept av ulven. Som *Tabell 2* viser er det er totalt 33 bilder av *død ulv* av alle nyhetssakene fra 2021 som utgjør 32.04% av de totalt 103 bildene. Følgelig viser statistikk og forskning (*Kapittel 3*) at ulven ikke tar mest sau. Slike representasjon bygger derfor på «myter og folketro», som har blitt normalisert. Det er absolutt mulig at disse sauene har blitt drept av ulv, men det er skummelt at mediene velger å presentere ulven som hovedårsaken til beitedyrtap. Dette kan medføre både debatt og feilinformasjon. Det vil verken hjelpe bøndene eller sauene å fremstille ulvens som hovedårsaken til rovvilttap, om faktumet er at det er andre rovdyr som er hovedproblemet. Jeg vil tro årsaken til ulvens popularitet i nyhetsmediene er basert på dyrets lange historie som «skurken».

7.2 Død ulv på rekke og rad

Norge | Ulv

Jakten stanses midlertidig i ulvesonen - trolig nye forhandlinger før jaktslutt

Oslo tingrett forbyr foreløpig lisensfelling i de fire revirene Hornmoen, Rømskog, Bograngen og Slettås, som skulle startet 1. januar.

Målet med forleyningen var å stanse ulvejakten frem til lagmannsretten har behandlet ankesaken om Letjenna-vedtaket, hvor disse fire ulvene ble skutt vinteren 2020. Foto: Statens Naturoppsyn / NTB

Nyhetsmediet	Aftenposten 30.12.2021
Kategori	Jakt
Overskrift	«Jakten stanses midlertidig i ulvesonen – trolig nye forhandlinger før jaktslutt»
Mellomtitler	Staten vil følge opp Viktig seier
Bilder	Fire døde ulv i snøen
Bildetekster	Målet med forføyningen var å stanse ulvejakten frem til lagmannsretten har behandlet ankesaken om Letjenna-vedtaket, hvor disse fire ulvene ble skutt vinteren 2020. Foto: Statens Naturoppsyn / NTB
Ingresser	Oslo tingrett forbyr foreløpig lisensfelling i de fire revirene Hornmoen, Rømskog, Bograngen og Slettås, som skulle startet 1. januar.
Utvalg av kilder	Folkereaksjon på rovdyr hentet fra Rovdyr.org Barth Eide pressemelding hentet fra Regjeringen.no
Utvalg av sitater	«Det ville være absurd å igjen tillate at kritisk truede ulver blir skutt før det er mulighet til å prøve vedtakene rettslig, det er derfor viktig og riktig at retten har kommet til denne konklusjonen. Dette er en bekreftelse på at interessene for vern av kritisk truede dyr er viktige, og skal kunne bli hørt rettslig» - Siri Martinsen, NOAH
Uthevede sitater	Ingen
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	Staten ved Klima- og miljødepartementet skal ifølge kjennelsen betale de samlede saksomkostningene på nesten 120.000 kroner, men også her regner tingretten med at staten vil protestere.

Denne nyhetssaken ble publisert i Aftenposten 30.12.2021 med forfatter Anja Nesje med overskrift. Bildet viser fire døde ulv skutt på lisensfelling. Foto er tatt av Statens Naturoppsyn / NTB. Et interessant element i denne saken er nettopp at Aftenposten har valgt å bruke et bilde av fire døde ulver; et bilde som i utgangspunktet konnoterer «troféjakt». Troféjakt er en form for sportsjakt der ville dyr, ofte utrydning truede dyrearter, blir verdsatt som trofeer. Det er tydelig at ulvene er fraktet dit de ligger «på utstilling». Ulvene ligger døde på rekke og rad med antydninger til blodspor i snøen rundt dem. Den hvite snøen gjør at ulvekroppene fremheves betraktelig. Alle de fire ulvene ligger med ansiktet rettet mot venstre side av bilde, i en liten nedoverbakke. Kroppene ser fullstendig livløse ut ved at munnen til flere av ulvene også er åpen. Bildets komposisjon viser at ulvene ligger sentrert og plassert som kan ha ulik retorisk betydning. På et konnotativt nivå kan man kanskje argumentere for at norske rovdyr og spesielt ulv skal felles «på rekke og rad». Bilde er også tatt fra et fugleperspektiv. På denne måten er de døde ulvekroppene noe vi ser ned på. Ved at ulvene er plassert i det gylne snitt skapes en viss orden i bildet ved fordi proporsjonene stemmer både vertikal og horisontal. Dette kan også representere lisensfelling som «orden» og Stortingets vedtak som ryddig. Konnotasjonen i nyhetssaken ligger forankret i teksten fordi uten teksten (kun med bilde) ville man ikke forstått at saken handler om en midlertidig stopp i lisensfelling av ulv. På denne måten avløser bilde og tekst hverandre. Disse elementene kan gjøre at bildet blir husket bedre ettersom inntrykket og budskapet blir forsterket.

Nyhetssaken følger en klassisk tematisk ramme som legger vekt på det allmenne og abstrakte aspekt ved saken nemlig jakt og lisensfelling. I denne nyhetssaken brukes ord som «kritisk truet», «revir» og «ulvesone». Det er en klar forskjell i bruken av beskrivelser, ord og uttrykk i denne saken satt opp mot nyhetssaken som presenteres avslutningsvis i kapitlet. Her ser vi et eksempel på de som er «for» eller «mot» i ulvedebatten. Denne nyhetssaken representerer organisasjonene Noah, WWF og Foreningen våre rovdyr som kjemper for å bevare og frede arten. Det er ikke utenkelig at organisasjoner som ønsker å bevare kritiske truede dyr ønsker å representere ulven i en mer positiv retning; som for eksempel å vise til bilder av ulveflokker som lever i naturlig habitat. Dette har spesielt organisasjonen NOAH poengtert en rekke ganger. Som presentert tidligere har nyhetsmediene innarbeidede konvensjoner om å handle ut ifra en rekke journalistiske kriterier, som VISAK og Vær varsom plakaten. Denne nyhetssaken treffer spesielt kriteriet *Vesentlig*, ettersom dette er en sak som er viktig for mange. Videre er temaet *Aktuelt* fordi nyhetssaken er *ny*, den ble publisert i *nåtid*. Følgelig er det mange parter involvert i saken. Dette medfører også at saken dekker rammen *Konflikt*. På denne måten blir innholdet også spennende for leseren. Denne nyhetssaken er et godt eksempel på at retorisk kommunikasjon ofte er både effektiv og planlagt. Det underliggende retoriske budskapet i denne saken baserer seg i utgangspunktet på at dyrevernorganisasjoner har fått medhold i retten. For å balansere styrken i nyhetssaken måler jeg balansen mellom nyhetsmedienes bruk av kilder og ulike perspektiver. Styrken i denne saken ligger blant annet i sterk bruk av patos ettersom ulvedebatten generelt er svært polarest og følelsesladd. Budskapet i denne nyhetssaken vil oppleves ulikt urt ifra hvilket ståsted du har i debatten. For en som ønsker å bevare ulv, er dette en «positiv nyhet» og motsatt for den som ikke ønsker ulv i norske skoger.

7.3 En negativ gladnyhet

Genetisk viktig ulvepar har fått valper

To ganger er et ulvepar flyttet hundrevis av kilometer for å sikre at genene deres blir videreført. Derfor jubler miljømyndighetene over at paret har fått valper.

Per Øyvind Fange
Journalist

Kilde: NTB/NRK

Publisert 3. juni 2021 kl. 13:02
Oppdatert 3. juni 2021 kl. 13:22

I januar ble et ulvepar bedøvet og fraktet fra Deisjøen til Våler. Grunnen var at Miljødirektoratet ville unngå at de viktige genene ble utryddet under jakt.
FOTO: GEIR OLAV SLÅEN / NRK

Nyhetsmediet	NRK 03.06.2021
Kategori	Forskning
Overskrift	Genetisk viktig ulvepar har fått valper
Mellomtitler	Vil bevare genene Fryktet de skulle rømme
Bilder	Bedøvet ulv
Bildetekster	I januar ble et ulvepar bedøvet og fraktet fra Deisjøen til Våler. Grunnen var at Miljødirektoratet ville unngå at de viktige genene ble utryddet under jakt. FOTO: GEIR OLAV SLÅEN / NRK
Ingresser	To ganger er et ulvepar flyttet hundrevis av kilometer for å sikre at genene deres blir videreført. Derfor jubler miljømyndighetene over at paret har fått valper.
Utvalg av kilder	Referer til Miljødirektoratet og lenker til NRK artikkelen; «Flytta kjendisulven for andre gang»
Utvalg av sitater	– Et valpekull er den endelige bekreftelsen på at den innsatsen som er lagt ned, ser ut til å gi det ønskede resultatet, sier Vangen i en pressemelding.
Uthevede sitater	– Ut fra informasjonen vi har, er vi sikre på at tispas har født, men vi vet ennå ikke noe om størrelsen på kullet, sier seksjonsleder Knut Morten Vangen i Miljødirektoratet. – Det er veldig viktig at ulv fra Finland og Russland lykkes i å spre sine gener i den skandinaviske ulvebestanden. Den høye graden av innavl er en alvorlig trussel for ulven i Norge og Sverige, sier klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn (V).
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	I stedet har nå ulvene slått seg ned i et område nord for E18 og øst for Glomma. Det er innenfor ulvesonen. Størsteparten av reviret er i Aurskog-Høland kommune, men det berører også Indre Østfold, Marker og Nes kommuner.

Denne nyhetssaken ble publisert på NRK sin nettside 03.06.2021. Bildet viser en bedøvet ulv som er under oppsyn fra Miljødirektoratet. Foto er tatt av Geir Olav Slåen fra NRK og saken er skrevet av Per Øyvind Fange.

Retorisk er denne nyhetssaken spesielt interessant med tanke på bildebruk. Tekst og bilde er i denne nyhetssaken er ganske misvisende. Bilder kan brukes til å utføre argumentasjon ettersom de er kodet (Kjeldsen, 2018, s. 80). Dette medfører også at bilder har metaforisk betydning. I denne saken representerer Miljødirektoratets gladnyhet; «*Genetisk viktig ulvepar har fått valper*». Imidlertid kan det fortolkes som at ulven på bildet er død dersom du ikke leser bildeteksten eller hele nyhetssaken. Den retoriske bruken av bilde og de visuelle virkemidlene fremstiller denne «gladsaken» negativt. Først og fremst er det en nyhetssak som skal fremme liv og ikke død. Det er imidlertid et dokumentasjonsbilde av den ulven det faktisk gjelder, som på mange måter kan forsterke nyhetssakens troverdighet. Ulven ligger på et teppe i snøen, sentrert i midten av bildet. På venstre side kan vi se en menneskekropp med blå hansker som setter en sprøyte i ryggen på ulven. Det ligger også en sprøyte på teppet nederst i bilde som tilsier at ulven har fått to doser av denne sprøyten. På hodet har ulven fått noe som ser ut som en bøff eller lue, men det skrives ingenting i saken om hva verken sprøyten eller hodeplagget er ment for. Helhetlig gir bilde et veldig klinisk inntrykk av menneskers forhold til ville dyr. Bilde og bildetekst utgjør til sammen mening som tar utgangspunkt i Barths avløsende konnotasjon. Imidlertid er budskapet forankret i en kombinasjon av bilde og tekst fordi begge er sterkt knyttet til *dyreforskning*. Dersom bilde hadde blitt presentert alene, uten bildetekst kunne budskapet oppfattes annerledes. Først og fremst hadde jeg oppfattet at budskapet i denne artikkelen baserer seg på et «mislykket dyreforsøk», ettersom ulven se ut til å være død. Det er svært sjeldent man får se bilder av ulv i en såpass klinisk sammenheng. Bilde kan minne om en hund på veterinærbesøk som er interessant ettersom hunden anses som menneskets beste venn. Ulv og hund har mange likhetstrekk. Likevel er den ene fryktet og den andre elsket. Nyhetssaken anses som et godt eksempel på den omfattende ulvedebatten nettopp fordi menneskers forhold til natur og ville dyr svært forskjellig, av den grunn vil en slik nyhetssak oppfattes veldig ulikt avhengig av hvem mottaker er. Jeg vil anta at å se ulv og menneske i samme bilde gir sterke inntrykk for folk flest.

I teksten blir ord som «genetisk viktig ulv», «innavl», «lisensjakt», «trussel», «ulvesone», «DNA», «genetisk verdifulle», «beitedyr», «skutt» og «jakt». I ingressen står det følgende:
«To ganger er et ulvepar flyttet hundrevis av kilometer for å sikre at genene deres blir videreført. Derfor jubler miljømyndighetene over at paret har fått valper.»

Det er tydelig at det i utgangspunktet skal være en positiv nyhet med en misvisende utforming. Budskapet i nyhetssaken er nettopp at en genetisk viktig ulv har fått valper. Bilde viser ingen tegn til valpene. Følgelig kan man stille spørsmålet: hvorfor har forskere tatt ulven bort fra sitt habitat samt sine valper, dersom hensikten med forskningen var å spre genetisk viktige ulvebestander? Det står i bildeteksten at Miljødirektoratet ønsket å fjerne ulven fra jakt. Med dette vil jeg påpeke at denne nyhetssaken gir et sterkt innblikk i hvor omfattende ulvedebatten er samt hvor stor uenighet det finnes vedrørende norske ulvebestander. På den ene siden forsøker Miljødirektoratet og SNO å bevare samt formere den norske ulvebestanden. På den andre siden ønsker staten og næringsinteressene som jakt og landbruk å fjerne dyrearten.

Nyhetssaken er representativ for hvor omfattende tema ulv egentlig er. Følgelig er det nødvendig å understreke at nyhetssaker som dette oppfattes ulikt avhengig av hvilket ståsted man har til saken.

Saken har sin styrke i nettopp det at nyhetsmediet velger å vise hvordan forskning og sporing av ulver faktisk skjer. Denne form for journalistikk baserer seg på sannhet og representasjon av virkeligheten. Med utgangspunkt i VISAK kriteriene vil jeg påstå at nyhetssaken treffer godt på vesentlighet. I ulvedebatten er denne nyhetssaken relevant og viktig for leseren fordi det gir et realistisk bilde eller representasjon av hvordan staten håndterer norske rovdyr. Det samme gjelder identifikasjon (geografisk eller kulturell nærhet) hvor jeg vil si at nyhetssaken tydelig identifiserer hvor nyheten eller undersøkelsen finner sted i bildeteksten. «(...) *bedøvet og fraktet fra Deisjøen til Våler*». I mange nyhetssaker om ulv blir det ofte referert til store ulvesoner mens i denne saken har NRK valgt å være svært presise på lokalisering. Saken skårer høyt på sensasjon eller hvor overraskende den er ettersom lignende nyhetssaker får lite eller nærmest ingen mediedekning. Følgelig vil jeg understreke at saken er høyst aktuelt i en såpass opphetet og dagsaktuell debatt. Ved å dele forskningssaker skaper nyhetsmediet et mindre polariserende bilde av hvordan staten håndterer norske rovdyr. Det finnes imidlertid lite konflikt i nyhetssaken ettersom den verken inkluderer kategoriene *jakt, landbruk* eller *dyrevern*.

7.4 Kartlegging av naturen

Ulv skutt på reinbeite i Lierne

En ung hannulv ble onsdag skutt mens den jaget rein på et beiteområde i Lierne i Nord-Trøndelag.

Her er ulven som ble skutt på et reinbeite i Lierne.
FOTO: STATENS NATUROPPSYN

Nyhetsmediet	NRK 26.10.2016
Kategori	Jakt
Overskrift	Ulv skutt på reinbeite i Lierne
Mellomtitler	Var på utkikk Nummer to
Bilder	Død ulv
Bildetekster	Her er ulven som ble skutt på en reinbeite i Lierne. FOTO: STATENS NATUROPPSYN
Ingresser	En ung hannulv ble onsdag skutt mens den jaget rein på et beiteområde i Lierne i Nord-Trøndelag.
Utvalg av kilder	Referer til Politiet i Nord-Trøndelags Twitter melding Nr.no (Vedtok lisensjakt på 24 ulver) Trønder-Avisa
Utvalg av sitater	- Ulven ble skutt i Fossdalen da den jaget rein, sier leder Kjell Jøran Jåma i Luru reinbeitedistrikt til Trønder-Avisa.
Uthevede sitater	«Reineiere har vært på utkikk etter ulven etter at den ble sett for et par dager siden, og det var en av eierne som skjøt ulven onsdag.» «I den pågående lisensjakta som Rovviltnemnda åpnet forfra 1. oktober, ble det opprinnelig gitt lisens for å felle ulv i region Midt-Norge, men disse dyrene var ment å skulle felles i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, skriver avisa.»
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	Likevel åpnet nemnda for at det også skulle jaktes for ulv i Nord-Trøndelag etter sannsynlige skader på sau og lam i Stjørdal og Meråker i år. I epost til NTB opplyser Miljødirektoratet at nødvergefellingingen av ulven onsdag vil bli belastet den opprinnelige kvoten på to dyr for region 6 Midt-Norge.

Denne nyhetssaken ble publisert i NRK 26.10. 2016. Bildet er tatt av Statens naturoppsyn og forfatter er ikke oppgitt. I bildet ser vi en blodig og skutt ulv som har en målestokk liggende over seg. Målestokken er i utgangspunktet brukt av forskere for å kunne kartlegge en rekke biologiske elementer. Imidlertid kan målestokken også, som vi ser i denne sammenheng illustrere ulvens størrelse. Bildet er også klippet slik at vi ikke kan se hvor mye det er igjen av målestokken. På denne måten oppfattes det som at ulven fyller hele målestokkens lengde. En normal målestokk er ofte to meter. På denne måten blir målestokken et retorisk virkemiddel for å fremstille ulvens størrelse. Dette bilde er et mer klinisk og forskningsbasert bilde av en død ulv. På bakgrunn av dette vil jeg argumentere for at nyhetssaken er et godt eksempel på en nøytral og velformulert fremstilling av ulv. Ved bruk av målestokken i bilde kan man se ulvens faktiske størrelse dersom man zoomer inn i bildet.

I denne nyhetssaken er ord som «skutt og jakt», «rein og beiteområde» og «fellingstillatelse» brukt. Ulven i dette bilde ligger i sitt naturlige habitat nemlig i lyngen i skogen i motsetning til *Bilde 2* hvor det kan se ut til at de døde sauekroppene har blitt flyttet på. Målestokken har en symbolsk betydning. Et eksempel på dette kan være at vi «måler naturen». Det er landbruksnæringen som utgjør mesteparten av ulvedebatten, på denne måten kan man kanskje si at vi mennesker kan «måle verdien av et dyr» ut fra egne næringsinteresser. Imidlertid antar jeg at NRK valgte og brukte dette bildet nettopp fordi det gjenspeiler virkeligheten. Det er en sann representasjon av en skutt ulv på stedet den ble felt. I saken bruker NRK ord som «Ulv», «skutt», «rein», «Rovviltneimnda», «fellingstillatelse». Nøytralt beskrivende ord som verken legger føringer eller politiske holdninger i saken. Bilde viser dog nok en gang død og blodig ulv. Det kan argumenteres for at bilder av død ulv har retorisk troverdighet når saken omhandler lisensfelling eller kvotejakt. Imidlertid er det merkbart at mediene har en foretrukket fremstilling av ulv, nemlig bilder av død ulv, fra jakt. Dette går i favør for landbruksnæringen og i dette tilfellet reindrift. Bilde og tekst er avløsende ettersom de til sammen gir et budskap. Nyhetssaken har sin troverdighet i at den referer til bilder tatt med viltkamera av Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Statens naturoppsyn. Troverdigheten økes også ved at NRK referer til Politiet i Nord-Trøndelag.

Nyhetssaken spiller retorisk på logos, altså argumentasjon og påstander. Bilde er tatt i sin tid som vil si at det representerer virkeligheten. Følgelig viser nyhetssaken til en rekke eksterne kilder som er med på å øke troverdighet. Denne nyhetssaken stemmer overens med Barthes lingvistisk meddelelse, som handler om at teksten under bilde av avgjørende for at mottaker skal forstå budskapet. På et denotativt nivå i denne nyhetssaken kan man identifisere at det er en død ulv i skogen, samt at det er menneskelig aktivitet der ettersom det ligger en linjal foran dyret. Bilde i seg gir dog ikke noe mer informasjon. Men ved at det i overskriften står «Ulv skutt på reinbeite» forstår man at saken tar for seg både landbruk og rovdyr. Budskapet ligger altså forankret i bilde.

7.5 Den store stygge ulven

Her stikker ulven av med katten - indre østfolding sikret unike bilder

BRUTALT: Utsnitt av bilde tatt på lang avstand viser hvordan den hjelpeløse katten bæres bort.

Nyhetsmediet	Nordlys 19.05.2021
Kategori	Natur og miljø
Overskrift	Her stikker ulven av med katten – indre østfolding sikret unike bilder
Mellomtitler	Skjedde i Indre Østfold tirsdag Katt med uflaks Statens naturoppsyn: – Ikke overrasket
Bilder	Ulv med katt i kjeften
Bildetekster	BRUTALT: Utsnitt av bilde tatt på lang avstand viser hvordan den hjelpeløse katten bæres bort.
Ingresser	«Da mannen så ulv like ved gårdstunet, løp han inn for å hente kameraet sitt. Sekunder senere var han ute igjen. Ulven var borte, og han trodde muligheten for bilde var forbi».
Utvalg av kilder	Smaalenenes Avis (ingress)
Utvalg av sitater	Regionalt rovviltansvarlig i Statens naturoppsyn Ida Glemminge har ingen formening om hvor vanlig det er at ulv tar katter som byttedyr. – Det har nok med at det er mye mer rev enn ulv, og rever oppholder seg mer i områder der katter er, og dermed større sannsynlighet, sier hun.
Uthevede sitater	Ingen
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	Glemminge framholder at ulv kan ta både rev, bever og katter og ikke bare hjortevilt – som er det vanligste.

Denne artikkelen ble publisert på Østlendingens nettside 19.05.2021 av Trond Eivin Nilsen. Nordlys har valgt å publisere samme sak. Foto: Privat. På bilde ser vi en ulv med en katt i kjeften. Ulven er sentret i midten av bildet med katten i munnen. Det er et smertefullt bilde å se på ettersom katten viser tydelige tegn på smerte. Man kan se at katten har øynene lukket, men den er ikke død. Kroppsspråket tilsier at den er stiv av skrekk med forbena som er strukket ut, ørene står til hver sin side og munnen ser ut til å lage lyd. Det er et svært ubehagelig og urovekkende bilde. Jeg vil påstå at dette må være en dyreeiers verste mareritt. Denne nyhetssaken er på mange måter unik. Det blir sjeldent dokumentert ulv i «angrep» og det har så og si aldri blitt dokumentert at ulven tar katt. Hunder og spesielt jakthunder er en utsatt rase når det gjelder ulv angrep. Katter derimot, viser ulven svært liten interesse for. Bilde trenger verken tekst eller retoriske virkemidler for å fange publikums oppmerksomhet. Bilde og tekst er forankrende da begge gir en beskrivende forklaring på hva som faktisk skjer. I nyhetssaken står det blant annet «hjelpeløs katt» som i seg selv er bemerkelsesverdig. Katter er kjent som smarte kjæledyr som ofte klarer seg selv.

Dette understreker at nyhetsmediet klarer å holde seg nøytral i saken som øker nyhetssakens troverdighet. Det finnes heller ingen lenker eller anbefalinger til andre lignende nyhetssaker som jeg ofte har sett iblant annet nyheter om rovvilttap. Overraske nok, med tanke på at Østlendingen er en avis som dekker ulvesoner, bærer denne journalistikken lite preg av politiske næringsinteresser. Selv om denne nyhetssaken er skrevet på en nøytral måte og fotografen til og med påpeker at han ønsker å holde seg nøytral i ulvedebatten, har bilde i seg sin styrke i at den nettopp underbygger antagelsene om at ulven er farlig. Her får vi et bekræftelsesbilde på ulvens grusomheter. Nyheten spiller altså på patos i form av frykt. Tar man utgangspunkt i Saussures språkforståelse med semiotikk kan vi undersøke betydning av katten i bildet. Signifikant er katten og signifikat er assosiasjonene knyttet til katten. For eksempel at det er noens kjæledyr. Slike konnotasjoner spiller på mottakers medfølelse (patos).

Bilde og tekst i denne nyhetssaken har sterk retorisk virkning og treffer godt på VISAK-kriteriet Vesentlighet og Sensasjon. Saken er både svært relevant og viktig for leseren fordi den enten vil underbygge leserens allerede eksisterende holdning til ulv (enten positiv eller negativ) samt er budskapet og innholdet i nyhetssaken overraskende eller sjokkerende. Det som kanskje er mest oppsiktsvekkende ved denne nyhetssaken er et bilde som dokumenterer for hendelsen. Bilde appellerer til patos ved å spille på følelser og medlidenhet for både katten og dens eier. Katten i bilde forsterker også ulvens størrelse som underbygger den generelle fremstillingen av «den store stygge ulven» som er en trussel for både dyr og mennesker.

I denne nyhetssaken kan man se at både Østlendingen og Nordlys har en tilsvarende lik representasjon eller fremstilling av ulv. Med dette kan man si (relativt i utvalget) at det ikke er store forskjeller i distriktsaviser. Både innhold, bilde og overskrift er svært likt i begge nyhetsmediene.

Nyhetssaken treffer alle VISAK kriteriene svært godt. Med utgangspunkt i kriteriet *Identifikasjon* har nyhetssaken sin styrke i både geografisk og kulturell nærhet. Østlendingen identifiserer først og fremst at hendelsen fant sted på Østlandet etterfulgt av hvor de har fått informasjonen fra, nemlig en anonym informant til Smaalenenes avis. Det kommer tydelig frem hvor hendelsen har skjedd samt hvor den tidligere har vært publisert og hentet fra. Følgelig treffer nyhetssaken kriteriet Aktualitet godt ettersom den ble publisert samme dag som hendelsen fant sted. Dette øker også både sakens *Vesentlighet* og *Sensasjon* ettersom nyhetssaken dermed blir en faktisk nyhet for leseren.

Nyhetssaken spiller i stor grad på etos ettersom bildet gir et sterkt inntrykk. I teksten brukes også ord som «litt av et syn», «pulsens fløy til værs» og «du får harehjerte av sånt» som underbygger frykten for at lignende kan skje med enn selv og sine dyr. Nyhetssaken er vinklet i retning av frykt og at ulven kan gjøre sjokkerende påfunn. Nok engang blir ulvens størrelse satt i fokus. I dette bilde kan man sammenligne ulvens størrelse i forhold til andre dyr, nemlig katt. Ulven er flere ganger så stor som katten, Man kan se at denne kampen allerede er vunne av ulven, selv om byttet ikke er død. På denne måten styrker Østlendingen sin troverdighet ettersom slike bilder virkelig underbygger argumentene om at ulv er en trussel.

Jeg fant ingen lignende nyhetssaker når jeg brukte søkeord «katt tatt av ulv» annet et noen kommentarinnlegg på ulike form hvor folk fryktet at ulven har tatt katten deres. Følgelig er nyhetssaken svært aktuell ettersom disse bildene ble publisert i 2021, midt i en opphetet ulvedebatt. Nyhetssaken er skrevet på en nøytral måte uten bruk av dramatiske ord og uttrykk. Den bærer preg av upartiske holdninger i henhold til ulvedebatten noe som kommer tydelig frem når informanten har bedt om å få være anonym. Som avsluttende kommentar i nyhetssaken velger Østlendingen å dele følgende utsagd fra informasjonen:

«Han er vel vitende om at bildene kan vekke oppsikt og diskusjon, men personlig ønsker han ikke å bli kontaktet om saken Bildene han tok er tatt med speilrefleks og kraftig objektiv. Mannen ønsker ikke å si mye offentlig om hva han tenker om hendelsen, men han er i alle fall langt fra redd for ulven.»

7.6 Ulvens ofre

Over 600 sauer borte etter ulvens herjinger i Rendalen

I juni slapp sauebøndene i Rendalen 2000 sauer og lam på beite i Spekedalen og Sølendalen. Rundt 30 prosent av disse dyra er forsvunnet etter ulveangrep i området.

Drept: Her er noen av Lierhagens sauer som er tatt av ulv i sommer. Foto: Privat

Nyhetsmediet	Nationen 29.08.2016
Kategori	Landbruk
Overskrift	Over 600 sauer borte etter ulvens herjinger i Rendalen
Mellomtitler	Reinsjegere på ulvejakt Katastrofe Korpen og jerven overtar
Bilder	Kadaver av døde sau
Bildetekster	Drept: Her er noen av Lierhagens sauer som er tatt av ulv i sommer. Foto: Privat
Ingresser	I juni slapp sauebøndene i Rendalen 2000 sauer og lam på beite i Spekedalen og Sølendalen. Rundt 30 prosent av disse dyra er forsvunnet etter ulveangrep i området.
Utvalg av kilder	Referer til Nationen (Ulven har tatt halvparten sauene til Mona og Tor Arne – nå gir de opp)
Utvalg av sitater	– Vi slapp til sammen 2000 sauer og lam på beite i juni. Etter de groteske ulveherjingene i sommer ligger det an til at bortimot 600 av disse dyra aldri kommer tilbake. En katastrofe for mange beitebrukere, sier Mortensen.
Uthevede sitater	«Ved ferske observasjoner av ulv eller ulveskader i området er vi klare til å rykke ut på ny ulvejakt.»
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	Han frykter stor vekst i jervestammen neste år. Samtidig ser Søberg at ulvene i området fort finner seg nye matfat når sauen er tatt ned fra fjellet.

Denne nyhetssaken ble publisert i Nationen 29.08.2016. Forfatter er ikke oppgitt og foto er privat. Bilde skaper frykt og gir et innblikk i rovdyrenes horrible atferd. Bilde viser mange døde sau eller sauekadaver. Det er omtrent ikke mulig å identifisere hvilket dyr som egentlig ligger på gresset fordi skadene er så store. Sauene er skamfært og flådd som gir et sterkt visuelt bilde. Det grønne gresset forsterker de døde og blodige sauene. Fargen grønn står i utgangspunktet for natur og vår, liv og fruktbarhet (Mørstad, 2021). Men dette bilde representerer død. Forholdet mellom bilde og bildetekst appellerer til patos og forsøker å skape medlidenhet til både bonden og sauene:

«Drept: Her er noen av Lierhagens sauer som er tatt av ulv i sommer.»

Ved å bruke ordet *noen* kan det virke som budskapet i nyhetssaken er at dette synet er noe bonden møter støtt og stadig. Ingressen forsøker å understreke dette med følgende utsagn:

«I juni slapp sauebøndene i Rendalen 2000 sauer og lam på beite i Spekedalen og Sølledalen. Rundt 30% av disse dyra er forsvunnet etter ulveangrep i området.»

Slike påstander generaliserer antagelsen om at ulv tar flest beitedyr uten å supplere med statistikk eller forskning. Nyhetssaken følger en episodisk ramme ved at den vektlegger en «herjing» hos en bonde. Denne nyhetssaken brukes blant annet ord som «ulveherjinger» «Drept», «Reins jegere» «ulvejakt», «katastrofe», «ulveangrep» «fare» og «beite». Følgelig er det også benyttet påstander uten underbyggende fakta:

«Rundt 30 prosent av disse dyra er forsvunnet etter ulveangrep i området», eller «Vi slapp til sammen 2000 sauer og lam på beite i juni. Etter de groteske ulveherjingene i sommer ligger det an til at bortimot 600 av disse dyra aldri kommer tilbake. En katastrofe for mange beitebrukere».

Når det gjelder VISAK- kriteriene er det tydelig at nyhetssaken forsøker å være relevant og viktig for leseren. Følgelig underbygges konflikt i nyhetssaken i henhold til ulvedebatten. Det er tydelig at ulvedebatten baserer seg på uenighet i samfunnet hvor den største variabelen er by vs. Bygd. Nyhetssaker som dette er med på å legge opp til samfunnsdebatt hvor lesere kan dele og kommentere saken på nett. Når det gjelder troverdighet er det nok en gang ingen garanti for at disse dyra ble tatt av ulv. Nyhetssaken mister sin troverdighet når utsagnene ikke kan underbygges med annet enn bondens «statistikk» av «ulveherjinger». Et viktig element i denne nyhetssaken er nettopp nyhetsmediets plassering i samfunnet. Nationen legger ikke skjul på at de er:

«distriktenes næringsavis, og avisens prioriterte stoffområder er næringsliv, landbruk, politikk, samferdsel og EU»(Nationen, u.å).

Av den grunn vil konnotasjonene i stor grad preget av en negativ fremstilling av ulv. Nationen inkludere det kommunale jaktlaget i Rendalen, som understreker at nyhetsmediet fremmer næringsinteressene landbruk og jakt. Det kommer tydelig frem at Nationen er en avis som representerer bygdefolket og deres holdninger til ulv. På denne måten generaliserer nyhetsmediet en negativ fremstilling av ulv i henhold til næringsinteresser.

7.7 Jegerens største mæreritt

Dramatisk harejakt:

Hans måtte banke Jari (8) løs fra ulvekjeften: - Luntet unna, snudde seg og flekket tenner

Reddet finskstøveren fra den sikre død.

SKAMBITT: Finskstøveren Jari (8) ble angrepet av ulv under harejakta. Foto: Hans Sparby

Nyhetsmediet	Dagbladet 26.09.2016
Kategori	Jakt
Overskrift	Hans måtte banke Jari (8) løs fra ulvekjeften: - Luntet unna, snudde seg og flekket tenner.
Mellomtitler	Flekket tenner Operert
Bilder	Hund som får sprøyte etter ulveangrep
Bildetekster	SKAMBITT: Finskstøveren Jari (8) ble angrepet av ulv under harejakta. Foto: Hans Sparby
Ingresser	Reddet finskstøveren fra den sikre død.
Utvalg av kilder	Miljødirektoratet (fellingstillatelser)
Utvalg av sitater	«Det var et blodig syn som møtte jegeren. Ulven hadde bitt Jari i bakbeinet, i panna og i strupen.»
Uthevede sitater	«Mandag 12. september tok harejakta en dramatisk vending for den ivrige jegeren fra Hof Finnskog, skriver Solungavisa.» «Jegeren forteller at han har fått «rødt kort» fra flere jaktkamerater for at han la fra seg børsa i bilen.» «Åtteåringen har fysisk sett kommet seg fint etter det dramatiske ulveangrepet.»
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	- Jeg vet jo det er ulv her på Finnskogen, mye ulv. Det er bare å gå ut og høre rundt fullmånetid så uler det overalt, sier jegeren til Solungavisa.

Denne nyhetssaken ble publisert i Dagbladet 29.09.2016 skrevet av Asle Hansen. Foto: Hans Sparby/privat. Bilde gir et sterke inntrykk da man kan se en hund som får sprøyte i halsen, på operasjonsbordet hos veterinæren. Bildet er avskrekkende og grusomt. Det ser ut som hunden har store smerter ettersom munnen er åpen og øyene igjen. Årsaken til dette kan likevel også være at hunden er bedøvet. De sterke inntrykkene gjør at man får medfølelse for eieren av kjæledyret og medlidenhet til hunden på operasjonsbordet. Både i denne nyhetssaken og nyhetssaken om «ulv med katt i kjeften» er det underliggende budskapet at ulven er en trussel også mot kjæredyr. Det er likevel viktig å understreke at hunden Jari (8) er en jakthund som ble angrepet av ulv på jakt ute i skogen. Som eier og jeger Sparby sier til Dagbladet:

«Jeg kommer ikke til å legge fra meg hagla igjen. Hadde jeg hatt børsa, ville jeg skutt ulven i nødverge».

Denne nyhetssaken tar også utgangspunkt i en typisk episodiske rammer ettersom dette gjelder en enkelthendelse, hvor jakthund har blitt utsatt for et «ulveangrep». I saken brukes forsterkende ord som «digre ulven», «blodig syn», «jakthund», «flekke tenner» og «dramatisk opplevelse». Andre retoriske virkemidler i nyhetssaken er bruk av bilder fra operasjonen og nærbilder av skaden ulven gjorde. Tekst og bilde avløser hverandre. Tekst og bilde forteller to ting som til sammen gir den fulle meningen eller historien. Uten bilde ville man kunne visualisere handlingen, men med bilde får man en illustrasjon som underbygger en stemning. Det blir viktig å påpeke at bilde ikke illustrerer hendelsen som beskrives i overskriften, men etterfølgende av angrepet. Nyhetssaken går under kategorien *jakt* og bygger sin retorikk og troverdighet på at ulv er farlig for jakthunder. Et annet relevant element som er interessant å belyse i denne saken er nettopp at vi får bekreftet at ulv ikke er farlig for mennesker. Hundeieren sier selv at han «banket løs hunden Jari fra ulvekjeften». I ingressen står det også følgende:

«Reddet finskstøveren fra den sikre død.»

Det er interessant at nyhetssaken spiller på frykt, død og angrep på «uskyldige dyr» ettersom ulven egentlig bare gjør akkurat det samme som hunden var ment for, nemlig jakte. Dette understreker at mennesker alltid bruker seg selv som målestokk og baserer vår kunnskap, erfaringer og egenskaper etter antropologisk viten (alt vi definerer i omverdenen er fra menneskelig liv og opprinnelse). *Jakt* er noe vi mennesker har nytte av fordi det gir oss mat, penger, spenning og sosialt samvær. Ulvens jakt er imidlertid ikke annet enn et problem som står i veien for at denne jakten skal gå så smertefritt som mulig. Det er stor kontrast i fremstillingen av denne nyhetssaken satt opp mot *Bilde 7*, katt i ulvekjeften. I denne nyhetssaken kommer jegerens meninger tydelig frem og bilder og sitat understreker denne skrekkfulle opplevelsen. Retorikken her står i kontrast med budskapet, nemlig at vi ønsker å verne kjæledyrene våre fra rovdyr. I overskriften står det «*Dramatisk harejakt*». Kanin er også et kjæledyr i mange hjem. Det er ikke store forskjellen på hare og kanin men ifølge denne nyhetssaken er det mer dramatisk at en hund blir angrepet av en ulv, enn at en hare blir angrepet av en hund. *Bilde 7* er ganske representativt med tanke på størrelsesforskjellen på en hare og en hund ettersom en katt ikke er noe særlig mye større enn en hare. Hvorfor får noen dyr sympati og andre ikke og hva er årsaken til at jakt veier tyngre enn ville dyr?

Avsluttende kommentarer i denne nyhetssaken ser følgende ut:

«Jeg vet jo det er ulv her på Finnskogen, mye ulv. Det er bare å gå ut og høre rundt fullmånetid så uler det overalt, sier jegeren til Solungavaisa.»

Slike utsagn bygger på historiefortellende teknikker som kan minne om eventyr om «den store stygge ulven» eller varulvhistorier.

I henhold til VISAK kriteriene faller en slik nyhetssak spesielt under kategorien Sensasjon, *Vesentlig* og *Aktuell*. Sensasjon fordi dette er en svært unik nyhetssak, på lik linje som nyhetssaken om katten som blir tatt av ulv.

Vi tenker på både hunder og katter som trofaste og familievennlige dyr. Imidlertid er menneskets beste venn er langt mer farlig en ulv: WHO anslår at hunder står for omkring 35.000 dødsfall årlig på verdensbasis, mens ulven står for 10 (WHO, 2021). Hoved dødsårsaken er bitt fra hund med rabbi. I Norge er det imidlertid kun registrert ni dødsfall som følge av hund de siste 20 årene. Mens det eneste dokumenterte tilfellet der et menneske har blitt drept av ulv går tilbake til 1800-tallet (Fremstad, 2021). Jegere bruker ofte ulveangrep på hund som et argument for å fjerne rovdyr i norske skoger (Kvangraven, 2021, s. 103). Det er likevel viktig å understreke at hunder like gjerne går til angrep på ulv, som motsatt. Imidlertid anses hunder som langt mer verdifulle dyr for mennesker enn ulv. Dette forholdet ser det ut til at utelukkende baserer seg på menneskers behov for personlig tilknytning til et dyr. Det er verdt å påpeke at både jeger og ulv er rovdyr jakter på det samme byttet, elg og rådyr (med mer).

Nyhetssaken spiller derfor på blant annet patos hvor man får medfølelse for både hund og eier. De fleste mennesker ønsker ikke at dyr skal lide eller ha det vondt. Derfor vekker dette bilde følelser hos publikum. Følgelig vil jeg argumentere for at denne nyhetssaken kan være provoserende for både ulvemotstandere og ulvetilhengere kan denne saken oppleves som provoserende. Provoserende for ulvetilhengere fordi jeger har sluppet hunden fri på jakt, i en ulvesone, og provoserende for ulvemotstandere fordi blant annet jegere ikke kan jakte uten å oppleve slike «skrekkehendelser».

7.8 Ulvedebatten

EN PRIMITIV ROVDYRDEBATT

Ulv, ulv? Det dominerende perspektivet i Norge er at vi kan greie oss uten rovdyprene og selv erstatte deres funksjoner. Dette er feil, skriver Ivar Knai. Foto: Olivier 8Morin, Afp/ 8Ntb Scanpix

Ivar Knai

Nyhetsmediet	Klassekampen 04.01.2016
Kategori	Natur og miljø
Overskrift	En primitiv rovdyrdebatt
Mellomtitler	Norsk ulvedebatt står Økologisk kunnskap er Avle «tilbake» flokkinstinkt Saueflokker må flyttes rundt i terrenget I Norge bør bonden få betalt
Bilder	Død ulv
Bildetekster	Ulv, ulv? Det dominerende perspektivet i Norge er at vi kan greie oss uten rovdyprene og selv erstatte deres funksjoner. Dette er feil, skriver Ivar Knai. Foto: Olivier 8Morin, Afp/ 8Ntb Scanpix
Ingresser	Det kan ikke lenger diskuteres om rovdyprene er viktige i økosystemene. Men i Norge gjør vi det likevel, skriver Ivar Knai.
Utvalg av kilder	Regjeringen og Rovdata
Utvalg av sitater	Norsk ulvedebatt står i grell kontrast til den internasjonale debatten om bevaring og gjenskaping av naturområder og intakte økosystemer. Rovdyra ønskes tilbake over store deler av Europa. I Storbritannia diskuteres gjeninnføring av gaupe. Danskene vil ha 100 ulver, i et land som knapt har skog etter norsk målestokk.
Uthevede sitater	Ingen
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Faktaboks om ulv (hentet fra Stortingsmelding og Rovdata)
Artikkelens konkluderende uttalelser	Svært mye avhenger av politisk og faglig lederskap. Stortinget har nå muligheten.

Denne nyhetssaken ble publisert i Klassekampen 18.02.2016 av Ivar Knai. Foto: Olivier 8Morin, Afp/ 8Ntb Scanpix. Nyhetssaken går under kategorien *natur og miljø* som betyr at den er skrevet fra et «natumangfoldsperspektiv» med både inkludering av forskning og statistikk. I overskriften og ingress står det: «En primitiv rovdyrdebatt» - «Det kan ikke lenger diskuteres om rovdyrene er viktige i økosystemene. Men i Norge gjør vi det likevel, skriver Ivar Knai».

Det bærer imidlertid preg av at forfatter er for å ha norsk ulv med følgende utsagn:

«Det kan ikke lenger diskuteres om rovdyrene er viktige i økosystemene. Men i Norge gjør vi det likevel, skriver Ivar Knai» - «Norsk ulvedebatt står i grell kontrast til den internasjonale debatten om bevaring og gjenskaping av naturområder og intakte økosystemer. Rovdyra ønskes tilbake over store deler av Europa. I Storbritannia diskuteres gjeninnføring av gaupe. Danskene vil ha 100 ulver, i et land som knapt har skog etter norsk målestokk.»

I denne saken brukes ord som «ulv», «rovdyr», «økosystem», «klimaendringer», «utmarksbeite», «Økologisk kunnskap», «internasjonale avtaler». Nyhetssaken deler følgende forskningsbaserte påstander:

En ny stortingsmelding om forvaltning av rovdyr vil muligens bli lagt fram før påske, uttalte klima- og miljøminister Vidar Helgesen på onsdag. Tirsdag meldte Rovdata at den norske ulvebestanden er i vekst. Det er foreløpig dokumentert 80–84 ulver innenfor Norges grenser. Det er et politisk mål å ha levedyktige rovdyrbestander i Norge, og å drive landbruk i hele landet. Flere steder er dette motstridende mål. Stortinget har enstemmig fastsatt mål for bestand av bjørn, jerv og gaupe, men regjeringen sliter for å få til et forlik om ulven.

(Knai, 2016)

Forfatter kritiserer næringsinteressenes prioriterte plass i samfunnet og at Norsk ulvedebatt står i kontrast med den internasjonale debatten om bevaring og gjenskaping av naturområder og intakte økosystemer. Følgelig skriver Knai:

«Rovdyra ønskes tilbake over store deler av Europa. I Storbritannia diskuteres gjeninnføring av gaupe. Danskene vil ha 100 ulver, i et land som knapt har skog etter norsk målestokk.»

Det jeg synes er mest interessant med denne nyhetssaken er at den er skrevet av en journalist som åpenbart ønsker å bevare og verne ulven, likevel har Dagbladet valgt å bruke bilde av en død ulv. Jeg undersøkte fotografen og fant ut at han fokuserer mye på klimaendringers innvirkning på livstil, planet og dyreliv. Bruken av død ulv i denne nyhetssaken kan ha to forskjellige betydninger. Jeg som har lest og undersøkt artikkelen vet at forfatteren og fotografen ønsker å verne ulvene i norsk natur. Likevel kan bilde av død ulv ha en negativ effekt fordi det fremmer jakt og politiske vedtak. Ulven i bilde ser også veldig skummel og nesten litt syk ut med sine flekkende store tenner og tynne pels. Bilde skaper ingen umiddelbar sympati for det døde dyret, men heller avskrekking fra et ubehagelig syn. Ulven blir absolutt ikke satt i et godt lys i dette bildet. Teksten har imidlertid mange gode poenger som styrker troverdigheten og budskapet i nyhetssaken. Imidlertid vil det bli nødvendig å kritisere journalistens valg av ord som «grell kontrast» eller «halshugget økosystem». Disse ordene kan tolkes som mer passende i et debattinnlegg eller en kommentar til en nyhetssak. Slike nyhetssaker følger en klassisk tematisk ramme som legger vekt på det allmenne og abstrakte aspekt som i dette tilfellet handler om ulvedebatten. I kapittel 3 (*Ulvens plass i samfunnet*) har jeg presentert forskning og statistikk som avslører at både nyhetsmediene og staten representerer feilfremstillinger av norske rovdyr og spesielt ulv.

7.9 Ulvepolitikk til høyesterett

Høyesterett er i gang med saken om ulvejakta

Den betente striden om ulvejakta har nådd Høyesterett. Fem dager er satt av for å avgjøre sakene om lisensfelling.

Illustrasjonsfoto fra Østerdalen i 2019. Blant ulvene som ble felt i 2018, var 19 dyr i flokkene i Osdalen og Julussa, som holdt til på grensa til ulvesonen. Onsdag startet Høyesterett ankesaken om ulvejakta. Foto: Statens Naturoppsyn / NTB

Nyhetsmediet	Nationen 03.03.2021
Kategori	Politikk
Overskrift	Høyesterett er i gang med saken om ulvejakta
Mellomtitler	Ingen
Bilder	To døde ulv
Bildetekster	Illustrasjonsfoto fra Østerdalen i 2019. Blant ulvene som ble felt i 2018, var 19 dyr i flokkene i Osdalen og Julussa, som holdt til på grensa til ulvesonen. Onsdag startet Høyesterett ankesaken om ulvejakta. Foto: Statens Naturoppsyn / NTB
Ingresser	Den betente striden om ulvejakta har nådd Høyesterett. Fem dager er satt av for å avgjøre sakene om lisensfelling.
Utvalg av kilder	Ingen
Utvalg av sitater	Partene som møter i Høyesterett, er Staten ved Klima- og miljødepartementet, som har partshjelp av Norges Bondelag, Norskog, Norges Skogeierforbund og Utmarkskommunenes Sammenslutning, og WWF Verdens naturfond. Klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn (V) har sagt at han ser fram til å få en klargjøring fra Høyesterett. – Staten anket dommen til Høyesterett fordi vi mener vedtakene om lisensfelling av flokkene Osdalen og Julussa er innenfor lovens rammer. Mange har sterke meninger om hvor mye ulv vi bør ha i Norge. Men uavhengig av om man er for eller mot lisensfelling av ulv, må vi ha klarhet i hvilke rettslige rammer som gjelder, sier han.
Uthevede sitater	Ingen
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	Nå skal Høyesterett vurdere sakene på nytt. Behandlingen går i fem dager fra onsdag 3. mars til tirsdag 9. mars.

Denne nyhetssaken ble publisert i Nationen 03.03.2021 og har kategorien *politikk*. Det er ikke oppgitt forfatter og nyhetssaken har følgende overskrift:

«Høyesterett er i gang med saken om ulvejakta»

Bilde viser to døde ulv som ligger i snøen, skrått med hodene mot hverandre og kroppene til hver sin side. Ulvekroppene rommer nesten hele bilde har en bildetekst som ser slik ut:

«Illustrasjonsfoto fra Østerdalen i 2019. Blant ulvene som ble felt i 2018, var 19 dyr i flokkene i Osdalen og Julussa, som holdt til på grensa til ulvesonen. Onsdag startet Høyesterett ankesaken om ulvejakta. Foto: Statens Naturoppsyn / NTB.»

Det er interessant at Nationen velger å bruke begrepet «illustrasjonsfoto» for det jo nettopp dette det er. Bilde viser at de skutte ulvene har blitt fraktet og oppstilt. Man kan se spor av at ulvene har blitt dratt bortover snøen. Dette ligner nesten snø-engler av ulv som får en symbolsk konnotasjon. Allegorisk kan man kanskje se på jegeren som *synderen* og ulven som det *hellige* eller motsatt. Dette kommer helt an på hvor man står i ulvedebatten.

I motsetning til bildene 7.1 *Død ulv på rekke og rad* og 7.4 *Kartlegging av naturen* kommer det enda tydeligere frem i dette bildet, at ulvene har blitt fraktet og plassert i snøen. Som nevnt tidligere står fargen hvit for lys, uskyld, renhet og fred, mens i denne sammenhengen representerer snøen altså død med ulvejaktsesong. Det gjenspeiler ikke den faktiske jakten eller årsstedet. På denne måten blir blide et forsøk en iscenesettelse av virkeligheten. Dette kan imidlertid svekke både jakten og sakens troverdighet. Dette ligner igjen på en fremstilling av ulv som troféjakt, hvor dyret nettopp skal fremstilles som et trofe.

Ulvne er også plassert med hodene nedover som kan symboliserer jegeres dominans og artens undertrykkelse. Retorisk vil jeg argumentere for at slike representasjoner av politiske saker oppfattes som negativt rådende.

Dette bildet blir ofte brukt i Nationens fremstilling av ulvesaker. På denne måten råder den negative fremstillingen av ulv i avisen. Det bærer imidlertid ingen preg av føringer eller personlige ytringer i teksten. Nyhetssaken har derfor sin styrke i at den er skrevet på en nøytral og objektiv måte. Denne nyhetssaken følger på lik linje som lignende nyhetssaker en klassisk tematisk ramme som om jakt og lisensfelling.

I henhold til vær varsom plakaten vil jeg understreke at den treffer godt på både *Vesentlighet*, *Aktuell* og *Konflikt*.

7.10 Dyrevernene

Miljøaktivister demonstrerte i Oslo: «La ulven leve!»

Flere profilerte motstandere av lisensjakten på ulv samlet seg lørdag i Oslo sentrum under parolen «La ulven leve! Stopp utryddingspolitikken nå!»

Markering for ulv utenfor Stortinget lørdag ettermiddag. Foto: Bøe, Torstein / NTB scanpix

Nyhetsmediet	Aftenposten 15.10.2016
Kategori	Demonstrasjon
Overskrift	Miljøaktivister demonstrerte i Oslo: «La ulven leve!»
Mellomtitler	Internasjonal skammekrok
Bilder	Demonstrasjon
Bildetekster	Markering for ulv utenfor Stortinget lørdag ettermiddag. Foto: Bøe, Torstein / NTB scanpix
Ingresser	Flere profilerte motstandere av lisensjakten på ulv samlet seg lørdag i Oslo sentrum under parolen «La ulven leve! Stopp utryddingspolitikken nå!»
Utvalg av kilder	Ingen
Utvalg av sitater	Fra den 1. oktober er det åpnet for felling av 47 ulver i Norge. -Det betyr skyting av hele, stabile ulvefamilier som Letjenna, en familie som aldri har tatt sau. Hele flokker skal utryddes med Stortingets velsignelse, skriver arrangørene av demonstrasjonen på Eidsvolls plass lørdag. -Ulven hører hjemme i norsk natur og en nedslakting på over 70 prosent av dagens stamme vil skape trøbbel. Vi risikerer i praksis at hele stammen utryddes, sier han.
Uthevede sitater	Ingen
Vignetter	Ingen
Statistikk, kart og grafer	Ingen
Artikkelens konkluderende uttalelser	Venstre-politikerer mener tap av husdyr ikke er et godt nok argument når det gjelder bevaring av naturmangfold. Mens Hansson sier at folk flest vil ha ulv i Norge, mener Norges Bondelag at demonstrantene feilinformerer. Sistnevnte viser til at ulvene i Norge er del av den skandinaviske ulvestammen, og at den tåler et uttak på 47 ulver. Det skal ha vært 430 dyr ved siste registrering.

Denne nyhetssaken ble publisert 15.10.2016 i Aftenposten og forfatter er ikke oppgitt. Saken går under kategorien *Dyrevern*. Bilde viser mange titalls demonstranter med plakater og skilt, som står foran Stortinget i Oslo. Det er tydelig at demonstrantene ønsker å verne ulven ettersom plakaten viser bilder ulver i naturlig habitat og har tekst som «*La dem leve*» og «*Ja til ulv i norsk skog*». Kroppsspråket til menneskene i bilde viser både frustrasjon og sinne. Nyhetssaken følger en typisk episodiske ramme ettersom det handler om en markering eller demonstrasjon for ulvene i Oslo. Nyhetssaken går under kategorien *dyrevern* og er skrevet på en nøytral måte og inkluderer begge sider av ulvedebatten:

«Venstre-politikeren mener tap av husdyr ikke er et godt nok argument når det gjelder bevaring av naturmangfold. Mens Hansson sier at folk flest vil ha ulv i Norge, mener Norges Bondelag at demonstrantene feilinformerer.»

Nyhetssaken spiller på patos ettersom dette er en sak demonstrantene byr seg mye om. NOAH har kritisert mediene for å ikke representere de som er for ulv og norske rovdyr, samt at vinklingen ofte er preget av et syn på ulven som en belastning i samfunnet (Junge & Vels, 2020). På denne måten kan man si at mediene bestemmer hvilke saker som får komme opp til dagsorden.

I henhold til logos stiller imidlertid nyhetssaken noe svakt ettersom den ikke henviser seg til noen eksterne kilder. Bilde og tekst har ingen underliggende budskap og trenger ingen avkodning. På denne måten er bilde og tekst avløsende, de er ikke avhengig av hverandre for å gi mening.

Nyhetssaken treffer godt under nyhetskritertene *Aktuell* og *Konflikt* ettersom den representerer en demonstrasjon utenfor Stortinget. Publikum trenger ingen kulturelle konvensjoner for å forstå som er at flere demonstranter ønsker å stanse «utryddingspolitikken». Nyhetssaken har altså en ukodet ukodet meddelelse.

Det er spesielt politikk og næringsinteresser som landbruk og jakt som står sentralt i nyheter om ulv. Her blir bilder av død ulv ofte brukt. Imidlertid har jeg vist til forskning og saker som kritiserer slike fremstillinger. Både bilde og demonstrantene i bilde representerer i denne sammenheng en kritikk av staten og samfunnets håndtering av ulv. Bildet har ingen sterke retoriske virkemidler, men både bilde og overskriften har et tydelig budskap «la ulven leve». Bildet er tatt fra normalperspektiv som er interessant ettersom de står utenfor Stortinget hvor det er et tydelig maktskille mellom demonstrantene og politikerne. Oppsummerende vil jeg si at bilde gir en overordnet representasjon av innholdet i teksten, nemlig en demonstrasjon med ulveforkjempere. Nyhetssaken mister dog troverdighet Aftenposten ikke har brukt eksterne kilder eller inkludert motparter (som blant annet politikere). På en annen side skildrer avisen de ulike partienes rovdyrsyn og vedtak.

7.11 Det fiendebilde som råder

ULVEJAKT ELVERUM SEVNETER

Martin (45) fra Elverum skjøt den første ulven: - Noen som mener at jeg skulle hatt ei kule i hodet

SKJØT LEDERTISPA: Martin Monné. Foto: Privat

Av Vegard Sandberg

Publisert: 15.02.22 10:22

Del

Nyhetsmediet	Østlendingen	15.02.2022
Kategori	Jakt	
Overskrift	«Martin (45) fra Elverum skjøt den første ulven: - Noen som mener at jeg skulle hatt ei kule i hodet» Publisert: Vegard Sandberg	
Mellomtitler	Gikk på autopilot Møtt med hets Dyreetisk uforsvarlig	
Bilder	Jeger i snøen som holder opp død ulv foran seg	
Bildetekster	SKJØT LEDERTISPA: Martin Monné. Foto: Privat	
Ingresser	Møtt med hets etter uttaket av Hornmoen-reviret. - Heldigvis har det vært mest positive tilbakemeldinger, sier Martin Monné.	
Utvalg av kilder	Referer til NOAH - for dyrs rettigheter og NOAHs leder Siri Martinsen. Ingen eksterne kilder	
Utvalg av sitater	- Jeg har jakta så mye på annet vilt opp gjennom årene, så det gikk egentlig på autopilot, sier han. - Da den falt skal jeg innrømme at det var litt blanda følelser. Man er jo glad for å ha lyktes, men samtidig så er man også ydmyk overfor dyret.	
Uthevede sitater	Ingen	
Vignetter	Ingen	
Statistikk, kart og grafer	Ingen	
Artikkelens konkluderende uttalelser	- «Vår miljøvernminister var «svært tilfreds» med at kritisk truede dyr skytes, og viet ikke ett ord til alle de som ønsker sterkere vern av truede dyr. Dette framstår maktarrogant og provoserende, og underbygger NOAHs argumentasjon om at regjeringen egentlig ikke ønsker konflikt-demping - de ønsker å tilfredsstillte visse næringsinteresser, og det er kun disse som defineres som offentlige interesser av vesentlig betydning. Konflikt-demping er det siste de tenker på».	

Denne nyhetssaken ble publisert på Østlendingen sin nettside 15.02.2022 og er derfor ikke en del av den kvantitative innholdsanalysen. Jeg har likevel valgt å inkludere nyhetssaken ettersom både bilde og teksten i seg selv har gode retoriske eksempler. Samtidig illustrerer artikkelen at ulvedebatten er fortsatt ikke bare veldig relevant og dagsaktuell, men også interessant. Viktigst av alt forsterker denne nyhetssaken mediernes rolle i ulvedebatten og gjenspeiler de metodiske funne presentert i kapittel 6: nemlig at mediernes velger å bruke mest bilder av død ulv i nyhetssaker om ulv (*Tabell 3*). Bilde er tatt privat av jegeren Martin Monné. Saken er publisert av Vegard Sandberg. Bilde representerer lisensjakten på Slettås-reviret i Hedmark på starten av året 2022. Denne jakten ble satt i gang kort tid etter at lagmannsretten ga klarsignal til jakt i en kjennelse samme måned. De viktigste innholdsmomentene i denne nyhetssaken er at 70 jegere skulle skyte ulvene i Hornmoen-reviret samt jaktens negative og positive respons. Saken er et godt eksempel på både hvor splittet, men også hvor komplisert ulvedebatten er og eller kan være.

I bildet ser vi en jeger som holder opp en ulv han har skutt på lisensjakt. Det er vinter og jegeren står i snøen, kledd i hvitt. I bakgrunn er det tett grønn skog. Ulvens størrelse forsterkes betraktelig i kontrast med jegerens hvite klær, den hvite snøen, men også ved at jeger og ulv ser ut til å være omtrent samme størrelse. Man kan se spor av blod i snøen på høyre side av bilde. Jegeren ser også til høyre mens han holder ulven med begge hender. Begge står sentrert i midten av bilde. Kroppsspråket er sterkt. Han står rakrygget og stolt i snøen. Det kan til og med se ut som antydninger til et smil eller at han kommuniserer med noen andre utenfor bilde. En rekke faktorer avgjør hvor stor ulven ser ut ved siden av et menneske. Det står ingenting i om verken jegeren eller ulvens høyde eller vekt. I dette tilfellet ser ulven ut til å være samme størrelse som jegeren og kan oppleves som sjokkerende og skremmende. Det er fire farger som forsterkes i dette bilde, nemlig hvitt, grønt, grått og rødt. Fargen grønn står for natur og vår, liv og fruktbarhet, mens hvitt står for lys, uskyld, renhet og fred (Mørstad, 2021). Fargesymbolikken står i kontrast med det bilde egentlig illustrerer, som er jakt og død. Ulvens farge, grå, anses ofte som den kjedelige, triste og uinteressante fargen i norsk kultur. Eksempler på dette kan være fortellinger om den stygge andungen eller begrepene «grå mus» eller «grå hverdag». Imidlertid er et annet ord for ulv nettopp «gråbein» fordi den er grå. Bilde er tatt i et sentralperspektiv. På flere av bildene presentert over har jeg sett at bilder av død ulv ofte er tatt fra et fugleperspektiv. Dette bilde har et klart budskap: en vellykket ulvejakt. Dersom jeger hadde stått med dårligere holdning og ikke holdt ulven foran seg samtidig som bilde hadde blitt tatt fra et fugleperspektiv ville budskapet og inntrykk i bilde mest sannsynlig vært mye svakere. Når det gjelder nyhetssakens utforming og retoriske virkemidler vil jeg først og fremst trekke frem at bilde illustrerer hvor stor en ulv egentlig er. Størrelsen på ulven gir et sterkt inntrykk, både fordi det er et såpass komplekst og majestetisk dyr, men også for innbyggere i ulvesonen der ulven kan være en trussel. Flertallet av nordmenn vil ikke se eller oppleve ulv på nært hold i løpet av livet. Grunnen til dette er rett og slett fordi ulven er sky samtidig som det ikke finnes mer enn omkring 109-114 ulv i Norge, hvor 57-58 av ulvene er påvist med helnorsk tilhold og 52-56 svenske grenserevir (WWF, u.å.). Dette er imidlertid annerledes for menneskene som lever i ulvesonene. Nyhetsartikler som dette kan derfor være med på å illustrere den frykten disse menneskene lever med hver eneste dag. I bildet er ulv og menneske satt opp mot hverandre. Det understreker størrelsen på en ulv. Bildets konnotative nivå kan ha mange betydninger. Min umiddelbare oppfatning av bilde tar utgangspunkt i uttrykket «survival of the fittest» som baserer seg på at kun de sterkeste i naturen overleverer. Uttrykket ble først benyttet av vitenskapsmannen Herbert Spencer, før Charles Darwin benyttet det som en forklaring på mekanismens naturlige utvalg, i sin bok *Artenes opprinnelse* (Volje, 2020).

8. Oppsummerende refleksjon om bruk av retorikk og virkemidler

I dette kapittelet vil jeg drøfte nyhetsmedienes fremstilling av ulv på et overordnet nivå, med utgangspunkt i oppgavens problemstilling, forskningsspørsmål og teoretiske perspektiver. Visuell retorikk i journalistikken ble spesielt relevant da ulvedebatten skjøt i været i 2016. Formålet med denne oppgaven har vært å studere hvordan norske nyhetsmedier fremstiller ulv med utgangspunkt visuelle og retoriske virkemidler. Jeg var i utgangspunktet interessert å undersøke om fremstillingen av ulv er polarisert og politisk farget i norske nyhetsmedier. Imidlertid vil ikke denne undersøkelsen kunne gi en konklusjon på mediernes innflytelse på den politiske agendaen, men heller belyse hvordan nyhetsmedier setter dagsorden. Funnene i innholdsanalysen dokumenterer og illustrer nyhetsmedier prioriteringer i fremstillingen av ulv. *Funn 2016* og *Funn 2021* viser at det er stor variasjon av hvilke kategorier som får flest nyhetsoppslag og den retoriske analysen viser til eksempler på ulike retoriske virkemidler. Den teoretiske rammen for analysen har i stor grad vært basert på Roland Barthes «Bildets Retorikk» med sine denotative og konnotative nivåer. Barthes mente at reklamebildet (i sin tid) var preget av et ideologisk underliggende budskap (Barthes, 1964, s.). Det er nettopp dette «ideologiske budskapet» denne oppgaven forøker å avsløre. Kitzinger (2007) sitt perspektiv på begrepet «framing» baserer seg på at journalister rammer inn nyhetssak og skaper et narrativ som underbygger deres argumenter. Utfra dette perspektivet vil jeg i dette kapittelet belyse følgende spørsmål i nyhetsmedienes fremstilling av ulv: hvordan kan saken bli presentert eller vinklet annerledes, hvordan påvirker innrammingen innholdet og budskapet og hvordan er virkeligheten representert?

8.1 Nyhetsmedienes fremstilling av ulv

I henhold til forskningsspørsmålet: «I hvilken grad vektlegger norske nyhetsmedienes retoriske grep som gir en negativ fremstilling av ulv ved bruk av overskrifter, bilder og ord?», har jeg viet dette kapittelet til en kort oppsummering av nyhetsmedienes fremstilling av ulv.

Pressen presenterer ikke et nøytralt bilde av virkeligheten. Det er viktig å huske at de nyhetene vi ser er en representasjon, som har gått gjennom en rekke redaksjonelle grep. Journalister tar mange valg i utvalgsfasen av nyhetssaker. *Virkelighet* står spesielt sentralt. Når journalisten skriver en nyhetssak gjør vedkommende et valg om hvilken side som til enhver tid skal presenteres som selve «saken», og hvilke sider som følgelig skal forkastes eller i liten grad belyses (Knudsen, 2016). På denne måten rammer journalisten inn en gjenfortelling av sakens viktighet og legger begrensninger for hvilke sider av saken som er åpen for fortolkning. Redaksjonelle grep som er egnet til å skape frykt uten å supplere med kunnskap, eller hvor redaksjonell ordbruk er negativ – f.eks. om ulv som lusker, herjer, drapsulv. Siri Martinsen stilte følgende spørsmål i et debattinnlegg i Aftenposten:

«Har mediernes skjeve negative omtale av et kritisk truet dyr noen praktiske konsekvenser? Svaret er dessverre ja.» En spansk studie fra 2016 viser at media selv driver frem nedskyting av truede rovdyr. Det var en klar sammenheng mellom antall nyhetsoppslag og antall ulver drept i skadefelling. Desto flere ulvefiendtlige artikler – desto flere ulv ble skutt, uavhengig av skader på beitedyr. Og som en skjebnenes ironi viste studien at flere skutte ulver ga flere skader på beitedyr året etter (Martinsen, 2018).

Innen medialiseringsteori har man sett at nyhetsrammens innvirkning på holdninger innebærer at en person aksepterer en ramme og bruker denne til å danne seg en mening om det som beskrives (Brewer & Gross, 2010, s. 160–161). Selv om denne oppgavens ikke tar for seg hvordan mediene påvirker sitt publikum er det likevel interessant å se at norske nyhetsmediene har en tendens til å vinkle nyhetssaker om ulv negativt. Det er tenkelig at dette henger sammen tett sammen med statens håndtering av ulv og rovdyr. Nyhetsrammer kan forstås som både avhengig og uavhengig variabel (Knudsen, 2016, s.10). Man kan altså undersøke og forstå både det som påvirkes og det som påvirkes. Datainnsamlingen er gjort på en avhengig variabel, det vil si at jeg undersøkte nyhetsmedienes fremstilling av ulv basert på et utvalg rammer.

NRK er i stor grad «nøytral» i vinklingen og fremstillingen av ulv. Nyhetssakene er ikke farget politisk, men gjenspeiler den faktiske politiske debatten. NRK har et klart flertall bilder av død ulv med totalt 9 bilder i 2016 og 8 i 2021. Tallene fra innholdsanalysen viser også at det var 4 nyhetssaker under kategorien politikk i 2016 satt opp mot 3 i 2021. Når det gjelder kategorien *jakt* kan det imidlertid se ut til at NRK velger å vinkle sine nyhetssaker i næringsinteressens favør. Under kategorien *jakt* fant jeg 10 saker i 2016 og 7 i 2021. Årsaken til denne nedgangen kan ha en sammenheng med regjeringsskifte. Når det gjelder de resterende kategoriene har NRK lave og stabilt fordelte nyhetssaker i 2016. Mens i 2021 fant jeg en økning på nyhetssaker om *forskning*. Dette kan ha en sammenheng med at FNs klimapanel publiserte en ny rapport som varslet naturkrise. Dette skaper konsensus: som et begrep som betegner samsvar i meninger og holdninger mellom kompetentes fagfolk som gir rom for uenighet (Olsvik, 2021). Samtidig som nyhetsmediet tar stilling til Varsom-plakatens paragraf:

1.4. Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er pressens plikt å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle.

Aftenposten har veldig varierte nyhetssaker. Jeg la imidlertid også merke til at nyhetsmediet deler ekstremt mange debattinnlegg fra begge sider av ulvedebatten. Selv om dette ikke ble tatt med i datainnsamlingen mener jeg det er viktig å påpeke at nyhetsmediet legger til rette for samfunnsdebatt. Dette treffer Vær Varsom-plakatens paragraf:

1.1 Ytringsfrihet, informasjonsfrihet og trykkefrihet er grunnelementer i et demokrati. En fri, uavhengig presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn. Samt paragraf 1.2. Pressen ivaretar viktige oppgaver som informasjon, debatt og samfunnskritikk. Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk.

Det var imidlertid betraktelig færre nyhetssaker om ulv i Aftenposten enn det var i mange av de andre nyhetsmediene. Datainnsamlingen fra året 2016 viser dog at nyhetsmediene hadde 2 nyhetssaker som går under kategorien *politikk*. I den retoriske analysen viser jeg til en nyhetssak som bygger opp under min påstand om at nyhetsmediene er en arena for debatt og ytring. Saken og bilde viser en markering for ulvene utenfor foran Stortinget i Oslo. Likevel viser tallene fra datainnsamlingen at nyhetsmediene har 7 saker under kategorien *jakt*. De resterende kategoriene har jevnt lave tall. Det som imidlertid skiller Aftenposten fra mange av de andre nyhetsmediene er deres bruk av bilder.

Tallene fra 2016 viser at det kun er 4 bilder av død ulv mens det er 5 bilder av ulv i natur. Det er følgelig 6 nyhetssaker under bilde. Tallene fra 2021 viser først og fremst en stor nedgang i nyhetssaker om ulv generelt, men også en nedgang i saker under kategorien *jakt* med kun 1 nyhetssak. Følgelig var det kun 4 under kategorien *politikk*. Her var fordelingen av bilde relativt jevn med to bilder av død ulv og to bilder av politikere etterfulgt av en sak uten bilde.

VG bruker svært mange negativt vinklet ord og bilder. F.eks.: frykt, dødsulven, drapsulven, død, dødsdømt, blodig, tragedie. Funnene fra VGs nyhetssaker viser tilsvarende samme tall fra år 2016 og 2021 hvor kategori jakt hadde et klart flertall. Tallene fra 2016 viser at kategorien *jakt* hadde 7 nyhetssaker, men kategorien *natur og miljø* hadde imidlertid 5. Følgelig hadde kategoriene *forskning* og *landbruk* en nyhetssak hver. Tallene fra 2021 viser at kategori *jakt* hadde flest, med totalt 6 nyhetssaker etterfulgt av 2 om politikk og 1 landbruk, dyrevern og natur og miljø. Nok en gang bekreftes det her at nyhetsmediene velger bilder av død ulv med 7 bilder av død ulv av totalt 12 bilder. I den retoriske analysen (VG 07.10.2021) argumenterer jeg for at nyhetssaken baserer seg på antagelser og i den grad har lav troverdighet. Følgelig er det tydelig bruk av retoriske grep for å fremstille ulven negativt. Det finnes for det første ingen bevis på at angrepet var gjort av ulv, men sannsynligheten for at det var et rovdyr er høy. Slike journalistiske grep er med på å skape et fiendebilde mot ulven i mediene.

Jeg syntes det er svært interessant at både mediene, politikerne og bøndene har gitt ulven så mye skyld og oppmerksomhet, ettersom det er høyt sannsynlig at alle disse døde sauene i media også har blitt tatt av jerv eller bjørn. I kapittel 3 (Ulvens plass i samfunnet) har jeg vist til statistikk som bekrefter at ulven står for det minste beitedyrtapet av de norske rovdyrene. Så hva er det nyhetsmediene, politiseriene og bøndene forsøker å oppnå ved denne tydelige demoniseringen av ulv?

Dagbladet tar i bruk på lik linje med VG, mange negativt ladet ord og misvisende overskrifter for å vinkle sakene negativt. I nyhetssaken fra den retoriske analysen (Dagbladet 29.09.2016) bruktes ord som «digre ulven», «blodig syn», «jakthund», «flekken tenner» og «dramatisk opplevelse». Tallene fra innholdsanalysen i 2016 viser imidlertid at nyhetsmediene har flest saker under kategorien *natur og miljø* med 7 av totalt 17 nyhetssaker. Dette er den eneste nyhetsmediene med så mange nyhetssaker under denne kategorien. Det er også den eneste kategorien som baserer seg på en nøytral fremstilling av ulv. Følgelig har dagbladet samme år kun et bilde av *død ulv* og et flertall bilder av *ulv i natur*. Tallene fra 2021 viser imidlertid en nedgang i nyhetssaker og kun 2 av totalt 8 nyhetssaker går under samme kategori. Det er imidlertid 3 nyhetssaker om *jakt*. Det er heller ikke mer enn et bilde av *død ulv* dette året.

Et ganske overraskende funn i innholdsanalysen var at Nationen har totalt 10 nyhetssaker under kategorien *forskning* fra 2021. Nyhetsmediet fremmer imidlertid også mye politikk. Alle nyhetssakene i dette nyhetsmediet er også skrevet på en relativt nøytral måte uten bruk av dramatiske ord eller overskrifter. Mens i 2016 var kategoriene *politikk* og *jakt* jevnt fordelt med 7 nyhetssaker under begge og kun 2 på landbruk. Det har vært en stor økning i bruk av bilder av *død ulv* i nyhetsmediet fra 2016 til 2021. I 2016 var det kun 2 bilder av *død ulv* satt opp mot 9 bilder i 2021.

Det som også var svært interessant i Nationen var at avisen stort sett alltid bruker det samme bilde av to døde ulv, som vises i retorisk analyse kapittelet (Nationen 03.03.2021). Nationen har selv valgt å kalle dette bilde et illustrasjonsfoto. Nyhetsmediet bruker generelt bilder som representerer død og avskrekking, enten det er av saue-kadaver eller død ulv er kan det oppfattes som at det underliggende budskapet alltid at ulven er problematisk.

Nordlys skiller seg ut ved at nyhetsmediet har mange nyhetssaker under kategorien *natur og miljø*, med 6 av totalt 11 saker i 2016. Etterfulgt av 1 nyhetssak under kategorien *politikk*, 3 på *landbruk* og 1 på *forskning*. Tallene viser et mer utvannet resultat i 2021 hvor det var 2 nyhetssaker under kategoriene *natur og miljø*, 2 under *landbruk*, 2 under *jakt* og 2 under *politikk*. Nyhetsmediet har en stor variasjon i bruken av bilder med kun to bilder av død ulv, 3 bilder av ulv i natur, en død eller skadet sau, og to under kategorien forskning samt 2 ingen bilder i 2016 satt opp mot et bilde av politiker, et bilde av ulv i natur, et bilde av bjørn og to bilder av kadaver i 2021. I nyhetssaken presentert i den retoriske analysen (Østlendingens 19.05.2021) vises det til et eksempel på et veldig sjeldent bilde, nemlig en ulv som har tatt en katt. Nyhetsmediet har generelt lite nyhetssaker som omhandler ulv og fokuserer i liten grad på retorisk fremstilling av ulv. Det kan oppfattes som at avisen ikke har noe underliggende budskap eller agenda med sin fremstilling av ulv. Som kan ha en sterk sammenheng med at Nordlys er Finnmarks avis, og dette er et område hvor det i utgangspunktet er svært lite ulv.

Klassekampen hadde svært mange nyhetssaker om ulv, men med det relativt nøytralt utgangspunkt. Fremstillingen av ulv i dette nyhetsmediet bærer i liten grad preg av politisk agenda. Det er likevel tydelig at Nyhetsmediet brukes retorikk for å underbygge sine saker. Tallene fra både 2016 og 2021 viser at Klassekampen hadde flest nyhetssaker under kategorien *natur og miljø* og *dyrevern*. Nyhetsmediet hadde 10 bilder av *ulv i natur* i 2016 satt opp mot kun 4 bilder under samme kategori i 2021. Årsaken til dette kan være at det har vært et regjeringsskifte fra Høyre til Arbeiderpartiet. Det er som jeg understreker innledningsvis svært stor uenighet mellom partiene når det gjelder rovdyrpolitikk. Slike faktorer kan påvirke hvordan avisene velger å vektlegge sine saker. Klassekampen er også venstresidens avis som i stor grad preges av politisk underliggende budskap. Arbeiderpartiet og SV er mer opptatt av artsbevaring enn Senterpartiet, noe som både skaper debatt i medienes samtidig er dette en årsak til splittelse mellom partiene.

Østlendingen var tidligere en Senterpartiavis, men er nå uavhengig. Funnene viser til stor variasjon i tallene fra 2016 og 2021 når det gjelder kategorien *jakt*. I 2016 hadde nyhetsmediet kun 3 nyhetssaker under denne kategorien satt opp mot 11 i 2021. Dette er en bemerkelsesverdig høy økning som kan ha en sammenheng med regjeringsskiftet. Senterpartiet har i lys av dette fått mer makt og kan i større grad jobbe mot sine mål på Stortinget. Senterpartiet har i sitt program at de ønsker en strengere regulering av norske rovviltbestander av hensyn til utmarksnæringer og lokalbefolkning (Senterpartiet, 2021). Dette og en rekke andre ulike synspunkt medførte at SV trakk ut av regjering i 2021. Funnene viser imidlertid at avisen har en jevn fordeling av bilder, men også her er det en stor økning under kategorien *jakt* og *jegere* med 7 bilder i 2021 satt opp mot kun 2 i 2016. Det siste eksemplet i den retoriske analysen viser hvordan Østlendingen både fremstiller ulv og jakt i samme sak. Her er det tydelig bruk av retoriske grep ment for å fremstille ulven negativt og jegeren positivt.

Følgelig vil jeg konkludere vedrørende forskningsspørsmål «Fremstilles ulv forskjellig i distrikt vs. riksdekkende nyhetsmedier?»: at ja ulv fremstilles forskjellig i distrikt og riksdekkende nyhetsmedier. Distriktsaviser har større fokus på ulv generelt, slik tallene fra innholdsanalysen viser (Nationen og Østlendingen har flest nyhetssaker om ulv) samt

8.2 Visuell retorikk og representasjon

Kameraet er et aktivt verktøy i representasjonen som fungerer som dokumentasjon på forskjellige forhold. Dette inkluderer alt fra levemåte, arbeid, sosialitet, kreativitet, alternative representasjoner av selvet eller noens kjønn, seksualitet, klasse, alder, rase, som generer makt i analyser eller visuell leserbarhet. Formålet med representasjon kan være alt fra et politisk budskap eller krav til endring, stimulering, glede, sorg, objektivisering med mer (Wells, 2015, s. 125). Som nevnt tidligere fungerer nyheter i stor grad som daglig rapportering av verdenshendelser som baserer seg på dokumenterbare fakta. Det samme gjelder bilder. Bilder kan ha ulike formål, men vil i stor grad alltid generer meninger. Et bilde uten tekst vil gi seeren større frihet til å tolke budskapet basert på egne konnotasjoner overfor om et bilde har tekst eller ingress. I den retoriske analysen er det tydelig at bilde og tekst til sammen utgjør et underliggende budskap. Dette baserer seg på nyhetsmedienes ståsted i henhold til ulv og norske rovdyr. Samtidig legger nyhetsmedienes føringer og begrensinger for hvordan budskapet oppfattes. Et bilde får først verdi eller mening når det blitt sett, forstått og lest. Mening blir dannet og produsert gjennom forhandlinger som skaper sosiale prosesser. Journalister har ofte et forestilt publikum i ulike nyhetssaker. Her bruker de ofte stedsbestemte overskrifter i lokale saker. «Blodige bilder» av sau eller overskrifter som «død sau tatt av ulv» får helt klart mer mediedekning enn bilder av ulv eller overskrifter som «Skyting av ulv bryter Barnekonvensjonen», «Ulv kritisk truet». Ulvedebatten er et godt eksempel på akkurat dette. I analysedelen viser jeg til en rekke nyhetssaker med retoriske virkemidler (bilder og tekst). Det er viktig å huske på at denne formen for journalistikk ikke kun brukes i ulvedebatten, men i nyheter generelt. Overdrivende overskrifter, store fonter og blikkfangene bilder er retoriske, redaksjonelle grep som er ment for å skaffe flest mulig lesere. Samtidig som disse artiklene legger opp til diskusjon på sosiale medier og i samfunnet generelt. Oppblomstringen av visuelle og retoriske virkemidler tydeliggjør at politikk har fått en stadig mer dominerende posisjon i både pressen og journalistikken. Gjennom tidene har det blitt forsket mye på retorikk og politikk i pressemediene.

Visuelle bilder former livene våre utover den tradisjonelle oppfatningen om at man bare ser et bilde. Kontekst er i denne sammenheng svært relevant. Selv om nyhetsmediene ikke endrer eller manipulerer selve bildet, kan de velge i hvilke kontekster bildet står i, jukse med opplysninger eller lage misvisende overskrifter som jeg har vist til flere eksempler på i den retoriske analysen. Dette er kanskje det virkemidlet som skiller seg tydeligst ut i norsk presse når det kommer til ulvesaken. Bildene og teksten skaper avskrekking og former meningene våre ved at mediene skriver negative overskrifter og legger ved et bilde av ulven.

8.3 Ulv på dagsorden

Vi er omringet av tale, skrift, aviser, bøker, magasiner, radio og blogg, film, tv, algoritmer, sosiale medier og andre medier til enhver tid. Og alle disse mediene er med på å forme vår virkelighetskonstruksjon som setter føringer for hvordan vi forholder oss til samfunnet. Bildeteoretiker Mitchell påpeker at tid og rom er viktig for erfaringsdannelse, hvor medier kan forstås som et komplekst miljø for erfaring, individuelle handlinger og sosiale utviklinger (Lund & Schmidt, 2020, s. 11). Nyhetsmediene har makt til å velge ut hvilke saker som skal representeres som nyheter. Dette gjøres gjennom en rekke redaksjonelle prioriteringer. Basert på en konflikt perspektiv, har ulike bidragsyttere, i denne sammenheng nyhetsmediene, forsøkt å avsløre underliggende sosiokulturelle årsaker til kontroversene vedrørende ulv. Mye av dette har imidlertid bidratt til en bedre forståelse av konflikten samtidig som det også har forverret den. På NOAHs Webinar (2020) innrømmet Tom Haakenstad fra NRK innlandet at nyhetssaker om ulv blir overdrevet. Leder for politisk avdeling i Dagbladet Mats Rønning også at blodige bilder av sauer får mye mediedekning. Til tross for generell enighet om at ulven har en spesiell ikonisk kraft i samfunnet er det imidlertid viktig å understreke at polariserende fremstillinger og representasjoner medfører konflikter om bevaring av rovdyr. Som Lippman (1922) spiller mediene en viktig rolle når det kommer til å skape konsensus i samfunnet (Schwebs & Østbye 2017, s. 127). Funnene fra datainnsamlingen og den retoriske analysen bekrefter at nyhetsmediene både setter dagsorden, men også hvordan nyhetsmedienes innramming av saker kan være politisk påvirket. *Tabell 1* viser at Nationen og Østlendingen har flest nyhetssaker om ulv i 2016 mens Nordlys og Dagbladet har minst Videre i *Tabell 1* ser man at det er Nationen og Østlendingen som har flest nyhetssaker om ulv. Imidlertid hadde begge avisene (samt alle nyhetsmediene i innholdsanalysen) en stor nedgang i nyhetssaker om ulv.

Mediering er et begrep som referer til befolkningen er avhengig av mediene for å få informasjon om politikk samtidig som politikerne er avhengig av mediene for informasjon om opinionen og innbyggerens holdninger. Medienes rolle i henhold til representasjon av ulv står sentralt her. Det har kommet tydelig frem i undersøkelsen mediene har en definisjonsmakt. Det vil si at mediene har kontrollmakt og legitimeringsmakt i den kollektive meningsdannelsen (Tveiten, 2009, s. 57). Slike tilnærminger tar utgangspunkt i mediens medierte dominans i samfunn (Tveiten, 2009, s. 42). Vi kan se på nyhetsmediene som en viktigste informasjonskilden og kommunikasjonskanalen mellom politiske aktører og samfunnet (Strömbäck, 2008, s. 230). For å kunne undersøke dette blir Lasswells kommunikasjonsprosess relevant: Hvem sier Hva til Hvem i Hvilken kanal og med Hvilken effekt?

Vær varsom plakaten gjelder i like stor grad netttjournalistikk, som den gjør tradisjonelle nyhetsmedier. Internett har bydd på store utfordringer fordi det er flyktig og har en anarkistisk form. Mediereguleringen går fra en nasjonal sektorspesifikk regulering til en internasjonal medieregulering. Det er viktig å nevne at mange av nyhetsmediene er kommersielle kanaler som skal tjene penger. Disse kanalene har mindre formaliserte regelverk og målsettingen er ofte lettere (Schwebs & Østbye, 2017) Kanalene har bestemte oppfatninger av hvordan nyheter skal produseres og presenteres. Tre sentrale nyhetskonsvensjoner (VISAK) er at nyhetene skal uttrykke er: *Sannhet, Aktualitet, Journalistikk, Redaksjonell uavhengighet og Integritet*. Troverdighet er grunnleggende for en nyhetsformidler. Ny medieteknologi gir større mulighet til at borgerjournalistikk og dette kan medføre at nyhetsmedienes troverdighet enten minker eller øker. Imidlertid har jeg vist til en rekke eksempler på hvordan mediene fremstiller ulv som ikke stemmer

overens med rapporter, statistikk og forskning. Dette treffer Galtung og Ruges Blant Galtung og Ruges påstand om at dersom hendelse har tilknytning til en kulturell likhet med leseren eller omhandler noe negativt har den større sjanse for å oppnå nyhetsdekning (Orgeret, 2022).

Dagsordenfunksjonen tar utgangspunkt i at media ikke er effektive når det gjelder å påvirke holdningene våre, men de kan påvirke hvilke typer saker publikum er opptatte av. I valgkamper funker dagsordenfunksjonen slik at sakene som media bruker mest tid og plass på, også blir de sakene som velgerne syns er viktige. Funnene i datamaterialet viser til eksempler på at mediene forsøker å sette dagsorden i ulvedebatten med tydelige prioriterte kategorier som jakt og politikk. Dagsordenfunksjonen baserer seg på hierarkisk prioritering i saker der prioriteringen i media stemmer overens med prioriteringen til publikum. I dette tilfellet viser statistikk og forskning imidlertid det motsatte, nemlig at nordmenn har en positiv holdning til ulv og ønsker å bevare ulv i Norge. Nyhetsmediene blir en arena for både diskusjon om og formidler av holdninger, verdier og politikk knyttet til ulv og rovdyr.

Det er tydelig at pressefotografer ofte har et forankrende budskap hvor bilde og tekst er avhengig av hverandre for å skape mening. Slike retoriske virkemidler er hyppige i nyhetsmedier nettopp fordi det gjør nyheter mer interessante og aktuelle. Det er også tydelig at nyhetsmediene har muligheten til å både bidra til en fremstilling av det fiendebilde som råder samt kritisere det. Imidlertid viser funnene fra datainnsamlingen at nyhetsmediene i stor grad vektlegger retoriske grep som underbygger ulven som trussel for både samfunnet og næringsinteressene.. Derfor vil jeg argumenterte for at nyhetsmediene i stor grad bruker tolkningsrammer eller framing for å innramme sine nyhetssaker. Nyhetsmediene skaper med dette en samfunnsdagsorden samtidig kan tolkningsrammene være med på å påvirke leserens holdninger til ulv. Det er nettopp dette blant annet NOAHs leder Siri Martinsen og WWFs generalsekretær Nina Jensen kritiserer mediene for å gjøre. Høyt medieforbruk fører til økt politisk mistillit og redusert tro på at en selv kan påvirke – noe som igjen reduserer den politiske deltagelsen. Negative nyheter kan ha uheldige konsekvenser.

Det ser ut til at nyhetsmediene har en tendens til å generalisere antagelser om at ulv er det rovdyret som tar mest sau. Årsaken til at jeg kaller det *antagelser* er nettopp fordi nyhetsmediene ikke argumenterer eller underbygger sine påstander med tall eller statistikk. Funnene fra datainnsamlingen viser at det ikke er kategorien *bønder* som får flest nyhetssaker i nyhetsmediene. I henhold til forskningsspørsmål:

«Hvilken kategori får flest nyhetsoppdrag i nyhetsmedienes med utgangspunkt i kategoriene forskning, bøndene, byfolket, dyrevernere eller politikerne?»

Kan jeg konkludere utifra den kvantitative innholdsanalysen at det i årene 2016 (37 nyhetssaker) og 2021 (35 nyhetssaker) var mest nyhetssaker under kategorien *jakt*.

Den kvantitative innholdsanalysen viser til et flertall av retoriske grep ment for å underbygge bøndene og jegerenes argumenter. I kapittel 7 har jeg presentert ulike eksempler på retoriske fremstillinger av ulv i norske nyhetsmedier. Det er spesielt en kategori i henhold til innholdsanalysens som ser ut til å bære lite preg av et underliggende budskap. Dette er kategorien *forskning* Ordene og det tekstlige innholdet i nyhetssaken presentert i delkapittel 7.2 *En negativ gladnyhet* argumenterer jeg for at språket i nyhetssaken er tydelig og presist. På en annen side er bildevalget i nyhetssakene med på å avgrense seerens tolkning av saken. Ulven i bildet ser ut til å være død og dersom man

velger å ikke lese saken, er dette mest sannsynlig den konklusjonen, men tar. I underkapittel 7.9 *Ulvepolitikk til høyesterett* ser vi eksempler på ordvalg i kategorien *politikk*. Nyhetssaken skriver blant annet den «betente striden», som underbygger budskapet i både nyhetssaken og debatten. Kategorien *Natur og miljø* hadde totalt 31 nyhetssaker fra 2016 og 21 i 2021. Nyhetssaker under denne kategorien bærer ofte preg av mye dyrevern, klima og miljø, forskningsrapporter samt kritikk av norsk rovdyrpolitikk. Delkapittel 7.8 *Ulvedebatten* er et eksempel på dette. Dyrevern som er tabellens siste kategori, viser dog et relativt likt tall begge årene med 5 nyhetssaker i 2016 og 7 i 2021. Det var imidlertid svært få nyhetssaker som omhandler demonstrasjoner, som NOAHs leder Siri Martinsen har påpekt flere ganger. Fra alle de 229 bildene som har blitt vurdert i innholdsanalysen, var det kun et bilde under kategorien *Demonstrasjon*. Innholdsanalysen *Funn 2016* og *Funn 2021* viser til flere eksempler på at nyhetssaker i denne kategorien bruker ord som «utrydde», «protester», «lisensjakt», «Masseslakt», «ulvestriden».

Politikk og næringsinteresser står spesielt sentralt for nyhetsmedienes fremstilling av ulv. Det er den negative fremstillingen som råder og dette står i kontrast til statistikken som viser at flertallet av normen er positive til ulv (Miljødirektoratet, 2018). Ulvedebatten har på mange måter blitt et symbol for splittelse mellom by og bygd samt natur og klimapolitikk. Nyhetsmediene fungerer i denne sammenheng som en utvidelse av oss våre egne holdninger, interesser og politisk ståsted fordi. Det er to grunner til dette. For det første har nyhetsmediene allerede gjort en avgrensing og konklusjon for leseren når de gjentatte ganger velger å fremstille ulven negativt. Det kan oppfattes som at ulven utgjør større skade enn det som egentlig er tilfellet. På denne måten setter nyhetsmediene dagsorden for sine lesere fordi de bestemmer hvilken saker det skal menes noe om. For det andre har nyhetsmediene tatt i bruk retoriske virkemidler som skal fremheve problematikk og debatt.

«På den ene siden symboliserer ulven uberørt villmark og velfungerende økosystemer, på den andre ondskap og ødeleggelse» (Kvangraven, 2021, 126).

Dette stemmer godt i henhold til Barthes utsagn om at vi tolker et bilde på bakgrunn av vår kulturelle bakgrunn eller kunnskap, bildets virkemidler og konteksten bildet inngår i (Barthes, 1964, 42-57). Videre underbygger funnene i denne nyhetssaken Barthes argumentet om at et ukodet meningsnivå vil være umulig, fordi det alltid vil oppstå mening og eller konnotasjoner knyttet til en eller flere spesifikke saker. I fremstillingen av ulv vil det være nærmest umulig å skrive en nyhetssak som ikke vil skape debatt, nettopp fordi saken er så betent i det norske samfunn. I analysekapittelet har jeg blant annet presentert hvordan hvordan forankring i bilder kan styre oppfattelsen av et budskap, slik Barthes antyder. Barthes ønsket med sin retorikk å etablere ny kunnskap gjennom blant annet rekonstruksjon av semiotiske systemer (Barthes, 1964, 42-57). Jeg vil argumentere for at det er på høy tid at mediene begynner å dele et mer *representativt bilde* av virkeligheten i henhold til ulvesaken. Selv om innholdet i nyhetssaker i dag består av «korrekt» innhold. Er bildebruk og overskrift så farget av retorikk at innholdet ikke blir mottatt. På denne måten kan nyhetsmediene representere et underliggende ideologisk budskap.

8.4 Antroposentrisk viten- Myter og feilfremstillinger

Det snakkes mye om ulvens innvirkning på både mennesker og samfunnet generelt, mens ulvens perspektiv faller utenfor. Imidlertid vil jeg påpeke at om vi ønsker å forstå ulven er vi nødt til å vurdere dyret ut ifra dyrets forutsetninger. Fremstillingen og forståelsen av ulv i dagens samfunn baserer seg på dens ødeleggelser for mennesket. Slike perspektiv tar utgangspunkt i at mennesket står i sentrum. Antroposentriske fordommer er vanskelig å legge til side, men det er viktig at nyhetsmedienes i deres fremstilling av ulv baserer sin kunnskap på biologi. Dette vil utvide kunnskapshorizonten i samfunnet og i høy grad øke troverdigheten til pressen.

Ulven har vært et synonym for «skurken» i stort sett alle fortellinger og eventyr. I folketro og vandresagn fremstilles ulven ofte som uforutsigbare kannibaler (Kvangraven, 2021, s. 55). Historier om «den store stygge ulven» finnes blant annet i Grimms eventyr, men også i en rekke andre verk, eventyr og folketro. Ulven har blitt en generisk arketype for en truende rovdyr-antagonist. I eventyr og film blir gjerne ulven presentert i skumring eller fullmåne. Slike retoriske effekter understreker at ulven, som alt annet farlig, kommer frem på natten. Det er vanlig å tilegne dyr egenskaper de egentlig ikke har. Ulvens fremstilling i samfunnet baserer seg i stor grad på myter og feilinformasjon. Eksempler på slike myter er at ulven er en lystmorder som dreper mer enn den egentlig spiser. Overskuddsdreping forekommer, men det er ofte unge streifeulv som tar sau og tamrein i Norge (Kvangraven, 2021, s. 54). Dette er uerfarne ulv som tester jaktferdighetene sine. Ulven er faktisk ikke en spesielt god jeger, sammenlignende med for eksempel gaupa- som resulterer i at mange av dyrene de jakter på kommer seg unna (Iversen, 2022).

Myter om lystdreperen har sitt opphav i at ulven «herjer» i store saueflokker. Sannheten er imidlertid at ulven er et rovdyr med dyriske instinkter som dreper det den kommer over (Johansen, 2022). Konflikten mellom mennesker og ulv oppstår først når begge parter har like interesser, hvor kontaktpunktet ofte er beitedyr eller vilt (Kvangraven, 2021, s.65). Mennesker oppfatter ulven ulikt i henhold til hvordan den påvirker deres liv. Rovdyret blir ofte ansett som en trussel for bønder og jegere, men kan betraktes som en berikelse hos en naturentusiast. Forskjellen ligger i at elg og andre ville dyr i skogen for det første ikke lever i like store flokker som sauen i landbruket og derfor har bedre sjanse til på komme seg vekk fra ulven. Kalver og svakere dyr i naturen er lettere byttedyr for ulven. På lik linje som sauer på beite. Naturveileder Bjørn Henrik Stavdal Johansen påpeker følgende:

«Selvsagt spiller det liten rolle for bonden som har mistet sauer uansett hva som skulle være årsaken. Og alle kan forstå at det er grusomt å oppleve slikt. Men en skal samtidig være forsiktig med å gi ville dyr egenskaper den ikke har»
(Johansen, 2022),

I løpet av de siste to tiårene har en rekke studier definert et mønster av kulturell og økonomisk divergens innen menneske-ulv-konflikter (Figari & Skogen, 2011, s.2). Ulven og jegeren har en konkurranse om jakt på blant annet vilt. Dette spiller en tydelig rolle i ulvedebatten. Forskning har vist at kontroversen strekker seg utover motsetninger knyttet til fysiske påvirkninger av ulv (Figari & Skogen, 2011, s. 4). Slik forskning søker å forstå kontroverser rundt ulv i en bredere samfunnsmessig kontekst Det er imidlertid viktig for å bryte med gamle tradisjoner når det gjelder å utdype forståelsen av konflikter knyttet til store rovdyr. Likevel kan man spørre seg om tidligere forskning på menneske-rovdyr relasjoner litt for lett har tatt antagonistiske holdninger til ulv for gitt. Det er svært interessant at ulven har en symbolsk betydning både i historier og eventyr, men også i samfunnet.

Miljøverner og forfatter Paul Sheppard har koblet assosiasjonen mellom villmark og ondskap opp mot jordbruksrevolusjonen: siden ulven var en trussel mot beitedyr oppfattes den som en trussel mot mennesket (Kvangraven, 2021, s. 121). Imidlertid har sosiokulturelle endringer endret hvordan vi oppfatter ulven (Kvangraven, 2021, 128). Mesteparten av ulvedebatten baserer seg på politikk og næringsinteresser. Til syvende og sist kan ingenting være nøytralt ettersom vi tar utgangspunkt i et antroposentrisk perspektiv; mennesket som målestokk. Ingen nyhetsartikler er fullstendig nøytralt presentert ettersom vi skiller mellom to arter, dyr og menneske: der mennesket får høyest rangering i økosystemet. Vi kan skille mellom en *antroposentrisk* begrunnelse og en *økosentrisk* begrunnelse. I ulvedebatten vil en antroposentrisk betegnelse sette et sterkt fokus ulven som en trussel for mennesket. Mens i en økosentrisk begrunnelse har ulven har en egenverdi med en naturlig plass i økosystemet.

I denne undersøkelsen har jeg vist til hvordan nyhetsmediene inngår i politiske sammenhenger. Resultatet er at flertallet av befolkningens meninger og ståsted i ulvedebatten ikke kommer tydelig frem. Utfra nyhetsmedienes fremstilling av ulv kan det oppfattes som ulven er en mye større trussel for samfunnet enn det som stemmer overens med folk oppfatning. Det er viktig å påpeke at forvaltning av ulv er et svært krevende saksområde hvor det er en rekke ulike faktorer som skal tas hensyn til. Regjeringen skriver følgende:

«Formålet i forskrift om forvaltning av rovvilt er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.» (Stortinget, 2016)

9. Avslutning

Denne oppgaven følger tar utgangspunkt i å utforske representasjon og fremstilling av ulv i norske nyhetsmedier. Dette gjøres gjennom en kombinasjon av empiri og kvantitativ og kvalitativ metode. Hensikten med oppgaven er å belyse hvordan nyhetsmediene representerer ulv, i henhold til ulike nyhetsrammer og retorikk. Tilstedeværelsen for ulv i norske skoger forhandles gjennom politikk, næringsinteresser og media. Nyhetsmediene spiller en stor rolle i ulvedebatten ved at de rammer inn ulike narrativ. Nyhetssaker om ulv inneholder ofte en representasjon av alvorlige hendelser som tap av sau eller villrein. Representasjoner er viktige fordi konflikter ofte er innrammet av kulturelle oppfatninger. Akkurat som temaet frykt er lettere å forstå i lys av hva som ser ut til å være grunnleggende oppfatninger eller ikke, hviler hele ulvedebatten på en felles forståelse av ulven som et fundamentalt vilt dyr (Figari & Skogen, 2011, s. 13). Ulven anses som en trussel innen en rekke faktorer og har blitt et symbol for ulykke, fare og sykdom. Avslutningsvis vil jeg argumentere for at nyhetsmediene legger til rette for både splittelse og samfunnsdebatt. Splittelse fordi mange av nyhetssakene råder en negativ fremstilling av ulv, noe som ikke stemmer overens med statistikk og forskning (Se *kapittel 3*). Og samfunnsdebatt fordi nyhetsmediene blir et rom for argumentasjon og nettopp debatt.

Innholdet i vitenskapelige og hegemoniske forståelser av ulv baserer seg på antropologiske og etnologiske forståelse (Figari & Skogen, 2011, s. 3). Når det gjelder lokale, ikke-vitenskapelige oppfatninger, har både media og forskere mer enn en gang gjort feil ved å utlede fra «pro» eller «anti» ulveholdninger til positive eller negative forståelser av dyret (Figari og Skogen, 2008). Nyhetsmedier har en tendens til å dele historier om fortvilte bønder, politikere eller bygdefolk. På denne måten bidrar nyhetsmedienes fremstilling av ulv til det fiendebilde som råder. Følgelig skaper nyhetsmediene samfunnsdebatt fordi de blir et rom for og tilrettelegging av dagsorden. Nyhetsmediene har også en tendens til å både identifisere ulven som syndebukken, trusselen og årsaken til frykt og ødeleggelser for bygdefolket og landbruksnæringene. Funnene fra datainnsamlingen understreker at nyhetsmediene har en tydelig bruk av episodiske rammer i sine nyhetssaker. Årsaken til dette kan være at enkelthendelser eller enkeltmennesker vil få mer sympati samt være mer appellerende enn generell statistikk, forskning eller politikk. Ulven kan derfor symbolisere alt fra frigjøring til undertrykkelse. Men når alt kommer til at, er kanskje ulven et symbol på vitalitet, mens de moralske egenskapene vi projiserer over på den, kommer i tillegg (Kvangraven, 2021, 126). Nyhetsmedienes og politiske partier bruker ulven til sine egne formål, for å symbolisere det de identifiserer seg med, eller det de står i opposisjon til.

Det kan være utfordrende å skille mellom virkelige og fiktive eller symbolske ulver noe som kan ha skadelige konsekvenser for arten. Mediene har en svært sentral og viktig rolle når det gjelder fremstillingen av ulv fordi de kan forme våre holdninger knyttet til alle disse aspektene. Med et håp om at tilsvarende problemstillinger blir satt på dagsorden stiller jeg følgende avslutningsspørsmål: hvordan ville ulvedebatten sett ut uten mediens aktive rolle og hvilke betydninger har dette for samfunnet? Jeg vil argumentere for ettersom nyhetsmediene bærer preg av politisk agendasetting og polarisering i henhold til ulvesaken, er sannsynligheten stor for at dette også gjelder andre nyheter. Det er derfor svært viktig å holde seg kritisk til og undersøke at de nyhetene man leser er en korrekt representasjon av virkeligheten.

Litteraturliste

Aalberg, T & Elvestad, E. (2005)

Mediesosiologi. NTNU. Det Norske Samlaget

Aalberg, T. & Jenssen, Todal, A. (2007)

Den medialiserte politikken Oslo: Universitetsforlaget

Akerbæk, E. & Lindin, I. K. (2021)

Antall sauer tatt av rovdyr er mer enn halvert de siste åtte årene. Faktisk.no.

Tilgjengelig fra: <https://www.faktisk.no/artikler/je9re/antall-sauer-tatt-av-rovdyr-er-mer-enn-halvert-de-siste-atte-arene>

Allern, Sigurd (2001a)

Nyhetsverdier. Kristiansand S.: IJ-forlaget.

Allern, Sigurd (2001b)

Flokkdyr på løvebakken? Oslo: Pax forlag.

Anderssen, Selmer, Ina (2017)

Må hundre år tilbake i tid for å finne 26 felte ulv. SSB. Tilgjengelig fra:

<https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/artikler-og-publikasjoner/ma-hundre-ar-tilbake-i-tid-for-a-finne-26-felte-ulv>

Arbeiderpartiet (uten år),

Hurdalsplattformen. Tilgjengelig fra:

<https://www.arbeiderpartiet.no/aktuelt/hurdalsplattformen/>

Barthes, Ronald (1964)

Billedets retorikk i Fausing og Larsen (Visuell kommunikation). I *Medusa*, 1980 (1964), s. 42-57

Barthes, Ronald (1964)

"*Rhetoric of the Image*", i *Liz Wells (red.) The photography reader*, London: Routledge, s.114-125.

Benford R.D & Snow D. A. (2000)

Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. *Annu. Rev. Sociol.*, 26, 611-639

El Ouirdi, M., El Ouirdi, M., Segers, J., Henderickx, E. (2014)

Social Media Conceptualization and Taxonomy A Lasswellian Framework Journal of Creative Communicatios. Mudra Institute of Communications SAGE Publications Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC. DOI: 10.1177/0973258614528608 <http://crc.sagepub.com>

Entman, R. M. (1993)

Framing - toward Clarification of a Fractured Paradigm. Tilgjengelig fra: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

Ertesvåg, Frank (2021)

Brunbjørn mellom Haltbrekken (SV) og Borch (Sp). Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/jaLkae/brunbjoern-mellom-haltbrekken-sv-og-borch-sp>

Federman, M., (2004)

What is the Meaning of The Medium is the Message? Tilgjengelig fra: <http://individual.utoronto.ca/markfederman/MeaningTheMediumistheMessage.pdf>

Fremstad, Jørn (2021)

Er ulven farlig for mennesker? Forskning.no. Tilgjengelig fra: <https://forskning.no/norsk-institutt-for-naturforskning-partner-rovdyr/er-ulven-farlig-for-mennesker/1846990>

Figari, S. & Skogen, K. (2011)

Konsensus i konflikt: Sosiale representasjon av ulv. NINA rapport 391. Trondheim: Norsk institutt for naturforskning. Tilgjengelig fra: <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2560593>

Figari, S. & Skogen, K. (2011)

Social representations of the wolf. Tilgjengelig fra: DOI: [10.1177/0001699311422090](https://doi.org/10.1177/0001699311422090)

Galtung J. and Ruge M.H. (1965)

The Structure of Foreign News the Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers' in Journal of Peace Research.

Grønmo, Sigmund (1982)

Forholdet mellom kvalitative og kvantitative tilnærminger i samfunnsforskningen I
Kalleberg, Ragnvald og Holter, Harriet (red.): *Kvalitative metoder i samfunnsforskningen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Grønmo, Sigmund (2021)

Utvalg. SNL. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/utvalg>

Hansen, Trude Løw (2012)

Sosiale medier endrer maktforhold. Institutt for samfunnsforskning. Tilgjengelig fra: <https://forskning.no/demokrati-institutt-for-samfunnsforskning-internett/sosiale-medier-endrer-maktforhold/714709>

Helland, Knut (1994)

Nyhetskonvensjoner i fjernsyn: Om å få nyheter til å se ut som nyheter? Norsk medietidsskrift v.1 nr.1, s. 29-41.

Helland, Knut (1994)

Nyhetskonvensjoner i fjernsyn: Om å få nyheter til å se ut som nyheter? Norsk medietidsskrift v.1 nr.1, s. 29-41.

Hellevik, Ottar (1994)

Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap. Universitetsforlaget: Oslo.

Hernes, Gudmund (1984)

Media, struktur, vridning, drama, i *Nytt Norsk Tidsskrift*, nr.1, Oslo: Universitetsforlaget, s.38-58. Tilgjengelig fra: https://www.researchgate.net/publication/291888853_Media_Structur_vridning_drama

Høyre (2022)

Politikk: Klima og miljø. Tilgjengelig fra: <https://hoyre.no/politikk/var-politikk/klima-og-miljo/rovdyr/>

Høie, Øyvind (2018)

Internetts historie. NDLA. Tilgjengelig fra: <https://ndla.no/nb/subject:1:81b3892a-78e7-4e43-bc31-fd5f8a5090e7/topic:1:35b4877b-4c94-479f-af07-98951659d5d2/resource:1:118008>

Iversen, Nicklas (2020)

Hva er forskjellen på kvotejakt og lisensfelling? Rovdyrsenter. Tilgjengelig fra:
<https://rovdyrsenter.no/rovdyr-og-samfunn/hva-er-forskjellen-pa-kvotejakt-og-lisensfelling/>

Iversen, Nicklas (2022)

Myter om ulv. Rovdyrsenter. Tilgjengelig fra:
<https://rovdyrsenter.no/fakta-om-rovdyr/om-ulv/myter-om-ulv/>

Jamtøy, Ann Iren, (2011)

Bildet av politikk. Tilgjengelig fra
Idunn: <https://www.idunn.no/nmt/2011/03/art02>

Jenssen, A. T og Aalberg, A. (2007)

Den politiske allmenningens tragedie? I Anders Todal Jenssen og Toril Aalberg (red.) *Den medialiserte politikken.* Oslo: Universitetsforlaget, s. 245-264.

Johansen, Anders (2002)

Talerens troverdighet: tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk, Oslo: Universitetsforlaget

Johansen, Bjørn Henrik Stavdal (2022)

Ulven er en lystmorder. Rovdyrsenter. Tilgjengelig fra:
<https://rovdyrsenter.no/fakta-om-rovdyr/om-ulv/myter-om-ulv/>

Johansen, Anders (2002)

Talerens troverdighet: tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk, Oslo: Universitetsforlaget. *Journal of Communication* 43: 51-58.

Junge, S., & Vels, K. (2020)

Ulvens håp. NOAH- for dyrs rettigheter. Tilgjengelig fra:
<https://www.dyrsrettigheter.no/rovdyr/tema-store-rovdyr/>

Kavli, Bettina (2006)

Medierammer Avinors avgjørelse om nedleggelse av Oslo kontrollsentral/ Røyken – En rammeanalyse av syv avisers dekning av saken. Masteroppgave i sosiologi

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi Universitetet i Oslo. Tilgjengelig:
<file:///C:/Users/vbergh/Downloads/Medierammer.pdf>

Kjeldsen, J. (2006).

Retorikk i vår tid: en innføring i moderne retorisk teori. Oslo: Spartacus forlag.

Kjeldsen, Jens E. (2018)

(2015) *Semiotica*. Volum 2018 Tilgjengelig

fra: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/sem-2015-0136/html>

Kjeldsen Jens E. (2002)

Visual rhetorical argumentation. Universitetet i Bergen. Tilgjengelig fra:

<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/sem-2015-0136/html>

Kjørup, Søren (1993)

«*Billedmanipulation – og den indeksikalske teori om fotografiet*», i Gripsrud, Jostein (red.) *Mediegleder*, Oslo: Ad Notam Gyldendal AS, s.161-174

Knudsen, Eirik (2016)

Journalistisk fremstillingsmakt. Nyhetsrammer, meningsdanning og medialisering.

Dissertation for the degree of philosophiae doctor (PhD) at the University of

Bergen. Tilgjengelig fra: [https://bora.uib.no/bora-](https://bora.uib.no/bora-xmllui/bitstream/handle/1956/12225/dr-thesis-2016-Eirik-Knudsen.pdf?sequence=1)

[xmllui/bitstream/handle/1956/12225/dr-thesis-2016-Eirik-](https://bora.uib.no/bora-xmllui/bitstream/handle/1956/12225/dr-thesis-2016-Eirik-Knudsen.pdf?sequence=1)

[Knudsen.pdf?sequence=1](https://bora.uib.no/bora-xmllui/bitstream/handle/1956/12225/dr-thesis-2016-Eirik-Knudsen.pdf?sequence=1)

Knudsen, Eirik (2016)

Når nyhetsrammer og medialisering møtes Hvordan og hvorfor ramme- og

medialiseringsteori bør integreres tettere. Norsk Medietidsskrift årgang 23, nr. 4-

2016, s. 1–19 ISSN online: 0805-9535. DOI: 10.18261/issn.0805-9535- 2016-04-

02. Tilgjengelig fra: [https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/issn.0805-9535-](https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/issn.0805-9535-2016-04-02)

[2016-04-02](https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/issn.0805-9535-2016-04-02)

Kolberg, Marit (2016).

SV og Venstre bryter ulveforhandlingene. NRK. Tilgjengelig fra:

<https://www.nrk.no/norge/sv-og-venstre-bryter-ulveforhandlingene-1.12951821>

Krange, O., Skogen, K. og Helland, H. (2017).

Nordmenns holdninger til store rovdyr - endringer fra 2010 til 2017. - NINA Rapport 1386.

Kvangraven, Endre Harvold (2021)

«Ulv i det norske kulturlandskapet». Res Publica. Oslo

Lasswell, H.D. (1948).

The structure and function of communication in society. In Bryson, L. (Ed.), *The Communication of Ideas* (pp. 37–51). New York: Harper & Row.

Lund, J., & Schmidt, U. (2020)

Medieæstetik: En introduktion. Fredriksberg: Samfundslitteratur.

Mathiesen, T. (2002)

Makt og medier. En innføring i mediesosiologi. Oslo: Pax.

Martinsen, Siri (2018)

OGSÅ MEDIA HAR ULVEBLOD PÅ HENDENE. NOAH- for dyrs rettigheter.

Tilgjengelig fra: <https://www.dyrsrettigheter.no/rovdyr/ogsaa-media-har-ulveblod-pa-hendene/>

McCombs, M. og Shaw, S. (1991)

The Agenda Setting Function of Mass Media i McComb, Maxwell and David L. Protes (red.): *Agenda Setting.* London: Journalism

Mediebedriftene (2020)

Medietall 20/1 Medienes lesertall og opplagstall. Tilgjengelig fra: https://www.mediebedriftene.no/siteassets/dokumenter/tall-og-fakta/medietall/20_1/medietall_20_1_presentasjon.pdf

Miljødirektoraret (2021)

Nedgang i tap til rovvilt. Tilgjengelig fra:

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/vilt/rovvilt/husdyr-tap/>

Mirzoeff, N. (1998)

What is visual culture? I: N. Mirzoeff (Red.), The Visual Culture Reader (1. Utg., s. 3-13). London: Routledge.

Munger, Kevin (2020)

All the News That's Fit to Click: The Economics of Clickbait Media, Political Communication, 37:3, 376-397,
<https://doi.org/10.1080/10584609.2019.1687626>

Mørstad, Eirik (2021)

Fargesymbolikk. SNL. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/fargesymbolikk>

Nationen (15.09.2021)

Dette er sakene som splitter Ap, Sp og SV. Tilgjengelig fra:
<https://www.nationen.no/politikk/dette-er-sakene-som-splitter-ap-sp-og-sv/>

NINA- Norsk insitutt for naturforskning (2018)

Nordmens holdninger til ulv. Miljødirektoratet.no. Tilgjengelig fra:
<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1135/m1135.pdf>

Nordström, Gert Z. (1989)

Bilden i det postmoderna samhället. Konstbild, massbild, brnbild. Stockholm: Carlsson Bokförlag

Norske aviser (uten år)

Alle Landets Nettaviser. Tilgjengelig fra: <https://www.norske-aviser.com/>

Nupen, T., Tørdal, R.M., & Baker, N.B (2017)

Tolkning av tegn. NDLA. Tilgjengelig fra: <https://ndla.no/nb/subject:1:00a0141d-2307-4a5a-a154-0c821449f6d2/topic:1:cdaa04e4-bd9b-436c-b467-b616eeac8428/resource:1:66021>

O´shaughnessy & Stadler (2008)

Media and Society. Fourth Edidition. Oxford University Press.

Olsvik, Egil. H., (2021)

Konsensus. SNL. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/konsensus>

Orgeret, Kristin Skare (2021)

Riksaviser. SNL. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/riksavis>

Orgeret, Kristin Skare (2021)

Tabloid. SNL. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/tabloid>

Panofsky, Erwin & Lavin, Irving (1995)

Meaning in the visual arts: views from the outside: a centennial commemoration of Erwin Panofsky (1892-1968)

Panofsky, Erwin ([1932] 1980)

Ikonografi og ikonologi", i Fausing, Bent og Larsen, Peter (red.) *Visuell kommunikation, bind 1, København: Medusa, s.9-21.*

Petterson, Olof (1994)

Journalistene som klass, Journalismen som ideologi fra Edvardsen, Terje Steen.
Media og samfunnsstyring. Fagbokforlaget, Bergen

Pressens Faglig utvalg (2021)

Vær varsom plakaten. Tilgjengelig fra: <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Raaum, Odd (1999)

Pressen er løs! Fronter i Journalistenes faglige frigjøring. Oslo: Pax Forlag.

Rasmussen, Terje (2007)

Nettets fronter. Kap 1. i Kampen om Internett. Oslo: Pax, s. 9-20.

Reese, S. D., Gandy, O. H. & Grant A. E. (2001)

Framing Public Life. London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers

Regjeringen (2016)

§ 18 - Lisensfelling av ulv. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-18---lisensfelling-av-ulv/id2526171>

Regjeringen (2021-2025)

Hurdalsreformen. Tilgjengelig fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hurdalsplattformen/id2877252/?ch=1>
1

Rose, Gillian (2016).

Visual Methods: An introduction to researching with visual methods. SAGE Publications Ltd. London.

Senterpartiet (22.06.2021)

Politiske saker – rovdyr. Tilgjengelig fra: <https://www.senterpartiet.no/politikk/A-%C3%85/politisk-sak/rovdyr>

Schwebs, T. & Østbye, H. (2017)

Media i samfunnet. (7. Utgave) Det Norske Samlaget

Schudson, Michael (1995)

The power of News. Harvard University Press, 1995 - 269

Sivertsen, Erling (1995)

Norske pressefotos. En kort historikk, Fredrikstad: Institutt for journalistikk.

Skjeie, Hege (2001)

Medialisering og politiske handlingsrom. Paper til Norsk statsvitenskapelig forenings etterutdanningskonferanse, april 2001.

Sosialistisk Venstreparti (Uten år)

Rovdyr. Tilegnelig fra: <https://www.sv.no/blog/a-aa/rovdyr/>

Språkrådet (2013)

Retorikk. Tilgjengelig fra: <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt-ord/Retorikk/>

Statsforvalteren i Innlandet (2021)

Lisensfelling av ulv innenfor ulvesona 2021. Tilgjengelig fra: <https://www.statsforvalteren.no/innlandet/miljo-og-klima/rovvilt/lisensfelling-av-ulv-innenfor-ulvesona-2021/>

Stenøien et. al. (2021)

NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk rapport 2021 -11- Genetisk opphav til den norske-svenske ulvestammen (Canis lupus lupus). Tilgjengelig fra:

<https://www.ntnu.no/documents/10476/1297663906/2021-11+Rapport+01+-+f%C3%B8rste+bilde+p%C3%A5+omslag.pdf/2f0c3504-3957-22ae-56a7-734d927d7073?t=1638347422083>

Stortinget (2016-2018)

Saker og publikasjoner: Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i naturmangfoldloven (felling av ulv m.m.). Tilgjengelig fra:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2016-2017/inns-201617-257/?all=true>

Sturken, M. og Cartwright, L. (2018)

Practices of Looking: And Introduction to Visual Culture. Revidert tredjeutgave. Oxford: Oxford University Press.

Strömbäck, J. (2008)

Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics. The International Journal of Press/Politics , 13 (3), ss. 228-246

Svenungsen, Bjørn (2019)

Internasjonal politikk. Internett som geopolitisk arena? Vol.77 (3), p.225-240

Teigen, Arne (2014)

Sauedrapene må etterforskes. Framtid i Nord. Tilgjengelig fra:

<https://www.framtidinord.no/nyheter/i/bzqjvl/sauedrapene-ma-etterforskes>

Therkildsen, Torvald Sudmann (2022)

Ulvedebatten splitter by og land. Samfunnsviteren. Tilgjengelig fra:

<https://samfunnsviteren.no/ulvedebatten-splitter-by-og-land/>

Tveiten, Oddgeir. (2009)

Storyland: journalistikk, makt og meningsdannelse. Kristiansand: Forlaget

Voje, Kjetil. Lysne (2020)

Survival of the fittest. SNL. Tilgjengelig fra: https://snl.no/survival_of_the_fittest

Waldau, Paul (2013)

Animal Studies: An introduction Oxford University Press New York

Wells, Liz (2015)

Photography: A Critical Introduction. Fifth edition. Routledge. Taylor and Francis Group. London and New York

World Health Organization (2021)

Rabies. WHO. Tilgjengelig fra:

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rabies>

Wright, Anja Jasinski (2005)

Visuell retorikk i politisk journalistikk En analyse av tre avisers visuelle fremstilling av norske toppolitikere. Masteroppgave ved Universitetet i Oslo. Tilgjengelig fra: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/27838/mastermalmac.pdf?sequence=1>

Østtveit, Christina Stenbek (2020)

Beitedyr døde trolig av blyforgiftning: Fædrelandsvennen. Tilgjengelig fra:

<https://www.fvn.no/nyheter/nyhetsdognet/i/K3OmxE/30-beitedyr-doede-trolig-av-blyforgiftning>

Østbye, Helland, Knapskog og Laren (2002)

Metodebok for mediefag. 2. utgave. Bergen. Fagbokforlaget

Vedlegg

Tabell 1

Dato	VG	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
12.01.2016	ULV SKUTT I FLEKKEFJORD	Nyhet	Jakt	Lisensjakt, rovdyr, ulv skutt	Død ulv
18.02.2016	UVÆRSNAVN	Nyhet	Jakt	Ulvebestand, forvaltning, Rovdata, jaktkvote	Ingen bilde
09.04.2016	ROTTEGIFT FUNNET I AVLIVET ØSTMARKA-ULV	Nyhet	Natur og miljø-	Rottegift, ulv, skabb, dyrevern,	Ulv i natur
01.05.2016	ULVEHYL FRA DANMARK	Nyhet	Forskning	Død ulv, DNA, rovdyr	Ulv som «roper»
23.05.2021	En ulv er skutt i Stange	Nyhet	Jakt	Ulv skutt, fellingstillatelse, drepte sau	Ingen bilde
26.05.2016	Ulv skutt på Lesja I OPPLAND	Nyhet	Jakt	Ulv skutt, sau, fellingstillatelse	Ingen bilde
01.06.2016	ulv plaget Trysil-familie	Nyhet	Natur og miljø-	Ulv lusker i nabolag	Ulv i hage
29.07.2016	En ulv som har drept minst 90 sauer i Rendalen i Hedmark	Nyhet	Jakt	Ulv, drept sau, skadefelling	Ingen bilde
13.08.2016	ULVEFRYKT I HEDMARK	Nyhet	Landbruk	Sau e bønder, ulv drepte sau, jakt	Ingen bilde
01.10.2016	Rocky (2) drept av ulv	Nyhet	Jakt	Hylende hund, ulveangrep. «ulv er kjent for å angripe hunder». «Ble ulvematt»	Skadet hund etter ulveangrep
08.10.2016	Ulveforsker vurderer å trekke seg fra offentligheten.	Nyhet	Natur og miljø-	Hets og trusler. Ukorrekt informasjon og forskning.	Ulveforsker Petter Wabakken
27.11.2016	Lauritz (25) drepte den siste norske geirfuglen	Nyhet	Natur og miljø	Nær 100 arter utrykkes hvert døgn	Ulike dyrearter
23.12.2016	ULVEOPPRØREEN	Nyhet	Jakt	Lisensjakt, bestandsmål	Jeger
30.12.2016	Mer ulv men færre sauer blir drept	Nyhet	Natur og miljø	Rovdyrtap, bestandsmål, helnorske, sauer, husdyr	Ulv som leker

Tabell 2

Dato	Dagbladet	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
20.01.2016	SKJØT SKABBETE ULV	Nyhet	Natur og miljø	Skabb, avlivet, ulv	Nærbilde av ulv
17.02.2016	ULVEREKORD Et vanlig ulvepar forsyner seg med 100 elg i året!	Nyhet	Forskning	Rovdata, elg, ulvesonen, bestandsmålskandina visk ulv	Ulv i snøen
20.02.2016	STERKT TRUET Disse dyra er i ferd med å bli utryddet i Norge	Nyhet	Forskning	Kritisk truet, art, ulv, ulovlig jakt	Bilder av ulike rovdyr
09.04.2016	Rottegift funnet i ulv	Nyhet	Politikk	Rottegift, ulv, forgiftet	Ingen bilde
20.05.2016	ULVEAVTALE I BOKS PÅ STORTINGET	Nyhet	Politikk	Bestandsmål, helnorsk ulv, ulvesone, grenserevir	Ulv som «smiler»
24.06.2016	MULIG NÆRSYNT ELGKU BERGET FRA MYR	Nyhet	Natur og miljø	Kalv, trolig ulv	Elgkalv i myr
29.06.2016	ULV SKUTT I HEDMARK	Nyhet	Landbruk	Ulv drept sau, skutt	Ingen bilde
08.07.2016	Veterinærinstituttet har	Nyhet	Natur og miljø	Rottegift, drept ulv,	Ingen bilde
25.08.2016	ULVEJAKT TIL HØYESTERETT	Nyhet	Jakt	Ulvejakt, økokrim, ulovlig jakt	Ingen bilde
27.09.2016	MÅTTE BANKE BIKKJA LØS FRA ULVEKJEFTEN	Nyhet	Jakt	Ulv, flekke tenner, død, jakt, jakthund	Jakhund med skader som får sprøyte
29.09.2016	Hans måtte banke Jari (8) løs fra ulvekjeften: - Luntet unna, snudde seg og flekket tenner	Nyhet	Natur og miljø	Rovviltnemdas, lisensfelling, ulvesone	Bilde av ulvunge
08.10.2016	GERILJAKRIG MOT NORSKE ROVDYR	Nøytral- historie	Jakt	Rådyrjakt, felling, utryddelse, rovdyr, geriljakrige, fedrelandsforsvarere.	Bilde av død ulv på båre
01.10.2016	ULV: Trass i over ti tusen	Nyhet	Jakt	Rovviltnemndene, vedtak, skyte ulv, ulvesone	Ulvevalp i skogen
26.11.2016	ULV: Miljødirektoratet mener	Nyhet	Politikk	Naturvernforbundet, bestandsmålet, ulv, sau	Ingen bilde
15.12.2016	FØLELSENE SOM DREPER ROVDYRPOLITIKK	Debatt	Natur og miljø	Politikere, ulv skytes, sauebønder	Ulv i snøen
21.12.2016	Ulvejakten kan av blåses	Leder	Natur og miljø	Lisensfelling, kvote, Natur-verner, rovviltnemndene	Ingen bilde
22.12.2016	Dømt etter ulvetragedie	Nyhet	Natur og miljø	Dyrepasser ble drept av ulv	Ulv i dyrepark

Tabell 3

Dato	Aftenposten	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
02.01.2016	Ulvstriden drar seg til. Begge har fått drapstrusler for sitt ulvesyn Mot ulv - For ulv	Nyhet	Natur og miljø	Jakt, drapstrusler, Rovdyrforkjempere Rovdata, felling, ulv	Jegerne og jakthunder
18.02.2016	Jegerne vil ha større ulvekvote	Nyhet	Jakt	Jaktkvote, ulv, bestandsmål og helnorske ynglinger	Ingen bilde
09.04.2016	Redusert straff for ulovlig ulvejakt	Nyhet	Jakt	Ulv, skutt, kriminell gruppe, straffeloven, ulovlig jakt, økokrim	Døde ulv som henger på vegg
27.04.2016	Død ulv funnet i fjæra	Nyhet	Forskning	SNO, naturoppsyn, død, ulv, DNA	Ingen bilde
21.05.2016	Fellingstillatelse på ulv	Nyhet	Jakt	Fellingstillatelse, ulv, sau, beite, skade	Ingen bilde
08.07.2016	Ulv var full av rottegift	Nyhet	Politikk	Død ulv, rottegift, politi, Rovdata	Død ulv
03.09.2016	Skjerpet straffene for ulvejakt	Nyhet	Jakt	Ulovlig ulvejakt, drepte ulv, tiltalt	Ingen bilde
16.09.2016	Blodig vinteri vente: 37 ulver kan bli avlivet	Nyhet	Natur og miljø	Rovdyrforlik, masseskyting, ulvesone, helnorsk, kvote, lisensjakt, kritisk truet, utrydningstruet	Tre bilder: et av ulv i skog, et plakat med teksten «Stopp jakten» og et av døde sau på beite
16.09.2016	Blodig vinteri vente: 37 ulver kan bli avlive	Nyhet	Natur og miljø	Ulv tas livet av	Ulv i natur
20.09.2016	Norsk ulvejakt vekker internasjonal oppsikt	Nyhet	Jakt	Ulv skal skytes, internasjonale medier, fellingstillatelse	Ulv i natur
16.10.2016	Miljøaktivister protesterte mot ulvejak	Nyhet	Dyrevern	Flere tusen møtte til demonstrasjon mot felling av 47 ulv.	Demonstranter med plakater
01.11.2016	24 ulv kan felles	Nyhet	Dyrevern	Sterke protester fra Natur-vernforbundet.	Ulv i natur
08.11.2016	Vil skyte ulv for å få opp elgbestanden	Nyhet	Jakt	Jaktkvote, ulvesone, jaktretten, ulveangrep, elg, Klima og miljødepartementet	Ingen bilde
21.12.2015	Sp: Forakt for dem som bor i ulvesonen	Nyhet	Natur og miljø	Avslag på fellingstillatelse, modig minister,	Ulv i natur
23.12.2016	Den siste ulvejakten	Debatt	Dyrevern	Arbeiderklasse vs. naturvernere	Ulv i natur
24.12.2016	Sier ja til ulvejakt	Nyhet	Jakt	Lisensjakt, Lagmannsretten	Ingen bilde
26.12.2016	Det handler ikke bare om ulv	Leder	Politikk	By og land. Naturmangfoldsloven og Bern-konvensjonen	Plakat av glefsende ulv med teksten «ekte mannfolk skyter ulv»

Tabell 4

Dato	Nasjonen	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
20.01.2016	Regjeringa legger ulveforliket på is	Nyhet	Politikk	Ulveforlik, regjeringen, ulvesonen	Ulv i natur
23.01.2016	Regjeringen må slutte å være feige	Nyhet	Politikk	Rovdyrpolitikk, Klima- og miljødepartementet, utmarksbeite, ulv, jakt, faunaen, sau	Sau i bås
23.02.2016	Starter opprør over hele landet	Nyhet	Politikk	Rovdyrforlik, ulv, rovdyrdebatten, Stortinget, dreper sau	Ulv i natur
21.03.2016	126 jakthunder angrepet av ulv	Nyhet	Jakt	Rovdata, jakt, ulv, jakthund	Jakthund og rifle
09.04.2016	Rottegift funnet i avlivet ulv	Nyhet	Politikk	Ulv, rottegift, avlivet, rovdyr	Død ulv
12.04.2016	Ingen avlytting av ulovlig ulvejakt	Nyhet	Jakt	Ulovlig ulvejakt, ulvebestand, naturmangfoldsloven, rovdyr, økokrim	Portrett av Tarjei Istad
12.04.2016	Tolv ulver felt i årets ulvejakt	Nyhet	Jakt	Lisensfellingsperioden, ulv, kvotejakt, Rovdata	Ulv i natur
12.05.2016	Over tusen jegere i ulveopprør på grensen	Nyhet	Politikk	Rovdyrpolitikk, jakt, jegerorganisasjoner, grenseulv, bestand	Bilde av Trygve Slagsvold Vedum på scenen
13.05.2016	Sp trekker seg fra forhandlingene	Nyhet	Politikk	Rovviltforlik, regjeringspartiene, ulv, rovdyr, beitedyr	Ulv i natur
04.06.2016	Kan være klart for jakt på hele ulveflokker i vinter	Nyhet	Jakt	Lisensjakt kvote	Ulvflokk
17.06.2016	Tvinges til å hente ned sau	Nyhet	Landbruk	ulveangrep	Mange døde og blodige sau
18.08. 2016	Vil merke og peile alle norske ulver	Leder	Jakt	Ulv hjerner, katastrofedrap av sau	Jeger bærer død sau etter beina
29.08.2016	Over 600 sauer borte etter ulvens herjinger i Rendalen	Nyhet	Landbruk	Forsvunnet etter ulveangrep	Bonde sørger over flere døde og blodige sau
05.09.2016	Skeptisk til merking	Nyhet	Politikk	Miljødirektoratet skeptisk til merkeforsøk	Død ulv i hendene på jeger
03.10.2016	Ulvejakta i gang	Nyhet	Jakt	15 ulv må bøte med livet, sau	Sau i bås
16.12.2016	Planlegger hver minste detalj i ulvejakta	Nyhet	Jakt	«Norsk rovdyrpolitikk tar ikke biologisk hensyn»	Jeger med plakater. Bilde av ulv med tekst ikke truet.

Tabell 5

Dato	Klassekampen	Sjanger	Ramme	Ord	Bilder
04.01.2016	Fastlåst om ulv	Nyhet	Politikk	Ulv, Regjeringen, Klima- og miljødepartementet, rovdyrforvaltningen, naturmangfold, bestandsmål	Ulv som løper i skumring
18.02.2016	En primitiv rovdyrdebatt	Nyhet	Natur og miljø	Ulv, rovdyr, økosystem, klimaendringer, utmarksbeite	Død ulv
24.02.2016	Best i åpne landskap	Nyhet	Landbruk	Biologi, landbruk, sau, ulv, utmarksområder, rovdyrproblemet	Sau på utmark
19.03.2016	Ulve-mytter	Nyhet	Politikk	Ulv, grenseområder, bestandsmål, konflikt	Ulv i skogen
02.06.2016	Tømmes for sau	Nyhet	Landbruk	Rovvilt, grenseulver, bestandsmål og forvaltningsområder	Ulv i snøen
20.05.2016	Ulvesonen reduseres	Nyhet	Politikk	Forvaltning, regjeringen, bestandsmål, rovdyr, kritisk situasjon, masseslakt av ulv, bygdefolk og bønder	Nærbilde av ulv
26.05.2016	Ulv skutt på Lesja	Nyhet	Politikk	Ulv, sau, drept, naturoppsyn	Ulv som løper på eng
02.06.2016	Tømmes for sau	Nyhet	Landbruk	Rovvilt, landbruk, matproduksjon, rovdyrdebatt, beitekapasitet, ulvesonen	Ulv som snuser i snøen
31.08.2016	I jaktåret 2015/2016 ble	Nyhet	Jakt	Skadefelling, jaktåret, fellingstillatelse	Ingen bilde
17.09.2016	7 ulvar kan fellast	Nyhet	Jakt	Rovviltnemndene, fellingskvote, bestandsmål	Nærbilde av ulv
03.09.2016	Skjerpar straffene for ulvejakt	Nyhet	Jakt	ulovlig ulvejakt, økokrim, rettssystem	Ingen bilde
13.10.2016	60.000 klager på at 47 ulver skal dø	Nyhet	Natur og miljø	Underskriftskampanjen, Klima- og miljøminister Vidar Helgesen (H)	Ulv i skogen
25.11.2016	Norsk-svensk ulvemerking stoppa	Nyhet	Natur og miljø	Radiomerking av ulv, norsk og svensk rovdyrpolitikk	Nærbilde av ulv
14.12.2016	Mål for rovvilt	Nyhet	Natur og miljø	nasjonale bestandsmål, ulvesona, den store stygge ulven	Illustrasjon av norske rovdyr
21.12.2016	Jurister ble ulvereddere	Nyhet	Natur og miljø	Rovviltnemndenes vedtak, politikere, grunneiere, beitebrukere og jegere	Ulv i skogen

Tabell 6

Dato	Nordlys	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
21.02.2016	ULVEKYSS NÅR HELE VERDEN	Nyhet	Natur og miljø	Ulv, Tromsø, ulvehytta	Bilde av mann som kysser ulv
12.03.2016	Den norske revejakten	Nyhet	Landbruk	Sau bitt i stykker, drept eller død, ulv, økonomi	Sau med store skader på utmarksbeite
23.03.2016	KJEMPESKUMMET Ulven kom vandrende ut fra Bardufoss lufthavn	Nyhet	Natur og miljø	SNO, ulv, jakten, sporing, ulvespor, skummelt	Ulvespor og en ulv med åpen kjeft
30.03.2016	Ulv tok elg	Nyhet	Landbruk	Rovdyr, elg, kadaver, naturoppsyn, fare, vandring	Ulv på vandring
22.04.2016	Nær ved å kjøre på ulv på E6 i Troms	Nyhet	Natur og miljø	Ulvespor, atferd, hund, ulv, Statens naturoppsyn, DNA	Ulvespor i snøen
28.04.2016	Elever fant død ulv i fjæra	Nyhet	Forskning	Ulv, død, fjæra, DNA, undersøker dødsårsak	SNO med død ulv
10.06.2016	ULVEN BLE AKUTT SYK OG DØDE	Nyhet	Natur og miljø	Død ulv, fjæra, Troms	Død ulv i båt
08.08.2016	SPIST LEVENDE	Nyhet	Landbruk	Ulv, sau, angrep, drept, hunder, husky	Død sau med store skader
07.11.2016	Melding om ulv i indre Troms	Nyhet	Natur og miljø	Ulv, SNO, viltnemda, turgåere	Nærbilde av ulv
03.12.2016	Her kan du gå til sengs med ulven	Nyhet	Natur og miljø	Ulvehytta, territorium, ulvekyss	Ulv i snøen og rundt en hytte
29.12.2016	Alvorlig politisk komedie	Nyhet	Politikk	Ulvetilhengere, Stortinget, rovviltnemder, ulv, fagkunnskap	Ingen bilde

Tabell 7

Dato	Østlendingen	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
07.01.2016	- Stans all ulvejakt i fem år	Nyhet	Natur og miljø	Norges Miljøvernforbund, ulovlig skutt ulv, jaktstans, ulvebestand	Død ulv som ligger på plastikkpose
17.02.2016	- Nå må ulv tas i ulvesonen	Nyhet	Politikk	Ekspløsjon av ulv, jakt, ulvesone, forvaltning	Portrett av Gunnar A. Gundersen (bonde).
17.02.2016	Kan være 7 helnorske kull	Nyhet	Natur og miljø	Forskning, rovdata, Stortinget, bestandsmål, revir, ulvekull	Ulvevalper
05.03.2016	Jaktet på gode forklaringer	Nyhet	Jakt	Jaktmetoder, økokrim, ulv	Jegere
22.03.2016	126 jakthunder angrepet av ulv på 20 år	Nyhet	Jakt	Rovdata, jakt, jakthunder, ulv	Ulveflokk
23.04.2016	- Vi kan ikke gi opp ennå Holder ut litt til - ber om ny ulveforvaltning	Nyhet	Landbruk	Bestandsmålet, lisensjakt, rovdyrforvaltning, ulv, beitedyr, jakthund, kompensasjonsordning, bønder	Bonde med sau
11.05.2016	Ulvekonflikten: - En konflikt mennesker imellom	Nyhet	Politikk	Ulv, natur, rovdyrpolitikk, ulvemotstandere, makt,	Portrett av Lars Andreas Lunde (H)
20.05.2016	Mer restriktiv ulvepolitikk Stortingsflertall om at dagens ulvesone skal innskrenkes	Nyhet	Politikk	Stortinget, ulvesaken, ulvesona, jakt, minimumsmål, bestandsmål	Portrett av Gunnar A. Gundersen (H) og Knut Storberg (Ap)
02.06.2016	Lurt å ta vare på ulven	Nyhet	Natur og miljø	Bestander, ulv, Bernkonvensjonen, rovdyrforvaltning	Portrett av Viggo Ree, Bjørn Otter og ulv (Kunstner)
22.06.2016	- Uaktuelt å trekke tilbake ulvevedtak	Nyhet	Natur og miljø	Rovviltnemnda, Klima og miljødepartementet, skadefelling og ulv	Ulveflokk i natur
08.07.2016	Død ulv var full av rottegift - funnet i Utgårdssjøen	Nyhet	Forskning	Ulv drept, rottegift, Veterinærinstituttet,	Død ulv
15.07.2016	Ulv har tatt minst 50 sauer	Nyhet	Landbruk	Død sau, ulv, angrep, fellingstillatelse og jakt	Sau med store skader etter ulv
27.07.2016	90 sauer drept eller skadd Ulv har herjet i Gråhøgda og Spekedalen	Nyhet	Landbruk	Fellingstillatelse, skadeulven, sau, jakt, beite, drept	Mange døde og skadde sau
12.08.2016	Påkjenning for bøndene	Nyhet	Landbruk	Ulveangrep, beite, ulv, drept, økonomisk belastning, sauebønder	Død sau og Rovdyr møte hvor Per Fossheim ga råd til sauebønder i Nord-Østerdal
02.09.2016	Rovdyrfri sommer Lysere framtid innenfor rovdyrgjerdet	Nyhet	Landbruk	Beite, null rovdyrangrep, lys framtid, sauebønder, utmarksbeite,	Glade bønder med sauene sine
02.10.2016	Gjør seg klar for vinterens ulvejakt Jeger og grunneiere blir kurset	Nyhet	Jakt	Rovviltnemndene, lisensjakt, rovdyr, jakt, bestandsmål	Fire jegere
23.11.2016	- Sto ansikt til ansikt med ulven Ulv tok sau ved fjøsveggen	Nyhet	Landbruk	Ulveangrep, sau, ulveflokk, SNO	Portrett av Øyvind Bæk (Bonde)

Tabell 8

Dato	NRK	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
28.01.2016	40 ulver skutt på 12 dager i Sverige	Nyhet	Jakt	Skandinavisk ulv, jakt, Naturvernforbundet, lisensjakt, kritisk, ulvesone, felt ulovlig, DNA, ulvestamme	Død ulv
18.05.2016	SV og Venstre bryter ulveforhandlingene	Nyhet	Politikk	Forhandlingene, regjeringens ulvemelding, Venstres og SVs representanter, Høyre og Frp, rovdyrpolitikk, klima- og miljøminister Vidar Helgesen	To ulver i skogen
24.05.2016	Fryktar at ulv har drepe sauer og lam i Rauma	Nyhet	Landbruk	Drept, sau, lam, tyder på ulv, Statens naturoppsyn, saueier, rovviltansvarlig	Kadaver av sau
19.06.2016	Ulv skutt i Gudbrandsdalen	Nyhet	Jakt	Ulvetatte sau, ulv, fellingstillatelse, Fylkesmannen	Død ulv
23.06.2016	- Må gi ulven en lærepenge	Nyhet	Landbruk	Landbrukspolitisk, sau, ulv, skytes, norsk natur, gaupe, jerv og bjørn, fellingstillatelse	Bonde som sitter med kadaver av sau
03.07.2021	Fortsatt to ulver i Østmarka	Nyhet	Forskning	Ulvebestanden, rovddata, forskning, Ulvungeparet, Østmarka	To ulver i skogen
22.09.2016	Her spiser ulven opp sauekadaveret	Nyhet	Forskning	Viltkamera, ulv, NINA, DNA, Rovdata, vandringskapasitet, hundrevis av kilometer	Ulv som spiser kadaver
28.09.2016	Oversvømmes av ulveprotester	Nyhet	Dyrevern	Protester, regjeringen, ulvestammen, vedtak, lisensjakt, Rovviltnemnda	Nærbilde av ulv
06.10.2016	Elgjeger skaut ulv i Froland	Nyhet	Jakt	SNO, jakt, beite, sau, drept, DNA, skadedokumentasjon, Rovviltnemnda, fellingstillatelse, lisens, reinbeite	Død ulv
26.10.2016	Ulv skutt på reinbeite i Lierne	Nyhet	Jakt	Ulv, skutt, rein, Rovviltnemnda, fellingstillatelse	Død ulv
31.10.2016	Omkamp om skjebnen til inntil 24 ulver	Nyhet	Politikk	Rovviltnemnda, fellingstillatelse, ulver, bestand, Kynna revirer, naturmangfoldet	Død ulv
16.11.2016	- Lisensjakt på 24 ulver er hinsides all fornuft	Nyhet	Dyrevern	Lisensjakt, ulv, WWF, politikk, ulvebestand, Naturvernforbundet, masseslakt, Senterpartileder Trygve Slagsvold, beite, sau	Generalsekretær i WWF Norge, Nina Jensen,
18.11.2016	Tiltalt for å ha skutt ulv	Nyhet	Jakt	SNO, ulvesporing, rovddata, genetisk viktig, ulv, Naturmangfoldloven, ulovlig ulvejakt, straff, Lagmannsretten, ,	Død ulv
25.11.2016	Miljødirektoratet: Greit å skyte 32 ulver på Østlandet	Nyhet	Jakt	Miljødirektoratet, jaktkvoten, rovviltnemndene, bestandsmålet, klima- og miljøminister Vidar Helgesen (H), Stortingsmeldingen, lisensfelling,	Nærbilde av ulv

				Naturvernforbundet, skadeforebyggende	
29.11.2016	Skjøt ulv fra helikopter i Lierne	Nyhet	Jakt	Ulv, skutt, helikopter, obduksjonen, skøyt, politiadvokat, politiets undersøkelser	Død ulv
01.12.2016	Tillater jakt med løse hunder blant ulver	Nyhet	Jakt	Jakt, løshund, ulv, skutt, drept, angrep, miljødirektoratet,	Død ulv
15.12.2016	Dømt til fengsel i sju måneder for å ha skutt ulv	Nyhet	Jakt	Sør-Østerdal tingrett, fengsel, skutt, ulv, ulvejakt, linsesjakt	Død ulv
20.12.2016	- En arrogant avgjørelse, sier SP-lederen	Nyhet	Politikk	Ulvejakta, avblåst, Klima- og miljøministeren, Senterpartiet, demokrati, Slagsvold Vedum, rovviltnevdene, naturmangfoldet, Bernkonvensjonen, Osdalsflokken	Sp-Leder Trygve Slagsvold Vedum
22.12.2016	Helgesen innkaller til ulvemøte	Nyhet	Politikk	Klima- og miljøminister Vidar Helgesen (H), ulveforlik, stortinget, krevende situasjon, bestandsmål, forvaltning, ulvesone	Bilde av Klima- og miljøminister Vidar Helgesen
30.12.2016	Sverige åpner for ulvejakt fra nyttår	Nyhet	Jakt	Høyesterett, lisensjakt, ulver, protester, miljøvernere, jakt, dyr, Klima- og miljøminister, naturmangfoldloven, Bernkonvensjonen, felle ulv, ulverevir, Rovviltnemda	To ulver i natur

Tabell 9

Dato	Klassekampen	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
06.01.2021	Bondelag fortviler over flytting	Nyhet	Landbruk	Bonde. Bondelaget, Ulvesona, Regjeringen, Solberg	Død ulv
11.01.2021	Skøyt ulv i Åsnes	Nyhet	Jakt	Ulv, skutt, felt, Kynna-reviret	Ulv i snøen
01.03.2021	Klart for nye runder om ulvestrid	Nyhet	Dyrevern	Ulvejakta, ulvestriden, WWF, Høyesterett, Stortinget, ankesak	To ulver som hilser
02.03.2021	Rovdyr i Norge: Rød strid om rødlista dyr	Nyhet	Dyrevern	Stortinget, rovdyrforlik, jerv, ulv, bjørn, truede arter, norsk rødliste, ungekull, Artsdatabanken	Plakat med bilde av ulv med rødt kryss over
05.05.2021	Avslutter søk etter skadeskutt ulv	Nyhet	Jakt	Jegerne, ulv, skadeskutt, ulv, blod, viltkameraer	Ulv i snøen
11.09.2021	Inn i ulvesonen	Bokmagasinet	Natur og miljø	Ulv, økosystemet, internasjonale avtale, Norge, ulvestridens	Illustrasjon av ulv
17.09.2021	Staten anker ulvesak	Nyhet	Politikk	Letjenna-reviret, Noah, forvaltning lagmannsretten Staten anker, regjeringen	Ulv som roper
21.12.2021	Rovdyrtap:	Nyhet	Landbruk	Rovdyr, gaupe, jerv, ulv, bjørn og kongeørn, tap av husdyr eller tamrein, Miljødirektoratet Skader, dreper, skade, kadaver	Mann i snøen som ser på kadaver
24.12.2021	WWF ber om stans	Nyhet	Dyrevern	ROVDYR NOAH, WWF og Foreningen Våre Rovdyr, Klima- og miljødepartementet, Oslo Tingrett, Letjenna-reviret	To døde ulv

Tabell 10

Dato	VG	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
06.01.2021	Regjeringen trosser advarsler: Vil skyte 25 ulver i ulvesonen	Nyhet	Jakt	Lisensfelling, ulvesonen, jakt, rovdyrpolitikk, Landbruks- og matminister, Naturvernforbundet, Senterpartiet	Død ulv
08.02.2021	VIL UTRYDDE ULV I NORGE	Nyhet	Politikk	Senterungdommen, nullvisjon, ulv, sau utrydde, helikopter, jakt, skyter	To døde ulver
12.02.2021	Ni av 28 ulv tatt ut på første jakt dag	Nyhet	Jakt	Dyrevernorganisasjoner, jakt, ulvesone, klima- og miljøministeren, beite, sau, skyte, ulv, Klima- og miljøminister	Død ulv
03.06.2021	Genetisk viktig ulvepar har fått valper	Nyhet	Forskning	Genetisk viktig, innavl, lisensjakt, trussel, ulvesone,	Nærbilde av ulv
21.06.2021	Flere observasjoner i Fredrikstad den siste måneden: – Shit, det er en ulv!	Nyhet	Natur og miljø	Revir, Ulv, radiomerket, ulveobservasjoner	Ulv viltkamera
14.08.2021	Innstiller på at inntil 24 ulver kan felles innenfor ulvesonen	Nyhet	Jakt	Bestandsmålet, ulvebestand, Rovdyr, territorium, lisensjakt, rovdyrpolitikk	To døde ulv
10.10.2021	Støre-regjeringen: Stopper 20 mill. til demping av ulvekonflikt	Nyhet	Politikk	Konfliktdepende tiltak, ulverevir, Klima- og miljødepartementet, rovdyrpolitikk, Senterpartiet, jeger, jakt, beitedyr, sau	Jegere og død sau
07.10.2021	Bonde mistet 24 sauer: Felling av ulvene besluttet fredag	Nyhet	Landbruk	Brutalt, ulveangrep, sau, landbruk, beitenæring, ulv, ulvesone, rovdyr,	Mange døde sau med bonde som sørger over
29.11.2021	Ulvejakt-start: Kan skyte 26 ulv utenfor ulvesonen	Nyhet	Jakt	Ulvesone, rovviltnemndene, Klima og miljødepartementet, Bernkonvensjonen, Naturmangfoldloven Jakt, lisensfelling	Fire døde ulv
03.12.2021	Ulvejakten: – Formålsløs uten samordning med Sverige	Nyhet	Jakt	Fellingskvoter, ulv, politisk, rovdyr, konsekvenser, ulvebestand, jakt, grense, bestandsovervåking	Død ulv
03.12.2021	Slik falt regjeringens første ulv	Nyhet	Jakt	Jeger, jakt, skutt, ulv,	Død ulv og jeger
30.12.2021	Stopper jakta i ulvesonen midlertidig	Nyhet	Dyrevern	Lisensfelling, ulvesonen, Klima- og miljødepartementet, ulv, revir, dyrevernorganisasjonene, Letjenna, NOAH, kritisk truet, rovviltnemndenes	Død ulv

Tabell 11

Dato	Dagbladet	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
08.02.2021	Vil fjerne all ulv	Nyhet	Natur og miljø	Senterungdommen, nullvisjon, beiting og landbruk, utrydde, Naturvernforbundet	Bilde av ulv i skogen
16.08.2021	Vil skyte all ulv i Norge	Nyhet	Politikk	Rovdyrproblematikken, Senterpartiet, skyte, konflikten, ulvesone, bestandsmål	Bilde av Emilie Enger Mehl
21.09.2021	Klar melding til Vedum	Nyhet	Landbruk	Kadaver, sau, ulv, Trygve Slagsvold Vedum, rovdyr forvaltning, regjeringen	Bilde av jeger
07.10.2021	Minst 23 sauer	Nyhet	Landbruk	Angrep, ulv, sau, rovviltgjerd, naturoppsyn	Ingen bilde
27.11.2021	Vill ulv sett utenfor Paris	Nyhet	Natur og miljø	Ulv, Paris, vill-ulv	Ingen bilde
01.12.2021	Ulv skutt i Rendalen	Nyhet	Jakt	Lisensjakt, ulv, fellingstillatelse,	Ingen bilde
02.12.2021	Furore etter dette bildet: - Tonedøve	Nyhet	Jakt	Ulvesone, ulv, regjeringen, jakt, rovdyr, politikk, Klima- og miljødepartementet	Bilde av to jegere med død ulv
30.12.2021	Gledelig stans i uansvarlig ulvejakt	Leder	Jakt	Ulvesone, ulv, regjeringen, jakt, Letjenna flokken, rettsak, utrydningstruede rovdyr, politikk	Døde ulv

Tabell 12

Dato	Nordlys	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
19.05.2021	Her stikker ulven av med katten – indre østfolding sikret unike bilder	Nyhet	Natur og miljø	Ulv, Statens naturoppsyn, byttedyr, rovdyr, Ulvekjeften	Ulv med katt i munnen
21.06.2021	Ber om fellingstillatelse etter et nytt kalvefunn: – Ser simler som leter etter kalven	Nyhet	Jakt	Ulv, drept, kalv, skadefelling, rovdyr, rovvilt,	Kadaver
24.07.2021	Senterpartiet – en trussel mot naturmangfoldet	Nyhet	Natur og miljø	Stortinget, Senterpartiets, rovdyr, dyrevelferd og naturvern, rovdyrforvaltningen	Bilde av bjørnemor med ungene sine
14.10.2021	Uredd, omstridt og vanskelig å vippe av pinnen	Nyhet	Politikk	Senterpartiet, ulvepels, fellingstillatelser, ulv, politikk, bonde, naturvern, naturforvaltning	Bilde av Sandra Borch
16.10.2021	Mangel på centimeter er ikke det som får Sandra til å føle seg liten	Nyhet	Politikk	Rovdyrsforliket, ulv, Senterpartiet, bønder og næring	Bilde av Sandra Borch
03.12.2021	Ulv herjer i reinflokket i Øvre Pasvik. Nasjonalparkstyret har gitt fellingstillatelse: – Vi vet med sikkerhet at seks rein er tatt	Nyhet	Landbruk	Fellingstillatelse, ulv, skadefelling, nasjonalpark, jakt, helikopter, reinsdyr, beite, Senterpartiet	Reinsdyrkadaver

Tabell 13

Dato	Aftenposten	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
04.05.2021	Skyting i fot kan gi skyting av ulv	Redaktør	Politikk	Regjeringen, Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, politikk, skyte, jakt	Bilde av Trygve Slagsvold Vedum,
17.08.2021	Hva står partiene for? Hva mener de om alt fra olje og klima til skole, ulv og EU?	Nyhet	Politikk	Ulv, rovdyr, ulvestamme, rovdyr	Ingen bilde
30.12.2021	Jakten stanses midlertidig i ulvesonen – trolig nye forhandlinger før jaktslutt	Nyhet	Jakt	Revir, Oslo tingrett, ulvesone, lisensfelling, SNO, jakt	Fire døde ulv
17.09.2021	Dette lover Jonas Gahr Støre å gjøre for alle barn	Nyhet	Politikk	Senterpartiet, Arbeiderpartier, skyte ulv, rovdyr, beitedyr og husdyr, jakt	Bilde av Jonas Gahr Støre
23.09.2021	Sjekk hva slags politikk du kan forvente med nytt flertall? Og hva er de mest uenige om?	Nyhet	Politikk	Ulv, beite, jakt, rovdyr, ulvestamme	Ingen bilde

Tabell 14

Dato	Østlendingen	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
01.01.2021	I dag starter ulvejakta: – Vi ønsker å vise vår avsky	Nyhet	Jakt	Ulvejakt, jaktterrenget, ulvesona	Rovviltets Røst på Bjørkelangen i protest mot ulvejakt
01.01.2021	Tre ulver i Kynna-reviret skutt – sju til skal felles	Nyhet	Jakt	Kynna-reviret, jakt, jaktlaget, jaktdag, SNO, Miljødirektoratet	Tre døde ulv og jeger
03.01.2021	Den sjuende ulven felt søndag – tre gjenstår	Nyhet	Jakt	Jakt, kvote, ulv, sporing, felt	Tre døde ulv og jeger
04.01.2021	Ulvepar er plassert ut i Våler eller Sarpsborg i natt. Ordfører: – Belastningen vil bli uholdbar	Nyhet	Politikk	SNO, Miljødirektoratet, ulveparet, ulvebestanden, lisensfelling, bedøving, ulver, Rovviltneemnda, innavl	Jeger med død ulv
06.01.2021	Ti ulver skutt i Kynna-reviret – kan bli aktuelt å be om utvidet kvote	Nyhet	Jakt	Kynna-reviret, jakt, jaktleder, ulv, kvote	Jeger med død ulv
02.02.2021	Jaktlaget i beredskap – men det skal mye til å finne den tolvte ulven	Nyhet	Jakt	Viltkamera, beredskap, ulvejaktlaget, SNO, viltkamera,	Jeger med død ulv
06.02.2021	Vil svarteliste ulven: Har vedtatt nullvisjon	Nyhet	Politikk	Senterungdom, Senterpartiet, Stortingsprogram, genetisk viktig ulv, ulverevir, sauebønder, løshund jeger, utryddelse, beite, Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.	Død ulv
26.03.2021	Derfor ble staten frifunnet i ulvesaken	Nyhet	Politikk	Høyesterett, lisensfelling, ulvesona, WWF, naturtragedie, rovdyrpolitikk, fellingstillatelse,	Nærbilde av ulv
01.04.2021	Tatt av ulv få meter fra populær tursti	Nyhet	Jakt	Rovdyrforsker, ulovlig jakt, revir, elg	Død elg
04.04.2021	Solgte huset og flyttet fast på hytta for å slippe unna ulven	Nyhet	Jakt	Ulvepresset, jegere, villmarksliv, jakt og hund, jaktterreng, ulvesona,	Ektepar som går tur med hundene sine
13.04.2021	Ulv skutt i Rendalen tirsdag: – Den mest arbeidskrevende ulven vi har skutt på mange år	Nyhet	Jakt	Ulv, jakt, særegen atferd, skudd,	Død ulv
19.05.2021	Her stikker ulven av med katten – indre østfolding sikret unike bilder	Nyhet	Natur og miljø	SNO, ulv, katt,	Ulv med katt i munnen
25.06.2021	Får ikke ulvepenger på vestsida: –	Nyhet	Politikk	Konfliktdempende midler, ulverevir, ulvesona, ulvepenger, lusker	En privatperson i rullestol som bor i ulvesonen

	Håpløst, det er faktisk ulv her også				
27.06.2021	Rekordrask skadefelling av ulv	Nyhet	Jakt	Ulv, felt, skadefellingstillatelsen, fellingstillatelse	Død ulv
07.10.2021	Minst 23 sauer døde etter ulveangrep	Nyhet	Landbruk	SNO, sauer, ulv, rovdyr	Mange døde sau
01.12.2021	Den norske ulven kommer fra et spesielt område i Norden	Nyhet	Natur og miljø	Ulvebestanden, forskningsrapport, ulvestammen, felling, jakt, forskere, genetik,	Ulv i skogen
02.12.2021	Halvor Sveen utsatt for grov hets og drapstrusler etter at lisensjakta på ulv utenfor ulvesona startet onsdag: – Dette er ikke greit	Nyhet	Jakt	Klima- og miljødepartementet, jaktlaget, ulv, ulvejakta, Rovviltnemnda	Bilde av jeger som leser opp hat og trusler
08.12.2021	To nye ulver skutt i Rendalen	Nyhet	Jakt	Ulver, skutt, Rovviltnemndene, kvote, jaktbart område,	To jegere
10.12.2021	Ulvebesøk på jobben: – Døm er ikke mye redd folk	Nyhet	Natur og miljø	Ulv, hund, snuste, usmakelig debatt	Video av ulv som går blant hogst
23.12.2021	Flere organisasjoner ber om midlertidig stans i felling av ulver	Nyhet	Dyrevern	NOAH, WWF og Foreningen Våre Rovdyr, Klima- og miljødepartementet, lagmannsretten, Letjenna reviret	Død ulv

Tabell 15

Dato	Nasjonen	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
03.01.2021	Genetisk viktig ulv blir forsøkt flyttet søndag	Nyhet	Forskning	Klima og miljødepartementet, klima- og miljøminister, genetisk viktig, skandinaviske bestanden, SNO	Død ulv
03.01.2021	Tispa og hannen fra Deisjø-reviret er lokalisert og bedøvet	Nyhet	Natur og miljø	Miljødirektoratet, kima- og miljøminister, innavl,	To bedøvet ulv
07.01.2021	Har fylt kvote - men leter etter flere ulver	Nyhet	Jakt	Jakt, ulv, ulvesona, lisensfelling, SNO, Statsforvalteren	Tre døde ulv
11.01.2021	Forsker svarer på spekulasjoner om felt ulv kan være en hybrid	Nyhet	Forskning	Kynna-reviret, NINA, innavl, forsker, hybrid, ulv, hund	Død ulv
15.01.2021	Elgåulven er genetisk viktig	Nyhet	Forskning	Genetisk data, skandinaviske ulvebestanden, rovdyr, rovddata, innavl, DNA, bestandsrapport	Diagram
15.01.2021	Har jaktet på denne ulven i flere år - nå setter Statens naturoppsyn inn støtet	Nyhet	Jakt	SNO, jegere, beitedyr	Ulvebilde tatt med vilt-kamera
08.02.2021	Senterungdommen vil fjerne all ulv i Norge	Nyhet	Politikk	Nullvisjon, Senterungdommen, skyte, helikopter, Naturvernforbundet, folks interesser, beiting og landbruket	To døde ulv
24.02.2021	Miljødirektoratet: For tidlig å si om ulveparet vil etablere seg i Østfold	Nyhet	Forskning	Klima- og miljødepartementet, GPS-sendere, helikopter, parringstids, valper	To bedøvet ulver
03.03.2021	Høyesterett er i gang med saken om ulvejakta	Nyhet	Politikk	Klima- og miljødepartementet, Høyesterett, Lagmannsretten, lisensfelling, Julussa-Osdalen-revirene	To døde ulv
05.03.2021	Åpent for lisensfelling igjen	Nyhet	Jakt	Lisensfelling, genetisk viktig, skutt, ulvestammen, skandinavisk bestand	Død ulv
26.03.2021	- Kommer med en viktig avklaring når det gjelder felling av ulv innenfor ulvesonen	Nyhet	Politikk	Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund, WWF, Noah, frifunnet i ulvesøksmålet	Ulv i snøen
05.04.2021	«Voksen» ulvetispe felt i Eidsvoll	Nyhet	Jakt	Rovviltansvarlig, lisensjakt, ulvetispe, kvote, SNO	Død ulv
08.04.2021	DNA-prøver viser hvilken ulv som drepte to sauer i Rakkestad i mars	Nyhet	Forskning	Sau, drepte, tispevalp, Boksjø-reviret, DNA	Ulv i skogen
10.04.2021	Her vandrer en GPS-merket ulv i kommunen: - Vi har landets tettste ulvebestand	Nyhet	Forskning	Konfliktnivå, forvaltning, ulv, myndighetene, ulv	Ulv i skogen
19.04.2021	Tetthet og innavl påvirker når ulv i Skandinavia får sine første valpekull	Nyhet	Forskning	Bestand, reetablering, data, NINA, DNA-analyser, revir, forsker, ulovlig avlving, innavl	Ulvevalper
01.06.2021	I underkant av 500 ulver i Norge og Sverige	Nyhet	Forskning	Skandinaviske ulvebestanden, bestandsstørrelse, rovddata, ulveovervåkning, grenserevir	To ulver i snøen

29.06.2021	Flere lam tatt - ulv felt i nødverge: - Resten av dagen går med på å lete etter sauer som lider	Nyhet	Landbruk	Bonde, sauer, lam skadet, drept, ulv, felt	Død ulv
26.08.2021	Miljødirektoratet: Genetisk viktig ulv har fått valper	Nyhet	Forskning	DNA, genetisk verdifulle, innavl, beitedyr, skutt, jakt,	Død ulv
01.12.2021	Rapport: Ingen genetisk innblanding fra hund i den norske ulven	Nyhet	Forskning	Rapport, ulvebestand, genetisk, distinkt, hund, arvematerialet	To ulver i snøen
23.12.2021	Vedum er glad for det gis grønt lys til å jakte ulv: - Vi holder oss innenfor lovverket	Nyhet	Natur og miljø	Finansminister, Sp-leder Trygve Slagsvold Vedum, ulvejakt, innenfor ulvesona	Bilde av Trygve Slagsvold Vedum

Tabell 16

Dato	NRK	Sjanger	Ramme	Ord	Bilde
14.01.2021	Ulvejakt utsatt på ubestemt tid: Bondelaget fortviler	Nyhet	Jakt	Jaktsesong, jakt, ulvesona, ulvejakt, Bondelaget, Dyrevernsorganisasjonene Rovdyr, Klima- og miljødepartementet	Død ulv
01.03.2021	Sp, Ap, Frp: – Denne ulven kan ikke få særbehandling lenger	Nyhet	Jakt	Kjendisulv, helikopter, særbehandling, opposisjonspolitikere, lisensjakt, genetisk viktig ulv, Stortinget, Ap, Sp, Frp, klima og miljøminister	Død ulv
03.06.2021	Genetisk viktig ulvepar har fått valper	Nyhet	Forskning	Miljødirektoratet, lisensjakt, ulvebestand, klima og miljøminister,	Død ulv
07.07.2021	Ein labb i posten løyste 20 år gammalt ulvemysterium	Nyhet	Forskning	Ulvelabb, mysterium, forsvunnet ulv, DNA-prøver, ulvesaken,	Ulvelabb ved siden av en linjal
25.08.2021	Kørde i hel ulv – fanga det heile på video	Nyhet	Natur og miljø	Jaget, elg, ulv, død, påkjørt, Statsforvaltar og naturoppsynet	Død ulv
26.08.2021	Verdifullt ulvepar har fått valper. Nå kan naboflokkene bli skutt	Nyhet	Forskning	Håp, frustrasjon, ulveflokker, skutt, ulvestammen, klima og miljøminister, rovviltnemndene, genetisk viktige, jakt, bestandsmål, ulovlig vedtak, Letjenna-revier	Død ulv
05.10.2021	Ulveforskere blir motarbeida og ikke trodd på	Nyhet	Forskning	Forskning, rovdyr, jegere, rovdyrpolitikken, agenda, ulvepolitikken	Bilde av forsker
07.10.2021	23 sauer døde etter ulveangrep: – Aldri sett noe lignende	Nyhet	Landbruk	Ulevangrep, SNO, jakt, rovviltkontakt, revir, rovviltnemndene, bonde, døde sau	Mange døde, blodige sau
08.10.2021	Historisk jaksamarbeid – grenseulv skal skytes	Nyhet	Jakt	Rovviltnemndene, revir, lisensjakt, grenserevir, ulvesonen, skyte, jakt, genetisk viktig	Ulv i skogen
16.10.2021	Lysbakken advarer regjeringen mot å samarbeide med Frp om rovdyr	Nyhet	Politikk	Bestandsmålene, Trygve Slagsvold Vedum, Stortinget, Frp-samarbeid rundt rovdyr, bestandsmål	Bilde av Trygve Slagsvold Vedum, Audun Lysbakken og Jonas Gahr Støre
04.11.2021	Ulvemotstandar og oljevenn vert «viseminister» i Klima- og miljødepartementet	Nyhet	Politikk	Klima- og miljødepartementet, skyte mer ulv, MDG, naturforvaltning, rovviltnemndene, klimapolitikk	Bilde av Aleksander Øren Heen (Sp)
28.11.2021	Ulver som kommer og ulver som gjenoppstår	Nyhet	Forskning	Ulvehybrider, DNA, dyrehager, jeger, hund, rovdyrkrig, naturvern, beitedyr, debatten, genetiske undersøkelser	Illustrasjon av ulv i skogen
22.11.2021	Balder (8) ble spist av ulver	Nyhet	Jakt	Hund, jaktprøver, ulvespor, jaktlaget, død, angrep, flådd, lisensjakt	Død og blodig hund

01.12.2021	Nå er forskerne sikre på den norske ulvens opprinnelse	Nyhet	Forskning	Stortinget, Genetiske opprinnelsen til ulvestammen, ulvestamme, ulvebestand, Miljødirektoratet, forskere	Nærbilde av ulv
01.12.2021	Omstridt jakt i gang: Første ulv skutt etter få timer	Nyhet	Jakt	Skytes, ulvesonen, lisensfelling, ulv, jaktlaget, skutt, Klima- og miljødepartementet	Jeger med død ulv
19.12.2021	Fikk unike bilder av ulveflokk som skal skytes	Nyhet	Jakt	Klima- og miljødepartementet, lisensfelling, lisensjakt, død og uinteressant natur, naturopplevelser, flokk, rovviltneemndene	Video av ulveflokk som leker
21.12.2021	Naturvernforbundet krever at vinterens ulvejakt blir avlyst	Nyhet	Dyrevern	Norges jeger- og fiskerforbund, ulvesona, Setten-reviret, bestandsmålet, ulvepolitikk, Naturvernforbundet, lisensfelling,	Død ulv
22.12.2021	Regjeringen vedtar felling av 25 ulver	Nyhet	Politikk	Innenfor ulvesona, jakt helnorske, grenserevir, regjeringen, bestandsmål, rovviltneemndene, kvoten, jaktsamarbeid, genetisk viktig ulv, lisensfelling	Død ulv
22.12.2021	Klimaministeren sier ja til å felle flere ulver enn foreslått	Nyhet	Politikk	Ulvesonen, rovviltneemndene, Stortingets bestandsmål, genetisk viktig ulv, grenserevir	Bilde av Klimaminister Espen Barth Eide
23.12.2021	Dyrevernarar ber retten stanse lisensjakt på 25 ulvar	Nyhet	Dyrevern	Noah, WWF og Foreininga Våre Rovdy, hastevedtak, felling, Regjeringen, Klima- og miljødepartementet, kritisk truet, lagmannsretten, innenfor Ulvesonen, lisensjakt, klima- og miljøminister, naturmangfaldloven	Ulveflokk i skogen

